

Cuprins

I Rezoluții, recomandări și avize

AVIZE

Comitetul Economic și Social European

A 556-a sesiune plenară a Comitetului Economic și Social European - Interactio, 2.12.2020-3.12.2020

2021/C 56/01	Avizul Comitetului Economic și Social European privind „Către o strategie a UE pentru consolidarea abilităților și competențelor verzi pentru toți” (aviz din proprie inițiativă)	1
2021/C 56/02	Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Tranziția industrială către o economie europeană verde și digitală: cerințele de reglementare și rolul partenerilor sociali și al societății civile” (aviz exploratoriu)	10
2021/C 56/03	Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Principiile serviciilor publice pentru stabilitatea ordinii democratice” (aviz exploratoriu elaborat la solicitarea Președinției germane)	29
2021/C 56/04	Avizul Comitetului Economic și Social European privind necesitatea de a le asigura persoanelor cu handicap drepturi reale de a vota la alegerile pentru Parlamentul European (aviz din proprie inițiativă suplimentar)	36

III Acte pregătitoare

Comitetul Economic și Social European

A 556-a sesiune plenară a Comitetului Economic și Social European - Interactio, 2.12.2020-3.12.2020

2021/C 56/05	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind plățile transfrontaliere în Uniune (text codificat) [COM(2020) 323 final – 2020/0145 (COD)]	43
--------------	---	----

2021/C 56/06	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Agenda și Planul de acțiune ale UE în materie de droguri (2021-2025) [COM(2020) 606 final]	47
2021/C 56/07	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea modificată de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind punerea în aplicare a Cerului unic european (reformare) [COM(2020) 579] și propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1139 în ceea ce privește capacitatea Agenției Uniunii Europene pentru Siguranță a Aviației de a acționa în calitate de organism de evaluare a performanței în cadrul Cerului unic european [COM(2020) 577]	53
2021/C 56/08	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a măsurilor de gestionare, conservare și control aplicabile în zona Convenției Comisiei interamericane pentru tonul tropical și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 520/2007 al Consiliului [COM(2020) 308 final – 2020/0139 (COD)]	59
2021/C 56/09	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Consiliului de modificare a Directivei 2006/112/CE a Consiliului în ceea ce privește măsurile temporare privind taxa pe valoarea adăugată aplicabilă vaccinurilor împotriva COVID-19 și dispozitivelor medicale pentru diagnostic <i>in vitro</i> aferente, ca răspuns la pandemia de COVID-19 [COM(2020) 688 final – 2020/0311 (CNS)]	61
2021/C 56/10	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de autorizare a Comisiei să voteze în favoarea majorării de capital a Fondului European de Investiții [COM(2020) 774 final – 2020/0343 (COD)]	62
2021/C 56/11	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2004/37/CE privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă [COM(2020) 0571 final – 2020/0262 (COD)]	63
2021/C 56/12	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind anumite aspecte ale siguranței și conectivității feroviare în ceea ce privește infrastructura transfrontalieră care leagă Uniunea de Regatul Unit prin legătura fixă pe sub Canalul Mânecii [COM(2020) 782 final – 2020/0347 (COD)]	64

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

AVIZE

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 556-A SESIUNE PLENARĂ A COMITETULUI ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN - INTERACTIO,
2.12.2020-3.12.2020

Avizul Comitetului Economic și Social European privind „Către o strategie a UE pentru consolidarea
abilităților și competențelor verzi pentru toți”

(aviz din proprie inițiativă)

(2021/C 56/01)

Raportor: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Decizia Adunării Plenare	20.2.2020
Temei juridic	Articolul 32 alineatul (2) din Regulamentul de procedură Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie
Data adoptării în secțiune	11.11.2020
Data adoptării în sesiunea plenară	2.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului	241/4/8
(voturi pentru/voturi împotriva/abțineri)	

1. Concluzii și recomandări

1.1. CESE subliniază faptul că **responsabilitatea în domeniul mediului este o obligație a tuturor**. Dezvoltarea durabilă a mediului presupune schimbări sociale drastice, inclusiv schimbări de mentalitate la nivel individual și colectiv, de comportament, de stil de viață, precum și modificări aduse organizării sociale, politice și economice a țărilor și societăților noastre.

1.2. CESE îndeamnă statele membre să instituie strategii naționale eficace, cu implicarea partenerilor sociali și a părților interesate relevante, pentru a lua măsuri în vederea punerii de urgență în aplicare a **obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU (ODD)**, care solicită țărilor să ia măsuri în ceea ce privește o educație de calitate, echitabilă și favorabilă incluziunii (ODD 4) și schimbările climatice (ODD 13). În special, ținta 13.3 vizează „îmbunătățirea educației, a sensibilizării și a capacității umane și instituționale în ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la acestea, reducerea impactului acestora și alerta timpurie”. Ținta 4.7 vizează „asigurarea faptului că toți cei care urmează cursurile unei instituții de învățământ dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru a promova dezvoltarea durabilă”, care nu este văzută doar ca o modalitate de a îmbunătăți seturile de competențe și de a stimula economia, ci și de a promova obiectivele privind **cetățenia globală și pacea**. Educația joacă un rol esențial în această schimbare, care nu se limitează doar la abordarea problemelor de mediu în cadrul unei programe școlare.

1.3. CESE solicită Comisiei Europene și statelor membre să pună în aplicare primul principiu al **Pilonului european al drepturilor sociale**, care constă în a garanta că educația, formarea și învățarea pe tot parcursul vieții (LLL) favorabile incluziunii și de calitate reprezintă un drept pentru toți cetățenii din Europa, astfel încât să îmbunătățească asigurarea competențelor verzi, a celor care vizează protecția mediului și a competențelor profesionale pentru toți cetățenii și să sprijine punerea în aplicare a acestui principiu printr-o finanțare publică sustenabilă, convenită cu partenerii sociali și cu societatea civilă.

1.4. CESE consideră că competențele verzi, responsabilitatea pentru mediu și dezvoltarea durabilă ar trebui să fie integrate transversal în rezultatele (cunoștințe, abilități, atitudini și valori) învățării informale și non-formale a cursanților de toate vârstele în toate sectoarele educației, în ucenicii și în cadrul programelor de formare pentru angajați în sectoarele ecologice, dar și în alte sectoare.

1.5. CESE reamintește Comisiei Europene și statelor membre că politicile de mediu trebuie să fie mai strâns legate de politicile în materie de educație și de ocupare a forței de muncă. Acest demers ar trebui să sprijine, de asemenea, acțiunile care pun accentul pe anticiparea competențelor și pe dezvoltarea competențelor șomerilor sau ale persoanelor încadrate în muncă, a căror formare ar trebui să vizeze responsabilitatea în domeniul mediului, în special competențele verzi. Acest lucru este esențial pentru a garanta faptul că prezența aspectelor legate de schimbările climatice în procesul de învățare și de predare este aliniată la o cultură școlară democratică și la un mediu de învățare bazat pe o „cultură ecologică”, cu experimente privind **crearea de școli ecologice**, care, prin infrastructuri adecvate de cunoaștere și protejare a mediului, să-și desfășoare activitățile într-un mod durabil, în parteneriat cu toate părțile interesate din mediul școlar, pentru a-i pregăti pe elevi să combată schimbările climatice ca cetățeni activi și la viitoarele lor locuri de muncă.

1.6. CESE solicită Comisiei Europene să efectueze **cercetări la nivelul UE** în ceea ce privește competențele verzi și dezvoltarea competențelor în cadrul statelor membre și să folosească rezultatele acestor cercetări pentru a-și elabora strategia în materie de politică. Școlile sunt o sursă esențială de informații privind problemele de mediu pentru elevi, în special în era internetului „atopștiutor”, a platformelor de comunicare socială și a știrilor false. Cu toate acestea, este nevoie de mai multe informații în ceea ce privește politicile statelor membre ale UE referitoare la integrarea conștientizării schimbărilor climatice, a responsabilității în domeniul mediului și a dezvoltării durabile, în calitate de competențe verzi, în politicile educaționale și în programele școlare pentru educația timpurie, învățământul general și învățământul superior. Astfel de cercetări ar trebui să se axeze, de asemenea, pe competențele verzi sociale și profesionale în sectorul educației și formării profesionale (EFP), al educației și formării profesionale inițiale și al educației și formării profesionale continue, precum și pe perfecționarea și pe recalificarea profesională a șomerilor și a lucrătorilor.

1.7. CESE evidențiază faptul că toți cetățenii, tineri și vârstnici deopotrivă, au nevoie de competențe verzi și că, prin urmare, ar trebui acordată o atenție sporită punerii în aplicare a acestora în conformitate cu punerea în aplicare a **cadrelor europene pentru competențele-cheie** ⁽¹⁾ pentru toate tipurile de educație, iar acest cadru ar trebui folosit pentru îmbunătățirea competenței cetățenești, necesară pentru asumarea responsabilității pentru mediul înconjurător, și a competențelor „în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii”, care trebuie să sprijine durabilitatea mediului, în special în ceea ce privește progresul științific și tehnologic. În plus, aspectele legate de competențele verzi și de responsabilitatea față de mediu ar trebui să fie integrate în toate materiile, în special în geografie, etică și filosofie.

1.8. CESE salută faptul că Noua agendă pentru competențe în Europa a Comisiei Europene ⁽²⁾ (2020) se axează pe competențele verzi, însă regretă că aceasta nu prevede o țintă pentru țări în ceea ce privește rata de participare a adulților la formări de calitate și favorabile incluziunii care să vizeze cel puțin dobândirea unor competențe verzi de bază, deși sugerează o țintă în ceea ce privește participarea la formări în domeniul competențelor digitale de bază destinate adulților.

1.9. CESE își exprimă satisfacția că Pactul verde european ⁽³⁾ (2019) prezintă o strategie cuprinzătoare a UE privind combaterea schimbărilor climatice și protecția mediului, cu scopul de a realiza neutralitatea climatică a UE până în 2050, precum și faptul că acesta a anunțat diferite strategii care vor fi urmate ulterior de reglementări, fonduri și reforme naționale. CESE solicită statelor membre să adopte politici naționale care să pună, de asemenea, accentul pe educația privind

⁽¹⁾ JO C 189, 4.6.2018, p. 1.

⁽²⁾ COM(2020) 274 final.

⁽³⁾ COM(2019) 640 final.

responsabilitatea în domeniul mediului și pe competențele verzi, precum și pe **perfecționarea și recalificarea profesională într-o manieră proactivă**, pentru a facilita tranziția justă la o economie verde pentru toți, în special pentru lucrătorii din sectoarele aflate în declin. CESE reamintește că astfel de reforme au loc în cadrul unui dialog social eficient cu sindicatele cadrelor didactice și cu sindicatele lucrătorilor, cu angajatorii și cu organizațiile relevante ale societății civile.

1.10. CESE salută sugestia exprimată în Pactul verde european, de a institui un „**cadru european de competențe**”, și recomandă Comisiei ca acesta să fie extins, astfel încât să se aplice învățării **formale, informale și nonformale** în temeiul „metodei deschise de coordonare”, care ar implica reprezentanți ai ministerelor educației, parteneri sociali din sectoarele educației și formării și alte părți interesate relevante, precum ONG-urile pentru tineret și educație.

1.11. CESE salută faptul că Parlamentul European a adoptat o rezoluție privind Pactul verde european ⁽⁴⁾ și a subliniat că **strategia industrială** trebuie să acorde atenția cuvenită impactului asupra forței de muncă, precum și **formării, recalificării și perfecționării profesionale a lucrătorilor** ⁽⁵⁾; CESE sprijină dimensiunea regională a acestei strategii și o guvernanta puternică, bazată pe dialog social. CESE subliniază faptul că întreprinderile trebuie și ele să dezvolte strategii pentru protecția mediului, iar în acest scop este nevoie, de asemenea, de dezvoltarea competențelor pentru angajatori.

1.12. CESE solicită viitoarelor președinții ale UE și Comisiei Europene să intensifice cooperarea dintre **Consiliul Educație, Consiliul Ocuparea Forței de Muncă și Consiliul Mediu**, astfel încât factorii decizionali de la cel mai înalt nivel să coreleze lupta împotriva schimbărilor climatice cu importanța asigurării de competențe verzi pentru toate vârstele, în toate formele și tipurile de sectoare de educație și formare.

1.13. CESE solicită adoptarea unei **strategii cuprinzătoare la nivelul UE**, precum o recomandare a Consiliului, privind îmbunătățirea educației și formării în domeniul competențelor verzi, dezvoltarea de strategii privind școlile ecologice și asigurarea perfecționării și recalificării profesionale pentru adulți la locul de muncă, dar și în afara lui, în vederea dezvoltării competențelor necesare pentru protejarea mediului, pentru societate și pentru înverzirea economiei. Sugerăm ca o astfel de recomandare a Consiliului să urmeze sugestiile noii Agende europene pentru competențe, axându-se pe modalitățile de a dezvolta o atitudine ecologică în rândul tuturor persoanelor, transformând răspunderea în domeniul mediului într-o competență transversală în cadrul educației și formării din spațiul european al educației și punând accentul pe egalitate în dezvoltarea de competențe verzi pentru toate vârstele și mai ales pentru grupurile defavorizate din punct de vedere socioeconomic. Punerea în aplicare a strategiei în acest mod ar trebui, de asemenea, să impună ca această îmbunătățire a educației și formării să fie însoțită de resurse tehnice, financiare și de personal adecvate, finanțate din bugetul public.

1.14. CESE este de părere că statele membre ar trebui să asigure politici cuprinzătoare și finanțare pentru **a sprijini dezvoltarea profesională inițială și continuă a profesorilor și a formatorilor în domeniul protecției mediului**, ca un aspect transversal pentru toți profesorii, indiferent de disciplina predată și de nivelul ori tipul de educație și formare, precum și formarea specifică în domeniul competențelor verzi. Statele membre ar trebui, de asemenea, să asigure furnizarea unui sprijin profesional adecvat pentru profesori și formatori și să le ofere acestora materiale, instrumente, metode și practici pedagogice relevante și actuale pe această temă.

1.15. CESE reamintește că dobândirea de competențe verzi la locul de muncă ar spori reziliența și adaptabilitatea lucrătorilor, cadrelor de conducere și părților interesate, contribuind totodată la creșterea ecologică. CESE solicită sprijinirea colaborării și combinarea resurselor mai multor întreprinderi (mai ales ale IMM-urilor) pentru a răspunde nevoilor de formare în ceea ce privește competențele verzi tehnice și non-tehnice.

1.16. CESE solicită **acordarea de finanțare din partea UE pentru competențe verzi și pentru competența de protecție a mediului**; de exemplu, Erasmus+, FSE+, pachetul de redresare și Fondul pentru o tranziție justă ar trebui să se axeze pe oferirea de sprijin financiar în vederea dezvoltării competențelor verzi în rândul cursanților de orice vârstă.

⁽⁴⁾ Rezoluția Parlamentului European din 15 ianuarie 2020 referitoare la Pactul ecologic european.

⁽⁵⁾ Sublinierea noastră.

1.17. CESE solicită o **înverzire a semestrului european** ⁽⁶⁾ și invită Comisia să colaboreze cu ministerele educației, cu partenerii sociali relevanți și cu organizațiile societății civile pentru a elabora recomandări specifice fiecărei țări pentru statele membre ale UE în ceea ce privește îmbunătățirea asigurării de competențe verzi la toate nivelurile și în toate tipurile de sectoare de educație și formare, începând cu **educația timpurie și până la învățământul superior și educația adulților**, urmărind asigurarea unui sprijin eficace pentru adulți la locul de muncă, dar și în afara lui.

2. Observații generale

2.1. Combaterea schimbărilor climatice are un impact enorm asupra condițiilor sociale, a educației, a mediului și a pieței muncii. În Europa, anul 2019 a fost marcat de mobilizări deosebit de importante ale cetățenilor, mai ales ale studenților, care au solicitat autorităților publice să ia de urgență măsuri ambițioase în vederea combaterii schimbărilor climatice. Toată lumea – consumatorii și cetățenii în sens larg, dar și responsabilii de elaborarea politicilor, întreprinderile și lucrătorii – are nevoie de responsabilitate în domeniul mediului și de competențe verzi. Aceste elemente sunt necesare în toate sectoarele și în toate activitățile, atât în viața profesională (de la planificarea strategică și inovare până la activitățile de bază din fabrici și din domeniul serviciilor), cât și în viața de zi cu zi (în ceea ce privește locuințele, transportul și consumul), în special ca o componentă a fiecărei profesii, deși se poate considera că unele locuri de muncă sunt „specializate în domeniul mediului”.

2.2. Perturbările economice provocate de pandemia de COVID-19 nu ar trebui să reducă importanța politicilor climatice pentru guvernele și pentru populația Europei. Politicienii, întreprinderile, legiuitorii și activiștii din Europa au solicitat liderilor acestui continent să asigure investiții ecologice, pentru a relua creșterea economică după pandemia de COVID-19. În acest demers, se pleacă de la premisa că lupta împotriva schimbărilor climatice și promovarea biodiversității vor contribui la refacerea unor economii mai puternice. Pachetele de stimulente fiscale acordate după pandemia de COVID-19 vor oferi oportunitatea de a iniția o redresare verde cu rol de transformare, concomitent cu crearea unor locuri de muncă verzi.

2.3. În paralel, în mai multe țări s-au înregistrat proteste de mare amploare ca urmare a reformelor fiscale și sociale percepute drept nedrepte de către o parte a populației. Aceste evoluții recente demonstrează caracterul urgent și necesar al unor politici climatice ambițioase și semnificative, favorabile incluziunii și capabile să sprijine cele mai vulnerabile regiuni și sectoare, dar și cele mai vulnerabile categorii de lucrători și de cetățeni, în general. Aceste politici climatice **influențează** în mod natural **învățarea formală, informală și nonformală a cursanților de orice vârstă**, iar competențele verzi, responsabilitatea în domeniul mediului și dezvoltarea durabilă ar trebui integrate în rezultatele învățării (cunoștințe, competențe, atitudini și valori) în toate sectoarele de învățământ, programele de ucenicie și programele de formare a angajaților, în sectoarele ecologice, dar și în afara lor. Abilitățile și competențele verzi ar trebui să fie înțelese ca fiind cele care sunt necesare pentru societate și economie în legătură cu cerințele de mediu. Aspectele de mediu acoperă o gamă variată de domenii, de la schimbările climatice și poluare la resursele naturale și biodiversitate.

2.4. Educația joacă un rol fundamental în sensibilizarea cu privire la provocările legate de mediu și în modelarea unor atitudini și comportamente care pot schimba situația. Deși mulți elevi de 15 ani sunt pesimiști în ceea ce privește viitorul lor, din punctul de vedere al mediului ⁽⁷⁾, potrivit OCDE ⁽⁸⁾, numeroase țări au integrat deja **subiecte legate de mediu în programele lor școlare** și iau în considerare aspecte precum reciclarea, modelele de consum zilnic și comportamentele sustenabile. Școlile sunt o sursă esențială de informații privind problemele de mediu pentru elevi și locul în care sunt formați cetățeni responsabili, cu gândire critică, care înțeleg cauzele și consecințele problemelor de mediu și dispun de cunoștințele, aptitudinile și atitudinile necesare pentru a găsi soluții mai durabile. Cu toate acestea, este nevoie de mai multe informații în ceea ce privește politicile statelor membre ale UE referitoare la integrarea conștientizării schimbărilor climatice, a responsabilității în domeniul mediului și a dezvoltării durabile, în calitate de competențe verzi, în programele școlare pentru educația timpurie, învățământul general și învățământul superior.

⁽⁶⁾ Consiliul Mediu, 5 martie 2019.

⁽⁷⁾ OCDE (2019), Avvisati, F., *Is there a generational divide in environmental optimism?*, PISA in Focus, nr. 95.

⁽⁸⁾ OCDE (2014), *Trends shaping education 2014 Spotlight 4*.

2.5. Competențele verzi sunt necesare pentru toți cetățenii, indiferent de vârstă. Competențele verzi sunt o noțiune transversală și se referă la capacitatea de a integra aspectele legate de mediu cu alte competențe. Pentru aceasta, este nevoie de o înțelegere și o cunoaștere suficientă a aspectelor legate de mediu și, totodată, de o bază solidă de competențe generale și profesionale. Potrivit cadrului pentru competențele-cheie ⁽⁹⁾, *competențele în materie de științe, tehnologie, inginerie și matematică* trebuie să sprijine durabilitatea mediului, în special în ceea ce privește progresul științific și tehnologic, iar competența cetățenească este necesară pentru asumarea responsabilității în domeniul mediului. Competențele STIM sunt o temelie importantă pentru înțelegerea aspectelor de mediu și pentru dezvoltarea de soluții la probleme. De asemenea, competențe precum gândirea critică, creativitatea și capacitatea de colaborare/lucru în echipă sunt importante pentru a facilita o cetățenie activă și conștientă din punctul de vedere al mediului.

2.6. Potrivit OCDE, deși, în majoritatea țărilor, doar puține școli au cursuri dedicate mediului, subiectul este dezbătut deseori în cadrul altor programe școlare esențiale, iar numeroase școli oferă activități extrașcolare care se axează pe aspecte ecologice ⁽¹⁰⁾. Cu toate acestea, încă nu există **cercetări internaționale** care să vizeze în mod explicit strategiile și programele școlare naționale în domeniul științei mediului, atitudinile față de mediu, dezvoltarea specifică de competențe verzi și evaluarea acestor competențe. Astfel, CESE solicită Comisiei Europene să consolideze cercetările în ceea ce privește competențele verzi și dezvoltarea competențelor în cadrul statelor membre și să folosească rezultatele acestor cercetări pentru a-și elabora strategia.

2.7. Înverzirea economiei înseamnă producerea de bunuri și servicii cu mai puțină energie, mai puțin materii prime și emisii scăzute de dioxid de carbon. Această definiție se aplică tuturor activităților economice din toate sectoarele și vizează lucrătorii și consumatorii ⁽¹¹⁾. Trecerea la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon implică modificări structurale la nivelul tuturor sectoarelor și al ocupațiilor, odată cu apariția sau creșterea cererii de noi ocupații ecologice. Totuși, cea mai necesară schimbare este „înverzirea” celor existente deja. Aceasta înseamnă **noi seturi de competențe care impun actualizări ale programelor școlare** sau chiar introducerea de noi calificări la toate nivelurile de educație și de formare.

2.8. Fiecare profesie prezintă propriile aspecte de mediu care trebuie luate în considerare. În timp ce înverzirea economiei generează nevoi în materie de competențe, mai ales în anumite sectoare, precum eficiența energetică și utilizarea eficientă a resurselor, construcțiile sau industria prelucrătoare, trecerea la o economie circulară generează nevoi în materie de competențe verzi într-o gamă variată de industrii. De asemenea, aceste noi seturi de competențe ar trebui să se reflecte în diferite sectoare educaționale, precum educația și formarea profesională (EFP), de la educația și formarea profesională inițială până la educația și formarea profesională continuă, dar și în programele de ucenicie. Aceste noi competențe verzi pot varia de la competențe foarte tehnice și specializate până la unele mai puțin tehnice, precum utilizarea responsabilă a resurselor, care poate fi relevantă indiferent de ocupație, de gradul din ierarhie sau de sector ⁽¹²⁾.

2.9. Încă nu există o **strategie cuprinzătoare la nivelul UE**, precum o recomandare a Consiliului, privind îmbunătățirea educației și formării în domeniul competențelor verzi, dezvoltarea de strategii privind **școlile** ecologice și asigurarea perfecționării și recalificării profesionale pentru adulți la locul de muncă, dar și în afara lui, în vederea dezvoltării competențelor necesare pentru protejarea mediului, pentru societate și pentru înverzirea economiei. CESE salută faptul că noua Agendă pentru competențe în Europa a Comisiei Europene ⁽¹³⁾ (2020) se axează pe competențele verzi, însă regretă că aceasta nu prevede o țintă pentru țări în ceea ce privește procentul de adulți care au cel puțin competențe verzi de bază, deși sugerează o țintă în ceea ce privește participarea la formări în domeniul competențelor digitale de bază destinate adulților. Propunem ca o recomandare a Consiliului să urmeze sugestiile Noii agende pentru competențe în Europa, axându-se pe modalitățile de a dezvolta o atitudine ecologică în rândul tuturor persoanelor, transformând responsabilitatea în domeniul

⁽⁹⁾ JO C 189, 4.6.2018, p. 1.

⁽¹⁰⁾ OCDE (2012), How 'green' are today's 15-year-olds?, PISA in Focus, No 15.

⁽¹¹⁾ Eurofound (2011), Industrial relations and sustainability: the role of social partners in the transition towards a green economy.

⁽¹²⁾ Cedefop (2019), Skills for green jobs: 2018 update. Raport de sinteză la nivel european. Cercetarea Cedefop pune în discuție evoluțiile din Germania, Danemarca, Spania, Estonia, Franța și Regatul Unit.

⁽¹³⁾ COM(2020) 274 final.

mediului într-o competență transversală în cadrul educației și formării din spațiul european al educației și punând accentul pe egalitate în dobândirea de competențe verzi pentru toate vârstele, genurile și pentru grupurile defavorizate din punct de vedere socioeconomic.

2.10. Trecerea la o economie circulară și cu emisii scăzute de dioxid de carbon va modifica în mod inevitabil structurile sectoriale și ocupaționale și va genera oportunități, dar și provocări, inclusiv declinul unor sectoare și apariția de blocaje în ceea ce privește recrutarea pentru alte sectoare. Din această perspectivă, abordarea într-o manieră adaptată a grupurilor mai vulnerabile de adulți, precum cei cu un nivel scăzut de calificare⁽¹⁴⁾, ar genera beneficii socioeconomice suplimentare.

2.11. Ar trebui instituite politici cuprinzătoare și finanțare pentru a sprijini dezvoltarea profesională inițială și continuă a profesorilor și a formatorilor în domeniul protecției mediului, ca un aspect transversal pentru toți profesorii, indiferent de disciplina predată și de nivelul ori tipul de educație și formare, precum și formarea specifică în domeniul competențelor verzi. Ar trebui pus la dispoziție sprijin profesional adecvat pentru profesori și formatori, care să dispună de materiale, instrumente, metode și practici pedagogice relevante și actuale pe această temă.

2.12. Potrivit unor cercetări recente⁽¹⁵⁾, rareori se întâmplă ca programele de formare pentru dezvoltarea competențelor șomerilor sau ale persoanelor încadrate în muncă să se axeze în mod explicit pe competențele verzi, deși organizațiile sectoriale și organizațiile caritabile/non-profit vizează uneori, în mod activ, dezvoltarea acestor competențe. Acest fapt poate reflecta legătura slabă identificată între politicile relevante în domeniul mediului și cele care abordează ocuparea forței de muncă și competențele, inclusiv anticiparea competențelor. În țările examinate, competențele și locurile de muncă verzi sunt rareori singurul obiectiv al regulamentelor, politicilor și strategiilor. Totodată, subvențiile și stimulentele oferite întreprinderilor pentru dezvoltarea de competențe verzi sunt rar întâlnite.

3. Observații specifice

3.1. CESE arată că **obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU (ODD)** impun țărilor să ia măsuri în ceea ce privește o educație de calitate, echitabilă și favorabilă incluziunii (ODD 4) și schimbările climatice (ODD 13). În special, ținta 13.3 vizează „îmbunătățirea educației, a sensibilizării și a capacității umane și instituționale în ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la acestea, reducerea impactului acestora și alerta timpurie”. Ținta 4.7 vizează „asigurarea faptului că toți cei care urmează cursurile unei instituții de învățământ dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru a promova dezvoltarea durabilă”, care nu este văzută doar ca o modalitate de a îmbunătăți seturile de competențe și de a stimula economia, ci și de a promova obiectivele privind **cetățenia democratică activă și globală și pacea**.

3.2. CESE subliniază necesitatea punerii în aplicare a primului principiu al **Pilonului european al drepturilor sociale**, care constă în a garanta că educația, formarea și învățarea pe tot parcursul vieții (LLL) favorabile incluziunii și de calitate reprezintă un drept pentru toți cetățenii din Europa, în contextul îmbunătățirii asigurării de competențe verzi pentru toți cetățenii, și al eforturilor de a sprijini punerea în aplicare a acestui principiu printr-o finanțare publică sustenabilă, convenită cu partenerii sociali și cu societatea civilă.

3.3. CESE salută faptul că Pactul verde european⁽¹⁶⁾, publicat la 11 decembrie 2019, prezintă o strategie cuprinzătoare a UE privind combaterea schimbărilor climatice și protecția mediului, cu scopul de a realiza neutralitatea climatică a UE până în 2050, precum și faptul că acesta a anunțat diferite strategii care vor fi urmate ulterior de reglementări, fonduri și reforme naționale. CESE apreciază în special faptul că Pactul verde european pune accentul pe faptul că „[ș]colile, instituțiile de învățământ și universitățile sunt cele mai în măsură pentru a discuta cu elevii, cu părinții și cu întreaga comunitate despre schimbările necesare pentru o tranziție de succes”. De asemenea, Pactul verde european subliniază importanța unor demersuri proactive de perfecționare și de recalificare profesională, pentru a facilita tranziția justă la o economie verde pentru toți, mai ales pentru lucrătorii din sectoare aflate în declin.

⁽¹⁴⁾ A se vedea Cedefop (2020), *Empowering adults through upskilling and reskilling pathways*, Volumul 1: *Adult population with potential for upskilling and reskilling*, pentru o prezentare cuprinzătoare a adulților cu un nivel scăzut de calificare în UE-27 și în Regatul Unit.

⁽¹⁵⁾ Cedefop (2019), *Skills for green jobs: 2018 update*. Raport de sinteză la nivel european. Această cercetare pune în discuție evoluțiile din Germania, Danemarca, Spania, Estonia, Franța și Regatul Unit.

⁽¹⁶⁾ COM(2019) 640 final.

3.4. Pactul verde european anunță planul Comisiei Europene de a pregăti un **„cadru european de competențe** pentru a contribui la dezvoltarea și evaluarea cunoștințelor, a competențelor și a atitudinilor privind schimbările climatice și dezvoltarea durabilă. De asemenea, Comisia va oferi materiale de sprijin și va facilita schimbul de bune practici în cadrul rețelelor UE de formare a profesorilor.” CESE salută această sugestie și recomandă Comisiei să dezvolte un cadru de competențe aplicabil învățării **formale, informale și nonformale** în temeiul metodei deschise de coordonare, care ar implica reprezentanți ai ministerelor educației, parteneri sociali din sectoarele educației și formării și alte părți interesate relevante, precum ONG-urile active în domeniul tineretului și al educației.

3.5. Din perspectiva învățării formale, integrarea competențelor verzi și a aspectelor legate de schimbările climatice în procesul de învățare și de predare este strâns legată de asigurarea unei conduceri mai democratice a școlilor și de un mediu de învățare bazat pe o „cultură ecologică”, ducând la **crearea de școli ecologice**, care, prin infrastructuri adecvate de cunoaștere și protejare a mediului, să-și desfășoare activitatea într-un mod durabil, în parteneriat cu toate părțile interesate din mediul școlar, pentru a-i pregăti pe elevi să combată schimbările climatice ca cetățeni activi și la viitoarele lor locuri de muncă.

3.6. Competențele verzi trebuie dezvoltate în cadrul **strategiilor active de învățământ/formare și pentru competențe** de la nivel național, în cooperare cu actorii relevanți, în cadrul unui dialog social eficace și prin consultare cu organizațiile relevante ale societății civile – inclusiv cu organizații ale elevilor/studentilor, ale tinerilor, ale profesorilor și ale părinților – pentru a promova o economie cu emisii scăzute de carbon, eficientă din punctul de vedere al resurselor și favorabilă incluziunii sociale. De asemenea, aceste strategii trebuie să fie conturate și actualizate cu ajutorul unui sistem eficace de anticipare și corelare a competențelor⁽¹⁷⁾, care să integreze toate părțile interesate relevante, în special partenerii sociali și ONG-urile din domeniul tineretului și al educației, și care să ia în considerare alte obiective de politică, precum cele relevante pentru educație, ocuparea forței de muncă, protecția mediului, economia circulară și migrație. Aceasta ar permite desfășurarea în timp util a unor acțiuni specifice de educație și formare în domeniul competențelor verzi, care ar răspunde nevoilor societății și economiei. În ceea ce privește abordarea tranziției către o economie circulară ca obiectiv strategic pentru statele membre, acțiunea de promovare a competențelor verzi ar trebui să fie corelată și cu strategiile naționale de creștere, pentru a garanta că inițiativele în materie de educație și formare îndeplinesc obiectivele strategice naționale.

3.7. Pe lângă educația formală, contextele nonformale contribuie la educația pentru cetățenia responsabilă față de mediu, oferind oportunități și condiții care le permit tinerilor să dobândească cunoștințele, dar și competențele, valorile, atitudinile și acțiunile ecologice necesare pentru a deveni cetățeni responsabili față de mediu. „În plus, un cetățean responsabil față de mediu este capabil și motivat să participe în societate ca un agent al schimbării în direcția rezolvării problemelor de mediu contemporane, prevenind apariția unor noi, asigurând sustenabilitatea și restabilind relațiile noastre (umane) cu natura. Abordări precum educația bazată pe realitatea zonei, educația pentru ecologie civică, pedagogia justiției ecologice, învățarea bazată pe competențe acționale și pe cercetare socio-științifică pot contribui la consolidarea competențelor tinerilor în vederea unei participări civice ample, necesară pentru a realiza schimbări ecologice și sociale⁽¹⁸⁾.” Prin urmare, este vital să fie sprijinite **programele educaționale nonformale și organizațiile care folosesc aceste metode de perfecționare**, întrucât ele completează educația formală din școli.

3.8. Urmând exemplul primei **reuniuni comune a Consiliului** între miniștrii finanțelor și educației din UE, din 2019⁽¹⁹⁾, Comitetul solicită viitoarelor președinții ale UE și Comisiei Europene să intensifice cooperarea în cadrul Consiliului pentru educație, ocuparea forței de muncă și mediu, astfel încât factorii decizionali de la cel mai înalt nivel să coreleze lupta împotriva schimbărilor climatice cu importanța asigurării de competențe verzi pentru toate vârstele.

⁽¹⁷⁾ Pentru mai multe informații privind anticiparea și corelarea competențelor în cadrul unui sistem cuprinzător de guvernare a competențelor, a se vedea pagina web a Cedefop privind anticiparea și corelarea competențelor. Pentru importanța anticipării competențelor, cu accent asupra competențelor verzi, a se vedea Cedefop (2019), *Skills for green jobs: 2018 update*.

⁽¹⁸⁾ În: Paraskeva-Hadjichambi D. et al., *Educating for Environmental Citizenship in Non-formal Frameworks for Secondary Level Youth*. În: Hadjichambis A. et al. (ed.), *Conceptualizing Environmental Citizenship for 21st Century Education. Environmental Discourses in Science Education*, vol. 4. Springer, Cham.

⁽¹⁹⁾ Sesiune comună a miniștrilor educației și finanțelor.

3.9. De asemenea, CESE salută faptul că Parlamentul European a adoptat o rezoluție privind Pactul verde european ⁽²⁰⁾, în care „subliniază că **strategia industrială** trebuie să acorde atenția cuvenită impactului asupra forței de muncă, precum și **formării, recalificării și perfecționării profesionale a lucrătorilor** ⁽²¹⁾; invită Comisia să analizeze îndeaproape dimensiunea regională a acestei strategii, având grijă ca nimeni să nu fie lăsat în urmă; stăruie asupra faptului că strategia trebuie să cuprindă un dialog social în care lucrătorii să fie pe deplin implicați”. CESE subliniază faptul că și întreprinderile trebuie să dezvolte strategii pentru protecția mediului, iar în acest scop este nevoie, de asemenea, de dezvoltarea competențelor pentru angajatori.

3.10. Responsabilitatea în domeniul mediului începe prin a furniza informații populației cu privire la soluțiile tehnice pe care trebuie să înceapă să le folosească pentru „înverzirea” economiei, a vieții private, a gospodăriilor. În acest scop, este esențial să fie adoptate măsuri astfel încât întreprinderile, organismele publice și gospodăriile să fie dotate cu mai multe soluții tehnologice ecologice și să beneficieze de formare privind utilizarea acestor soluții tehnologice, cu ajutorul tehnicilor de învățare prin practică. Astfel, Strategia pentru o tranziție justă ⁽²²⁾ ar trebui să **sprijine dezvoltarea competențelor adulților de orice vârstă** la locul de muncă, dar și în afara lui, ajutându-i, astfel, pe aceștia să ia decizii în materie de carieră, inclusiv în ceea ce privește tranziția profesională, și să își trăiască viața cu o mentalitate orientată către durabilitate.

3.11. Trebuie pus în aplicare primul principiu al Pilonului european al drepturilor sociale, pentru a garanta că toți adulții au acces egal la o formare și la învățare pe tot parcursul vieții favorabile incluziunii și de calitate, atât la locul de muncă, cât și în afara acestuia, în ceea ce privește competențele verzi, tehnologiile ecologice și competențele verzi tehnice și non-tehnice specifice anumitor profesii, ceea ce are drept consecință recunoașterea formării în vederea îmbunătățirii nivelului calificărilor. Indiferent de nivelul de competențe și de dimensiunea întreprinderii și indiferent de sectorul și de zona geografică în care își desfășoară activitatea, lucrătorii ar trebui să beneficieze de un sprijin eficace pentru îmbunătățirea formării în ceea ce privește competențele verzi și competențele pentru locuri de muncă verzi. Aceste măsuri de sprijin trebuie dezvoltate sub forma unei strategii naționale și sectoriale, cu implicarea consiliilor sectoriale pentru competențe și a partenerilor sociali, punând accentul în special pe calitatea formării asigurate de prestatori.

3.12. UE trebuie să își stimuleze investițiile pentru a-și reduce emisiile și amprenta de dioxid de carbon prin proiecte care pot crea și locuri de muncă de calitate. **Finanțarea pentru competențe verzi și pentru competența de protecție a mediului** este esențială în cadrul programului Erasmus+, pentru a sprijini proiecte de cooperare în domeniul educației și al tineretului în vederea combaterii schimbărilor climatice, precum și mobilitatea și schimburile de elevi, studenți, tineri și personal în vederea învățării, a dezvoltării de școli ecologice și a formării profesorilor. CESE constată că Comisia a luat măsuri pentru a pune la dispoziția statelor membre noi resurse financiare pentru a face ca clădirile și activitățile școlare să devină mai sustenabile, obiectivul fiind de a mobiliza 3 miliarde EUR pentru investiții în infrastructura școlară în 2020. Sprijinim ideea de a folosi și alte fonduri ale UE, precum FSE+, pachetul de redresare și Fondul pentru o tranziție justă, pentru a oferi sprijin financiar pentru dezvoltarea competențelor verzi ale cursanților de orice vârstă. Totodată, trebuie asigurate investiții publice sustenabile în domeniul educației și al formării ⁽²³⁾.

3.13. Sprijinirea formării adulților reprezintă un câștig important pentru beneficiarul direct, pentru angajator și pentru întreaga economie, în condițiile unei **transformări fundamentale a lumii muncii**, determinată în special de schimbările climatice. **Finanțarea perfecționării și recalificării profesionale** a forței de muncă cu sprijinul FSE+, al altor fonduri europene, al SPOFM-urilor naționale și al angajatorilor este un aspect deosebit de important, care ar trebui să fie susținut prin strategii eficace de recalificare și perfecționare profesională. Sprijinirea colaborării și combinarea resurselor mai multor întreprinderi pentru a răspunde nevoilor de formare pot fi utile mai ales pentru IMM-urile care nu dispun de timpul și de resursele necesare pentru a asigura formare pe cont propriu ⁽²⁴⁾. Dobândirea de competențe verzi la locul de muncă ar spori reziliența și adaptabilitatea lucrătorilor, cadrelor de conducere și părților interesate, contribuind totodată la creșterea verde.

⁽²⁰⁾ Rezoluția Parlamentului European din 15 ianuarie 2020 referitoare la Pactul ecologic european.

⁽²¹⁾ Sublinierea noastră.

⁽²²⁾ Mecanismul pentru o tranziție justă face parte din Planul de investiții al Pactului verde european și va mobiliza investiții în valoare de cel puțin 100 miliarde EUR pentru a oferi sprijin specific suplimentar regiunilor care sunt cele mai afectate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic și care sunt mai puțin capabile să facă față provocării.

⁽²³⁾ JO C 262, 25.7.2018, p. 1.

⁽²⁴⁾ Cedefop (2019), Skills for green jobs: 2018 update. Această cercetare pune în discuție evoluțiile din Germania, Danemarca, Spania, Estonia, Franța și Regatul Unit.

3.14. CESE salută faptul că Consiliul Mediu s-a reunit la 5 martie 2020 și a discutat despre Pactul verde european și despre **înverzirea semestrului european** ⁽²⁵⁾ și invită Comisia să colaboreze cu ministerele educației, cu partenerii sociali relevanți și cu organizațiile societății civile pentru a defini recomandări specifice fiecărei țări pentru statele membre ale UE în ceea ce privește îmbunătățirea asigurării de competențe verzi la toate nivelurile și în toate tipurile de sectoare de educație și formare, începând cu educația timpurie și până la învățământul superior și educația adulților, urmărind asigurarea unui sprijin eficace pentru adulți, la locul de muncă, dar și în afara acestuia.

Bruxelles, 2 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

⁽²⁵⁾ Consiliul Mediu, 5 martie 2019.

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Tranziția industrială către o economie europeană verde și digitală: cerințele de reglementare și rolul partenerilor sociali și al societății civile”**(aviz exploratoriu)**

(2021/C 56/02)

Raportor: **doamna Lucie STUDNIČNÁ**

Sesizare	Parlamentul European, 15.9.2020
Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru piața unică, producție și consum
Data adoptării în sesiunea plenară	2.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	148/89/19

1. Concluzii și recomandări

1.1. Pentru ca tranziția industrială către o economie europeană verde și digitală să asigure un viitor durabil, echitabil și acceptabil din punct de vedere social în Europa, se impun o serie de condiții preliminare. În contextul pandemiei de COVID-19, nevoia unei participări mai ample și mai puternice a partenerilor sociali și a societății civile la procesul decizional de la toate nivelurile, precum și nevoia unui cadru de reglementare și a unor standarde solide la nivel european, mai ales cu privire la agenda socială, au devenit și mai presante. Planul de acțiune anunțat pentru punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale (PEDS) ar trebui să joace un rol important în acest efort.

1.2. CESE consideră că este esențial să se recunoască complementaritatea dintre schimbările climatice, politicile în materie de economie circulară și responsabilitatea socială a întreprinderilor, și să se evidențieze caracteristicile circulare ale energiei din surse regenerabile.

1.3. Rolul angajatorilor, al antreprenorilor și implicarea sectorului privat în stimularea schimbării structurale reprezintă elemente-cheie pentru tranziția industrială. Întrucât inovarea în Europa provine de obicei de la entități mici, este necesar să se pună accentul pe crearea unui mediu de afaceri favorabil și pe promovarea potențialului IMM-urilor care furnizează servicii de înaltă calitate bazate pe cunoaștere. Ele îndeplinesc adesea un rol de pionierat în ceea ce privește poziționarea pe piață a industriilor conexe și sunt angajatori fiabili și rezistenți la crize. Experiența întreprinderilor și organizațiilor din domeniul economiei sociale trebuie și ea exploatată: acestea sunt active preponderent în domenii în care se face simțit impactul dublei tranziții verzi și digitale. Prin urmare, este necesară promovarea activităților și proceselor lor de inovare socială.

1.4. Ar trebui instituit în mod coerent un mecanism de canalizare a resurselor financiare din sectorul privat către investiții care respectă criteriile MSG (de mediu, sociale și de guvernare). Prin urmare, strategiile privind uniunea bancară, uniunea piețelor de capital, finanțarea durabilă, finanțele digitale și IMM-urile se consolidează reciproc și garantează direcționarea fondurilor către proiectele mai productive, într-o economie care depinde de sectorul bancar în proporție de până la 80 % din nevoile ei de finanțare.

1.5. Pentru a fi rezilientă, durabilă, echitabilă și prosperă, Europa are nevoie de un cadru de reglementare care să poată stimula un proces de tranziție justă și care să țină seama totodată de efectele sale de natură etică și de interese publice precum protecția consumatorilor, sănătatea, securitatea și calitatea. CESE recomandă ca instituțiile europene și naționale să introducă noi structuri de guvernare capabile să asigure implicarea activă a economiei locale, a partenerilor sociali și a societății civile în proiectarea și punerea în aplicare a unor măsuri echitabile care să garanteze că tranzițiile sunt juste din punct de vedere social. Unul dintre principalele mecanisme de guvernare pentru punerea în aplicare a tranzițiilor juste din punct de vedere social și pentru monitorizarea progresului acestora este semestrul european. CESE recomandă includerea în semestrul european a unor indicatori sociali, economici și de mediu noi, îmbunătățiți, măsurabili și complementari, pentru a monitoriza și a urmări principiile Pilonului european al drepturilor sociale.

1.6. Rolul regiunilor ar trebui consolidat în agenda europeană pentru tranziție. Planificarea pe termen lung, o abordare solidă bazată pe realitatea zonei, specializarea inteligentă și o agendă privind capitalul uman constituie elemente centrale, alături de reconcilierea ambiției pe termen lung în materie de tranziție cu prioritățile pe termen scurt.

1.7. CESE consideră că instrumentele de finanțare și de sprijin pentru activitățile legate de tranziție de la nivelul UE trebuie completate de resurse naționale, asigurându-se coordonarea necesară între diferitele niveluri de guvernare. Pentru a asigura o finanțare suficientă, CESE pledează pentru o gamă mai amplă de resurse proprii.

1.8. O agendă privind capitalul uman constituie una dintre condițiile preliminare necesare pentru o tranziție reușită. Este necesar ca o serie de actori, inclusiv instituțiile educaționale, angajatorii, organizațiile sindicale, serviciile publice de ocupare a forței de muncă, ONG-urile și organizațiile profesionale, să coopereze în domeniul dezvoltării competențelor și al anticipării întregului spectru de nevoi viitoare, vechi și noi, în materie de competențe.

1.9. CESE salută planul de acțiune anunțat pentru punerea în aplicare a PEDS. Acquis-ul relevant al UE privind dreptul muncii ar trebui consolidat, pentru o mai bună sprijinire a tranziției juste pentru lucrători. Planul de acțiune ar trebui să stabilească un set minim de drepturi la nivelul UE, inclusiv: dreptul la sănătate și siguranță pentru toți lucrătorii și toate noile tipuri de medii de lucru; dreptul la informare, consultare, administrare comună și participare fără limitarea la situații legate de tranziție; dreptul la dezvoltarea competențelor; standarde minime pentru ajutorul de șomaj; salariul minim și negocierea colectivă.

2. Observații generale și o abordare orientată spre viitor

2.1. Avizul exploratoriu a fost solicitat de Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale din cadrul Parlamentului European ca o contribuție la viitorul plan de acțiune pentru punerea în aplicare a PEDS și la viitorul summit social al UE, prevăzut să se desfășoare în mai 2021, la Porto.

2.2. Întreprinderile europene și lucrătorii europeni se confruntă cu grelele consecințe sociale și economice ale pandemiei de COVID-19. Multe întreprinderi se închid, se pierd locuri de muncă, iar gospodăriile își văd mijloacele de subsistență reduce. În pofida măsurilor de salvare economică fără precedent, menite să atenueze efectele izolării asupra locurilor de muncă și a întreprinderilor, previziunile economice oferă o imagine foarte îngrijorătoare. Se estimează că economia UE va scădea cu 8,3 % în 2020 și va crește cu 5,8 % în 2021. Creșterea din 2021 va fi, de asemenea, ceva mai puțin robustă decât se preconizase în primăvară⁽¹⁾. Statele membre au datorii record, iar UE a contractat și ea, pentru prima dată, o datorie comună. De asemenea, nu se cunosc consecințele Brexitului.

2.3. Trebuie identificate și sprijinite principalele industrii și sectoare, de la resurse umane la cercetare, ajungând astfel la o politică industrială europeană care protejează aceste sectoare strategice ale pieței și asigură securitatea aprovizionării cu resurse-cheie. Politica industrială a Europei ar trebui să servească drept umbrelă pentru coordonarea tuturor politicilor europene într-un mod coerent și cuprinzător, pentru a crea sinergii. O astfel de transformare va necesita definirea de către Comisia Europeană a direcției de urmat și alinierea politicilor statelor membre la politicile UE. Aceasta nu înseamnă micromanagement, dar înseamnă, într-adevăr, alinierea politicilor, astfel încât să devină coerente și să încurajeze o schimbare radicală. Acest proces va fi posibil numai cu participarea activă a organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali. Fără un „pact social” bazat pe o participare democratică și efectivă a cetățenilor UE, nu va exista un Pact verde avantajos pentru toți.

2.4. Ar trebui instituit în mod coerent un mecanism de canalizare a resurselor financiare din sectorul privat către investiții care respectă criteriile MSG (de mediu, sociale și de guvernare). Prin urmare, strategiile privind uniunea bancară, uniunea piețelor de capital, finanțarea durabilă, finanțele digitale și IMM-urile se consolidează reciproc și garantează direcționarea fondurilor către proiectele mai productive, într-o economie care depinde de sectorul bancar în proporție de până la 80 % din nevoile ei de finanțare.

2.5. Termenul care a apărut în acest context, în legătură cu schimbarea tehnologică și în domeniul mediului este „tranziție justă”. CESE consideră că tranziția justă este o componentă de bază a bugetului și a planului de redresare ce promovează o economie europeană mai verde. Prin urmare, este necesar să se lărgască înțelesul „tranziției juste” (dincolo de economiile bazate pe carbon), vizând o tranziție care să pună pe deplin în aplicare Pilonul european al drepturilor sociale⁽²⁾, pe baza unui nou contract social, și să stimuleze totodată reforme în ce privește sistemele redistributive, echilibrul între viața profesională și cea privată și egalitatea de gen. O importanță deosebită în ceea ce privește punerea în

⁽¹⁾ EC Summer 2020 Economic Forecast: A deeper recession with wider divergences (Previziunile economice ale CE din vara anului 2020: o recesiune mai profundă cu divergențe mai accentuate)

⁽²⁾ JO C 364, 28.10.2020, p. 1.

aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale revine locurilor de muncă de înaltă calitate pentru toți, accesului la educație și formare de bună calitate, inclusiv dreptului la învățare pe tot parcursul vieții, mai ales în cazul categoriilor vulnerabile, accesului egal al tuturor la serviciile de asistență medicală și la serviciile sociale, protecției sociale și incluziunii grupurilor vulnerabile, cum ar fi șomerii de lungă durată, femeile, tinerii, migrații și persoanele cu dizabilități. Toate aceste obiective importante pot fi atinse pe baza unei economii prospere, a unor noi locuri de muncă de înaltă calificare oferite de angajatori și a investițiilor necesare în noile tehnologii.

2.6. Țările și regiunile implicate în tranziția industrială se confruntă în general cu provocări legate de modernizarea bazei lor industriale, de îmbunătățirea competențelor forței de muncă, de compensarea pierderilor de locuri de muncă în sectoare-cheie și de creșterea productivității – care, fiind în prezent scăzută, limitează creșterea veniturilor. În ansamblu, ele ar beneficia de progresul verde și tehnologic și de evoluțiile conexe, însă unele zone și anumite grupuri ale populației, în special grupurile vulnerabile, cum ar fi persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă, populația de etnie romă și migrații, riscă să fie lăsate în urmă. Abordarea provocărilor asociate cu transformările pe termen lung necesită anticiparea schimbării și gestionarea activă a tranziției de către factorii decizionali, partenerii sociali, organizațiile societății civile și de către principalele părți interesate din aceste țări și regiuni. Dialogul social, informarea, consultarea și participarea lucrătorilor și a organizațiilor reprezentative ale acestora, inclusiv în cadrul organismelor decizionale (consilii de administrație și consilii de supraveghere) joacă un rol esențial în abordarea și influențarea procesului decizional al întreprinderilor pentru a gestiona tranzițiile într-un mod orientat spre viitor. CESE îndeamnă Comisia să consolideze și să dezvolte dimensiunea socială în cadrul viitoarei strategii industriale actualizate.

2.7. Gestionarea crizei provocate de pandemie și realizarea unei transformări industriale reușite sunt în interesul tuturor grupurilor de părți interesate și necesită un efort comun și obiective partajate (cum ar fi dezvoltarea întreprinderilor pe termen lung), un dialog social eficace, desfășurat într-un climat de încredere, precum și o atitudine pozitivă. CESE consideră că o gestionare a întreprinderilor adecvată, și prin urmare durabilă, alături de anticiparea comună a schimbării trebuie să se bazeze pe standardele juridice minime verificate și testate ale pieței interne, iar vocea lucrătorilor trebuie să fie exprimată prin informare, consultare și participarea lucrătorilor în structurile de conducere ale întreprinderilor.

2.8. Digitalizarea și automatizarea au atât efecte pozitive, cât și efecte negative asupra economiei și a societății. Această tranziție ar avea nevoie de reglementări care să urmeze ritmul transformării tehnologice și al anticipării schimbării prin implicarea, de exemplu, a partenerilor sociali. Comitetele europene de întreprindere și comitetele de întreprindere Societas Europaea (SE) pot servi ca exemplu pozitiv al implicării transfrontaliere obligatorii a lucrătorilor în echilibrarea intereselor și explorarea soluțiilor în spiritul unui parteneriat social. Aceasta implică garantarea organizării de cursuri de formare pentru lucrători și negocierea contractelor colective de muncă pentru a sprijini autonomia la locul de muncă și pentru a asigura un bun echilibru între viața profesională și cea privată. Digitalizarea și economia internetului au dus, de asemenea, la apariția de noi forme de muncă, precum lucrul pe platformele digitale, în cadrul cărora lucrătorii nu beneficiază de securitate socială și de siguranța locului de muncă, deseori muncind în condiții foarte precare și fără un statut clar. Condițiile de muncă și statutul acestora trebuie armonizate la nivel european pentru a încuraja o mobilitate echitabilă și integrarea pe piața internă⁽³⁾. În acest scop, CESE remarcă necesitatea de a se asigura securitatea juridică pentru lucrători, prin definirea unui statut juridic pentru munca din cadrul economiei platformelor digitale. Lipsa accesului la protecție socială sau accesul limitat la aceasta implică un cost, nu doar pentru lucrătorii înșiși, ci și pentru sistemele de securitate socială.

2.9. Transformarea digitală implică și riscuri potențiale în domenii precum stabilitatea financiară, criminalitatea economică și protecția consumatorilor. Aceste riscuri pot crește și mai mult ca urmare a peisajului de reglementare fragmentat din UE și a evoluțiilor globale inegale ale reglementării sectorului. Prin urmare, CESE remarcă nevoia ca UE să stabilească un cadru de reglementare cuprinzător și stabil în acest domeniu. Comitetul recomandă, de asemenea, ca UE să-și reia inițiativa privind impozitarea marilor întreprinderi digitale⁽⁴⁾.

2.10. Lucrătorii trebuie să se poată pregăti în mod adecvat pentru piața forței de muncă, iar schimbările economice, care sunt deja în curs, vor fi fundamentale pentru creșterea industriei și succesul economic la scară mai largă al Europei. Competențele noi și perfecționate, inclusiv pentru muncitori, reprezintă o provocare pentru sistemele de ucenicie. Perfecționarea competențelor necesită o formare profesională suplimentară în cadrul instituțiilor de învățământ terțiar. În

⁽³⁾ JO C 429, 11.12.2020, p. 173.

⁽⁴⁾ JO C 429, 11.12.2020, p. 6.

contrast cu sistemele de ucenicie inițiale, chiar și cu cele mai bine concepute dintre ele, lipsa cadrelor naționale și a controlului calității constituie o problemă, ca de altfel și trecerea de la ucenicile inițiale la educația terțiară. În viitor va fi nevoie de cooperare și inovare atât din partea societății civile, cât și a administrațiilor de la toate nivelurile pentru a crea condițiile de concurență echitabilă solicitate de organizațiile reprezentate în cadrul CESE ⁽⁵⁾.

2.11. CESE remarcă faptul că aplicațiile bazate pe tehnologia digitală și inteligența artificială ar trebui să rămână centrate pe factorul uman și să aducă beneficii societății în ansamblul său și să sprijină un cadru de reglementare pentru inteligența artificială. Tranziția verde și cea digitală nu ar trebui întâmpinate cu rezistență, iar UE ar trebui să promoveze dezvoltarea unor sisteme de IA orientate către aplicații concrete, care să contribuie la accelerarea tranziției ecologice și climatice ⁽⁶⁾.

3. Inovarea

3.1. În ceea ce privește inovarea, vor exista nevoi semnificative: de la crearea și accelerarea unor noi procese de producție cu emisii scăzute de carbon (multe dintre ele necesitând moduri de proiectare și de producție complet diferite, pe lângă noi materii prime și/sau procese industriale de bază) și până la inovare, nu doar la nivelul lanțurilor valorice mai circulare ale industriilor producătoare de materii de bază, ci și la nivelul sistemelor energetice care le alimentează. În plus, cele mai promițătoare tehnologii cu emisii scăzute de carbon vor trebui să fie funcționale la scară industrială. Aceasta va necesita un sprijin politic rapid pentru a introduce și a stimula extinderea noilor metode de producție și utilizarea de materii cu emisii scăzute de carbon până cel târziu în 2030.

3.2. În ceea ce privește transformările necesare pentru realizarea unei tranziții juste la nivelul întregii UE, va fi nevoie de un cadru comun pentru a mobiliza administrațiile, întreprinderile și societatea civilă către soluționarea problemelor specifice. Inovarea socială joacă un rol major în acest proces. Din acest motiv, un pas important ar putea consta în crearea unei strategii intersectoriale a UE privind inovarea socială, asigurarea unei mai mari recunoașteri a actorilor din economia socială și testarea și, eventual, utilizarea modelelor de afaceri ale acestora. Astfel s-ar contribui la dezvoltarea unui ecosistem pentru o experimentare subvenționată la nivelul UE și la nivel național, regional și local.

4. Promovarea implicării antreprenoriatului și a sectorului privat

4.1. Implicarea antreprenoriatului și a sectorului privat care stimulează schimbarea structurală joacă un rol esențial în tranziția industrială. O serie de obstacole persistă adesea în calea antreprenoriatului inovator acolo unde există o puternică moștenire industrială, constând în special în niveluri scăzute ale înființării de noi întreprinderi și ale extinderii celor existente, o cultură antreprenorială precară și lipsa inovării și a unor rețele de cunoștințe conectate în mod eficient.

4.2. Întrucât inovarea în Europa provine de obicei de la entități mici, este necesar să se pună accentul pe promovarea potențialului IMM-urilor care furnizează servicii de înaltă calitate bazate pe cunoaștere, cum ar fi cele din domeniul profesiilor liberale, inclusiv sub aspectul finanțării. Ele îndeplinesc adesea un rol de pionierat în ceea ce privește poziționarea pe piață a industriilor conexe și sunt angajatori fiabili și rezistenți la crize.

4.3. Întreprinderile și organizațiile din domeniul economiei sociale, actori ai unui sector care și-a demonstrat reziliența și a contribuit la atenuarea efectelor crizei provocate de pandemia de COVID-19, sunt deosebit de active în domenii care în care se face simțit impactul tranziției digitale și al celei verzi. Prin urmare, trebuie asigurată promovarea operațiunilor și a proceselor de inovare socială ale acestora.

5. Rolul partenerilor sociali și al societății civile

5.1. CESE a subliniat că „schimbările pe care noile tehnologii, inteligența artificială și volumele mari de date le imprimă proceselor de producție și economiei în general vor schimba în profunzime și piața forței de muncă”, dar și că este important ca „aceste procese de schimbare să aibă loc în contextul unui dialog social fructuos, cu respectarea drepturilor și a calității vieții lucrătorilor” ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ Studiul CESE pe tema „Găsirea unui nou consens cu privire la valorile societății civile europene și evaluarea lor”.

⁽⁶⁾ JO C 47, 11.2.2020, p. 64.

⁽⁷⁾ JO C 353, 18.10.2019, p. 6.

5.2. Strânsa cooperare dintre principalele părți interesate de la nivel local/regional este esențială pentru identificarea celor mai durabile aplicații și pentru a maximiza dezvoltarea socioeconomică. Bunele practici ale partenerilor sociali de la toate nivelurile bazate pe contracte colective de muncă ce creează condiții de concurență echitabile pentru competitorii economici dintr-un sector sau dintr-o regiune asigură un criteriu de referință necesar pentru promovarea unei strategii pentru o tranziție justă în ce privește decarbonizarea și alte obiective ale politicii climatice ⁽⁸⁾.

6. Asigurarea unei tranziții juste – cerințe în materie de guvernare/de reglementare

6.1. Realizarea tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic prezintă pentru factorii de decizie o serie de provocări complexe din punctul de vedere al guvernării. Una dintre acestea este legată de echilibrarea dimensiunii strategice pe termen lung a tranziției cu nevoia de acțiune pe termen scurt. Deși tranziția impune o gândire strategică și un proces decizional pe termen lung, ea necesită și abilitatea de adaptare la ciclurile electorale și dorința asociată a administrațiilor și a altor părți interesate de a vedea rezultatele proiectelor puse în aplicare.

6.2. Unul dintre principalele mecanisme de guvernare pentru punerea în aplicare și monitorizarea progresului unor tranziții juste din punct de vedere social este semestrul european. Este deosebit de important să se asigure evaluarea constantă a politicilor europene și naționale la nivel social, economic și de mediu. Semestrul european a dezvoltat treptat o dimensiune socială mai amplă, însă dimensiunea sa macroeconomică și cea bugetară sunt în continuare predominante. Prin urmare, CESE propune includerea în semestrul european a unor indicatori sociali, economici și de mediu noi, îmbunătățiți, măsurabili și complementari, pentru a monitoriza și a urmări toate aspectele și principiile Pilonului european al drepturilor sociale, precum și cele 17 ODD ⁽⁹⁾, crearea de sinergii cu tabloul de bord social prin introducerea conceptului de economie a bunăstării durabile pentru toți ⁽¹⁰⁾, cu recomandări de țară specifice domeniului social și al mediului ⁽¹¹⁾. În prezent, semestrul a fost și el regândit, pentru a permite luarea mai multor măsuri de sprijinire a redresării. CESE își exprimă speranța că acest lucru va contribui și la reînnoirea întregului mecanism de guvernare al UE și că îl va determina să funcționeze ca forță motrice pentru supraviețuirea democrației, precum și în sensul unei convergențe ascendente în cadrul UE.

6.3. O analiză cuprinzătoare a sinergiilor și a compromisurilor între obiectivele, inițiativele și recomandările propuse de UE în cadrul diverselor domenii de politică ale semestrului ar necesita un grad ridicat de integrare, coerență și coordonare a politicilor între diferiții actori instituționali responsabili de politicile sociale și în domeniul mediului și o îmbunătățire a capacităților analitice ale acestora.

6.4. În plus, în ceea ce privește compensarea dezechilibrului instituțional de la nivelul guvernării economice și sociale, CESE recomandă să se țină seama de o „regulă de aur” ⁽¹²⁾ atunci când se aplică regulile bugetare ale UE ce scutesc investițiile publice de la calcularea deficitului și să se ia în calcul sustenabilitatea nivelului existent al datoriilor, pentru a garanta o infrastructură modernă în materie de îngrijire medicală, ecologie, educație și tehnologie și pentru a evita o recesiune fără precedent ⁽¹³⁾.

6.5. În egală măsură, CESE salută suspendarea de către Comisia Europeană a Pactului de stabilitate și creștere și solicită revizuirea acestuia ⁽¹⁴⁾, cu scopul de a asigura atât stabilitatea, cât și creșterea, pentru a sprijini redresarea și tranziția industriei UE către o economie circulară și digitală, neutră din punct de vedere climatic.

7. Condiții regionale prealabile pentru tranziția industrială

7.1. Tranziția industrială ia multe forme, făcând dificilă adoptarea unei abordări bazată pe un model universal valabil în materie de politici pentru dezvoltarea de noi filiere industriale. Deși unele sectoare economice vor fi în declin, cu o scădere „irreversibilă” a producției economice și a forței de muncă, altele vor fi obligate să se confrunte cu un proces de restructurare radicală. Acest lucru va necesita o abordare politică globală și investiții masive, atât publice, cât și private, precum și piețe ale forței de muncă care să funcționeze bine la nivel local și regional.

⁽⁸⁾ Framework Agreement for a Fair Transition of Coal Mining and Sustainable Development of the Mining Communities for the period 2019-2027 (Acord-cadru pentru o tranziție justă a exploatării miniere de cărbune și dezvoltarea durabilă a comunităților miniere pentru perioada 2019-2027) (Spania); Jobs for the Climate (Locuri de muncă favorabile climei) (Portugalia); Agreement of Social Partners on Just Transition and Climate Change (Acordul partenerilor sociale privind tranziția justă și schimbările climatice) (Grecia); Thyssenkrupp Steel Europe: Future Pact for Steel 20-30 (Thyssenkrupp Steel Europe: Viitorul pact pentru oțel 20-30) [Germania (martie 2020)].

⁽⁹⁾ JO C 120, 14.4.2020, p. 1.

⁽¹⁰⁾ Charveriat, C. și Bodin, E. (2020), *Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy* (Realizarea Pactului verde: rolul unui semestru european reformat în cadrul unei noi strategii economice durabile).

⁽¹¹⁾ JO C 14, 15.1.2020, p. 1.

⁽¹²⁾ JO C 311, 18.9.2020, p. 1.

⁽¹³⁾ JO C 311, 18.9.2020, p. 1.

⁽¹⁴⁾ JO C 311, 18.9.2020, p. 1.

7.2. Reconcilierea ambiției pe termen lung în materie de tranziție cu prioritățile pe termen scurt poate fi dificilă, întrucât susținerea cetățenilor pentru măsuri politice care au un efect imediat limitat poate să nu fie ușor de obținut. Aceasta plasează regiunile aflate în tranziție industrială într-o situație dificilă. Pe de o parte, ele trebuie să facă față necesității imediate de acțiune în urma declinului industriilor tradiționale, pentru a aborda aspecte precum rata sporită a șomajului, pierderile de venituri și deteriorarea condițiilor de viață pentru unele categorii ale populației, în special pentru grupurile defavorizate și grupurile vulnerabile cum ar fi persoanele cu handicap sau persoanele în vârstă. Pe de altă parte, ele trebuie să adopte măsurile necesare pentru a fructifica oportunitățile asociate cu modernizarea industrială, cum ar fi atragerea unei industrii cu o mai mare valoare adăugată, crearea și/sau atragerea de noi întreprinderi sau de noi modele de afaceri și o mai bună utilizare a tehnologiilor generice. Eventualele greșeli au consecințe politice care pot afecta inclusiv sprijinul pentru acțiunile climatice. Dezvoltarea mișcărilor de extremă dreaptă în Europa și în alte părți ale lumii poate fi parțial atribuită dezindustrializării, regiuni întregi fiind lăsate în urmă⁽¹⁵⁾.

8. Reuniunea cu regiunile aflate în tranziție industrială: principalele rezultate

8.1. Rolul regiunilor în procesul de tranziție ar trebui consolidat în agenda europeană. Implicarea administrațiilor regionale ar putea contribui la crearea ecosistemelor necesare pentru o tranziție reușită. Planificarea pe termen lung, o abordare solidă bazată pe realitatea zonei, specializarea inteligentă și o agendă privind capitalul uman au fost menționate drept condiții prealabile pentru acest proces.

8.2. Mai multe regiuni din Europa, în special regiunile carbonifere și regiunile siderurgice, au realizat deja o tranziție, fie din motive economice, fie din motive legate de agenda climatică. Principala condiție prealabilă pentru o tranziție reușită este o abordare favorabilă incluziunii și anticipativă, menită să asigure un viitor decent pentru populație. Aceasta include proiectarea unei foi de parcurs realiste, crearea infrastructurii de cercetare necesare și furnizarea de facilități tehnologice, inovatoare, academice și educaționale, însoțite de finanțarea necesară. Pentru a asigura o finanțare corespunzătoare, instrumentele europene prevăzute să sprijine aceste regiuni (de exemplu, Fondul european pentru o tranziție justă) nu ar trebui să se substituie eforturilor naționale.

9. Finanțarea și sprijinirea activităților și proiectelor legate de tranziție la nivelul UE

9.1. Procesul tranziției industriale poate oferi imense oportunități, însă pentru a beneficia de acestea sunt necesare investiții semnificative în metode de producție avansate și într-o infrastructură accesibilă, precum și în cercetare și inovare. El implică și un cost inițial, care include indemnizațiile de înlocuire a veniturilor și cheltuielile pentru (re)calificarea profesională a lucrătorilor.

9.2. Există multe instrumente deja instituite, atât la nivel național, cât și la nivelul UE, menite să sprijine activitățile și proiectele legate de tranziție. Obiectivul realizării unei tranziții juste a fost reiterat și în planul de redresare al UE. Cu toate acestea, de prea multe ori, măsurile de sprijin din cadrul politicilor sunt concepute și aplicate în mod independent la diferite niveluri de guvernare, coordonarea fiind insuficientă sau complet absentă, iar monitorizarea și evaluarea insuficiente.

9.3. CESE solicită Consiliului și Parlamentului European să majoreze și să aloce suficiente fonduri pentru nevoile de investiții în CFM 2021-2027, pentru a garanta o tranziție verde și digitală efectivă și radicală. Pentru a se obține o finanțare suficientă, CESE pledează și pentru lărgirea spectrului de resurse proprii, eventual pentru a include o taxă pe servicii digitale, baza fiscală consolidată comună a societăților și o taxă pe tranzacțiile financiare⁽¹⁶⁾.

9.4. În actuala perioadă de programare, normele aplicabile întreprinderilor mari care au primit sprijin din partea fondurilor structurale și de investiții europene stipulează că respectiva contribuție se rambursează dacă, în termen de 10 ani de la efectuarea plății finale către beneficiar, activitatea de producție în cauză este delocalizată în afara Uniunii [articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1303/20132 al Parlamentului European și al Consiliului⁽¹⁷⁾]. CESE consideră că această dispoziție trebuie consolidată pentru viitoarea perioadă de programare, pentru a promova relocalizarea și a garanta coeziunea, a menține structura/capacitatea de producție, a încuraja ocuparea forței de muncă și a promova o „dezvoltare teritorială” mai durabilă.

⁽¹⁵⁾ Rodríguez-Pose, A. (2017), *The revenge of the places that don't matter (and what to do about it)* [Răzbunarea regiunilor care nu contează (și posibile soluții în acest sens)], Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, Vol. 11, nr. 1, pp. 189–209.

⁽¹⁶⁾ JO C 440, 6.12.2018, p. 106.

⁽¹⁷⁾ JO L 347, 20.12.2013, p. 320.

9.5. CESE sprijină, de asemenea, îmbunătățirea guvernancei bugetare a UE, ținând seama de riscurile legate de durabilitate și învățând din examinarea celor mai bune practici în materie de instrumente bugetare ecologice și din planurile bugetare. În plus, sunt necesare stimulente fiscale pentru a convinge întreprinderile și cetățenii să investească în inițiative ecologice cu impact social ⁽¹⁸⁾.

9.6. Provocările cu care se confruntă Europa în tranziția către o economie verde și digitală necesită investiții masive, pe care fondurile publice și finanțarea tradițională prin împrumuturi bancare nu le pot garanta de unele singure. Va fi nevoie de investiții enorme din partea sectorului privat. Ar trebui instituit în mod coerent un mecanism de canalizare a resurselor financiare din sectorul privat către investiții care respectă criteriile MSG (de mediu, sociale și de guvernanță). Prin urmare, strategiile privind uniunea bancară, uniunea piețelor de capital, finanțarea durabilă, finanțele digitale și IMM-urile se consolidează reciproc și garantează direcționarea fondurilor către proiectele mai productive. CESE salută crearea platformei privind finanțarea durabilă și se așteaptă la accelerarea dezvoltării taxonomiei sociale.

10. Implicații pentru piața forței de muncă

10.1. Întrucât tranziția industrială implică deseori o trecere de la industriile prelucrătoare vechi și tradiționale la activități orientate către viitor (chiar și în sectoarele tradiționale), aceasta poate duce la o rată a șomajului mai ridicată decât rata medie (cel puțin temporar), ca urmare a dezindustrializării concentrate la nivel local și a faptului că baza de competențe se regăsește în sectoare aflate în declin. Anticiparea schimbărilor și implicarea reprezentanților lucrătorilor la nivel de sucursală și de întreprindere și înainte de luarea deciziilor sunt fundamentale. Este crucial ca politicile care vizează abordarea tranziției industriale să ajute lucrătorii și comunitățile locale, în special lucrătorii cu dizabilități și alți lucrători care fac parte din grupurile vulnerabile, să gestioneze tranziția cu cât mai puține perturbări posibile, maximizând totodată beneficiile potențiale.

10.2. Competențe

10.2.1. O tranziție reușită către munca viitorului necesită adaptarea politicilor în materie de ocupare a forței de muncă și de dezvoltare a competențelor la condițiile pieței forței de muncă de la nivel local. În același timp, oferta de competențe trebuie corelată cu cererea de competențe. O mai bună anticipare a necesităților viitoare în ce privește seturile de competențe și o ofertă corespunzătoare, prin recalificarea și perfecționarea profesională a lucrătorilor, inclusiv prin accesul la învățare pe tot parcursul vieții, trebuie combinată cu politici care stimulează investițiile în noi surse de locuri de muncă și în creșterea productivității. Cercetarea și dezvoltarea din cadrul întreprinderilor trebuie să caute mai ales oportunități menite să asigure o poziție de lider în materie de tehnologie, care să creeze la rândul ei oportunități de recalificare profesională. Institutele tehnice, organizațiile profesionale și ONG-urile, precum și agențiile publice de ocupare a forței de muncă vor juca, de asemenea, un rol esențial în furnizarea de sprijin sub formă de programe de recalificare.

10.2.2. CESE remarcă faptul că sprijinirea persoanelor prin formarea cu privire la tranzițiile digitale și verzi juste va începe cu validarea învățării nonformale și informale (NFIL) și cu asigurarea recunoașterii și certificării cursurilor de formare, astfel încât ele să fie integrate pe deplin în calificările unei persoane ⁽¹⁹⁾.

10.3. Agenda pentru competențe ar trebui să acorde o atenție sporită dezvoltării competențelor-cheie pe durata ciclurilor/programelor educaționale obligatorii și învățării în rândul tinerilor și adulților.

10.4. Comisia a publicat Planul de acțiune pentru educația digitală (2021-2027) ⁽²⁰⁾. Acesta ar trebui să reprezinte o strategie transversală care ar putea spori, de asemenea, importanța strategică a educației și formării în cadrul domeniilor de politică de la nivel european.

⁽¹⁸⁾ JO C 311, 18.9.2020, p. 63.

⁽¹⁹⁾ JO C 10, 11.1.2021, p. 40.

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-factsheet-sept2020_en.pdf.

10.5. Planul de acțiune pentru punerea în aplicare a PEDS

Tranzițiile juste necesită politici sociale adecvate pentru a sprijini condițiile bune de muncă, negocierile colective funcționale și sistemele de relații industriale, precum și asigurarea unei protecții sociale corespunzătoare pentru a-i ajuta pe lucrători în procesul de tranziție. CESE ar dori să prezinte o serie de propuneri pentru viitorul plan de acțiune al Comisiei pentru punerea în aplicare a PEDS.

10.5.1. CESE propune o reevaluare de către Comisie a caracterului adecvat al acquis-ului relevant al UE privind dreptul muncii, consolidându-l, pentru a susține mai bine o tranziție justă pentru lucrători.

10.5.2. Dreptul la siguranță și sănătate reprezintă un drept fundamental la locul de muncă pentru toți lucrătorii, indiferent de raportul lor de muncă sau de tipul de model de afaceri în cadrul căruia lucrează. CESE este foarte preocupat de faptul că unele dintre noile tipuri de locuri de muncă create de tranziția climatică și de cea digitală riscă să nu intre în domeniul de aplicare a dispozițiilor privind sănătatea și securitatea în muncă (SSM). În plus, a fost deja demonstrată existența unor riscuri semnificative la locurile de muncă digitalizate, precum intensificarea muncii, stresul și violența psihosocială⁽²¹⁾, iar în viitor ne putem aștepta să vedem accidente cauzate de inteligența artificială⁽²²⁾, accidente pe care trebuie să le prevenim. Prin urmare, CESE solicită ca toți lucrătorii din UE să fie protejați de legislația în domeniul SSM⁽²³⁾.

10.5.3. CESE îndeamnă Comisia Europeană să revizuiască periodic Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD) și reglementările aferente, în lumina evoluțiilor tehnologice⁽²⁴⁾.

10.5.4. Dialogul social, la nivel național și european, joacă un rol esențial în modelarea politicilor în domeniul economiei, al muncii și în domeniul social. CESE sprijină elaborarea, în cadrul dialogului social de la nivelul național, regional și european corespunzător, a unor măsuri adecvate privind „o tranziție justă” în scopul gestionării, modificării și garantării unei minime protecții în cazul restructurării locurilor de muncă sau al concedierilor colective care au loc ca urmare a tranziției (în domeniile tehnologiei, demografiei, globalizării, schimbărilor climatice și al economiei circulare), inclusiv a dreptului de a se angaja în negocieri colective pentru a anticipa schimbarea și pentru a oferi sprijin lucrătorilor afectați (adaptarea Directivei privind concedierile colective)⁽²⁵⁾.

10.5.5. CESE reiterează nevoia consultării lucrătorilor și a reprezentanților lor și a informării lor atunci când se introduc schimbări, noi tehnologii și sisteme de IA care pot duce la schimbări în organizarea muncii, supravegherea și controlul muncii și în sistemele de evaluare și recrutare a lucrătorilor. Drepturile de informare și consultare, care asigură o punere în aplicare corespunzătoare a Directivei privind comitetele europene de întreprindere, trebuie să fie garantate în toate întreprinderile și ar trebui introdus un cadru armonizat la nivelul UE în ceea ce privește participarea în consiliile de administrație. Prin urmare, CESE solicită un cadru european solid și robust în materie de informare și consultare și de participare a lucrătorilor⁽²⁶⁾, ca aspect important al dezvoltării unor metode juste și echitabile pentru reconstrucție și pentru tranziția verde și cea digitală. Comisia ar trebui să promoveze dialogul social în vederea implicării lucrătorilor în tranziția climatică și cea digitală în toate statele membre și ar trebui să monitorizeze rezultatele astfel obținute în cadrul semestrului european.

10.5.6. Este nevoie de un cadru pentru restructurarea responsabilă din punct de vedere social și anticiparea schimbărilor din întreprinderi care să completeze drepturile existente în materie de informare, consultare și participare ale lucrătorilor și să fie corelat cu principalele elemente ale modelului social european⁽²⁷⁾. CESE consideră că este necesară revizuirea de către Comisia Europeană a Cadrelor de calitate al UE pentru anticiparea schimbărilor și restructurare și propunerea unui temei juridic pentru condițiile-cadru specifice privind participarea lucrătorilor, în vederea creșterii gradului de implicare a lucrătorilor în gestionarea provocărilor Pactului verde și ale procesului de transformare digitală⁽²⁸⁾.

⁽²¹⁾ OIM (2019): *The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work* („Amenințările reprezentate de violența fizică și psihosocială și de hărțuire în mediul de lucru digital”).

⁽²²⁾ JO C 47, 11.2.2020, p. 64.

⁽²³⁾ JO C 14, 15.1.2020, p. 52.

⁽²⁴⁾ JO C 47, 11.2.2020, p. 64.

⁽²⁵⁾ JO C 14, 15.1.2020, p. 1.

⁽²⁶⁾ JO C 10, 11.1.2021, p. 14.

⁽²⁷⁾ JO C 161, 6.6.2013, p. 35.

⁽²⁸⁾ JO C 364, 28.10.2020, p. 1.

10.5.7. Planul de acțiune ar trebui să stabilească un set minim de drepturi la nivelul UE: CESE a solicitat măsuri privind protecția veniturilor minime ⁽²⁹⁾, pentru a elimina sărăcia și a promova o piață a forței de muncă incluzivă și, prin urmare, salută planurile Comisiei și ale Președinției germane a Consiliului de a stabili un cadru european pentru sistemele de garantare a venitului minim ⁽³⁰⁾. CESE a recomandat examinarea posibilității de a stabili standarde comune minime în domeniul asigurărilor pentru șomaj în statele membre ale UE ⁽³¹⁾. Comitetul a solicitat, de asemenea, o inițiativă europeană privind salariul minim și negocierea colectivă ⁽³²⁾ și, prin urmare, salută ⁽³³⁾ inițiativa Comisiei privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană ⁽³⁴⁾.

10.6. *Un nou contract social*

Pentru a stabili noi metode de redresare care să investească în locuri de muncă și să protejeze drepturile și un venit de subzistență, pentru reconstrucția unor instituții puternice ale pieței forței de muncă, pentru toți lucrătorii, în conformitate cu angajamentele anterioare și pentru asigurarea protecției sociale, CESE solicită ca tranziția justă să fie plasată în centrul redresării, prin dialog social, cu implicarea activă a societății civile, astfel încât să se contribuie la conceperea unei tranziții industriale sociale, juste și favorabile incluziunii.

Bruxelles, 2 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

⁽²⁹⁾ JO C 190, 5.6.2019, p. 1.

⁽³⁰⁾ Concluziile Consiliului privind consolidarea protecției venitului minim în scopul combaterii sărăciei și a excluziunii sociale în pandemia de COVID-19 și dincolo de aceasta.

⁽³¹⁾ JO C 97, 24.3.2020, p. 32.

⁽³²⁾ JO C 429, 11.12.2020, p. 159.

⁽³³⁾ JO C 364, 28.10.2020, p. 1.

⁽³⁴⁾ COM(2020) 682 final.

ANEXĂ

Următoarele amendamente, care au întrunit cel puțin o pătrime din voturile exprimate, au fost respinse în timpul dezbaterii [articolul 59 alineatul (3) din Regulamentul de procedură]:

(a) **Punctul 2.1 (amendamentul 9)**

Se modifică după cum urmează:

2.1. ~~Avizul exploratoriu a fost solicitat de Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale din cadrul Parlamentului European ca o contribuție la viitorul plan de acțiune pentru punerea în aplicare a PEDS și la viitorul summit social al UE, prevăzut să se desfășoare în mai 2021, la Porto. Acest aviz exploratoriu a fost solicitat de Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale a Parlamentului European. În conformitate cu scrisoarea Parlamentului European, avizul ar trebui să se refere în special la următoarele subiecte: tranziția echitabilă, Pactul verde, tranziția digitală, strategia industrială, ocuparea forței de muncă și politicile de incluziune socială, care se află în centrul unei serii de dosare legislative și nelegislative actuale și viitoare legate de tranziția verde și digitală.~~

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 99

Voturi împotriva: 129

Abțineri: 20

(b) **Punctul 2.2 (amendamentul 10)**

Se modifică după cum urmează:

2.2. ~~Întreprinderile europene și lucrătorii europeni se confruntă cu grelele consecințe economice și sociale și economice ale pandemiei de COVID-19. Multe întreprinderi se închid, se pierd locuri de muncă, iar gospodăriile își văd mijloacele de subzistență reduse. În pofida măsurilor de salvare economică fără precedent, menite să atenueze efectele izolării asupra locurilor de muncă și a întreprinderilor, previziunile economice oferă o imagine foarte îngrijorătoare. Se estimează că economia UE va scădea cu 8,3 % în 2020 și va crește cu 5,8 % în 2021. Creșterea din 2021 va fi, de asemenea, ceva mai puțin robustă decât se preconizase în primăvară ⁽¹⁾. Pandemia de COVID-19 a afectat puternic economia europeană: multe întreprinderi se închid, se pierd locuri de muncă, gospodăriile nu mai au venituri, iar serviciile de sănătate își reduc eficiența. Statele membre au datorii record, relaxând normele convenite aplicabile cheltuielilor, iar UE a contractat și ea, pentru prima dată, o datorie comună. De asemenea, nu se cunosc consecințele Brexitului și nu știm când pandemia va lua sfârșit.~~

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 95

Voturi împotriva: 140

Abțineri: 22

(c) **Punctul 2.3 (amendamentul 11)**

Se modifică după cum urmează:

2.3. ~~Trebuie identificate și sprijinite principalele industrii și sectoare, de la resurse umane la cercetare, ajungând astfel la o politică industrială europeană care protejează aceste sectoare strategice ale pieței și asigură securitatea aprovizionării cu resurse-cheie. Politica industrială a Europei ar trebui să servească drept umbrelă pentru coordonarea tuturor politicilor europene într-un mod coerent și cuprinzător, pentru a crea sinergii. O astfel de transformare va necesita definirea de către Comisia Europeană a direcției de urmat și~~

⁽¹⁾ EC Summer 2020 Economic Forecast: A deeper recession with wider divergences (Previziunile economice ale CE din vara anului 2020: o recesiune mai profundă cu divergențe mai accentuate)

alinieră politicilor statelor membre la politicile UE. Aceasta nu înseamnă micromanagement, dar înseamnă, într-adevăr, alinierea politicilor, astfel încât să devină coerente și să încurajeze o schimbare radicală. Acest proces va fi posibil numai cu participarea activă a organizațiilor societății civile și a partenerilor sociali. Fără un „pact social” bazat pe o participare democratică și efectivă a cetățenilor UE, nu va exista un Pact verde avantajos pentru toți.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 91

Voturi împotriva: 137

Abțineri: 18

(d) Punctul 2.5 NOU (amendamentul 13)

Se adaugă un nou punct:

2.5. Cel mai bun răspuns politic este de a corespunde așteptărilor NextGenerationEU, care reprezintă o oportunitate unică pentru o redresare rapidă și transformatoare. Ar trebui să se acorde prioritate absolută acestui plan și colaborării cu sectorul privat.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 97

Voturi împotriva: 136

Abțineri: 22

(e) Punctul 2.6 NOU (amendamentul 14)

Se adaugă un nou punct:

2.6. Provocările generate de Brexit ar trebui depășite printr-un efort puternic de consolidare a pieței unice, care să creeze un mediu mai solid și mai competitiv pentru întreprinderi.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 93

Voturi împotriva: 141

Abțineri: 20

(f) Punctul 2.4 (amendamentul 15)

Se modifică după cum urmează:

2.4. Termenul care a apărut în acest context, în legătură cu schimbarea tehnologică și în domeniul mediului este „tranziție justă”. CESE consideră că tranziția justă este o componentă de bază a bugetului și a planului de redresare ce promovează o economie europeană mai verde. Prin urmare, este necesar să se lărgescă înțelesul „tranziției juste” (dincolo de economiile bazate pe carbon), vizând o tranziție care să pună pe deplin în aplicare Pilonul european al drepturilor sociale^(*), pe baza unui nou contract social, și să stimuleze totodată reforme în ce privește sistemele redistributive, bazându-l pe echilibrul între viața profesională și cea privată și egalitatea de gen., și importanța deosebită în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale revine locurilor de muncă de înaltă calitate pentru toți, accesului la educație și formare de bună calitate, inclusiv dreptului la accesul la învățare pe tot parcursul vieții, mai ales în cazul categoriilor vulnerabile, accesului egal al tuturor la serviciile de asistență medicală și la serviciile sociale, protecției sociale și incluziunii grupurilor vulnerabile, cum ar fi șomerii de lungă durată, femeile, tinerii, migranții legali și persoanele cu dizabilități. Toate aceste obiective importante pot fi atinse pe baza unei economii prospere, a unor noi locuri de muncă de înaltă calificare oferite de angajatori și a investițiilor necesare în noile tehnologii.

(*) Contribuția Comitetului Economic și Social European la programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2021.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 82

Voturi împotriva: 152

Abțineri: 20

(g) Punctul 2.5 (amendamentul 16)

Se modifică după cum urmează:

2.5. Țările și regiunile implicate în tranziția industrială se confruntă în general cu provocări legate de modernizarea bazei lor industriale, de îmbunătățirea competențelor forței de muncă, de compensarea pierderilor de locuri de muncă în sectoare-cheie și de creșterea productivității – care, fiind în prezent scăzută, limitează creșterea veniturilor, convergența ascendentă și compensarea tendințelor demografice nefavorabile. În ansamblu, ele ar beneficia de progresul verde și tehnologic și de evoluțiile conexe, însă unele zone și anumite grupuri ale populației, în special grupurile vulnerabile, cum ar fi persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă, populația de etnie romă și migranții legali, riscă să fie lăsate în urmă. Abordarea provocărilor asociate cu transformările pe termen lung necesită anticiparea schimbării și gestionarea activă a tranziției de către factorii decizionali, partenerii sociali, organizațiile societății civile și de către principalele părți interesate din aceste țări și regiuni. Dialogul social, informarea, consultarea și participarea lucrătorilor și a organizațiilor reprezentative ale acestora, inclusiv în cadrul organismelor proceselor decizionale (consilii de administrație și consilii de supraveghere) joacă un rol esențial în abordarea și influențarea procesului decizional al întreprinderilor pentru a gestiona tranzițiile într-un mod orientat spre viitor. ~~CESE îndeamnă Comisia să consolideze și să dezvolte dimensiunea socială în cadrul viitoarei strategii industriale actualizate.~~

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 92

Voturi împotriva: 152

Abțineri: 17

(h) Punctul 2.6 (amendamentul 17)

Se modifică după cum urmează:

2.6. Gestionarea crizei provocate de pandemie și realizarea unei transformări industriale reușite sunt în interesul tuturor grupurilor de părți interesate și necesită un efort comun și obiective partajate (cum ar fi dezvoltarea întreprinderilor pe termen lung), un dialog social eficient, desfășurat într-un climat de încredere, precum și o atitudine pozitivă. CESE consideră că o gestionare a întreprinderilor adecvată, și prin urmare durabilă, alături de anticiparea comună a schimbării reprezintă cheia succesului trebuie să se bazeze pe standardele juridice minime verificate și testate ale pieței interne, iar vocea lucrătorilor trebuie să fie exprimată prin informare, consultare și participarea lucrătorilor în structurile de conducere ale întreprinderilor.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 90

Voturi împotriva: 151

Abțineri: 18

(i) Punctul 2.7 (amendamentul 18)

Se modifică după cum urmează:

2.7. Digitalizarea și automatizarea au atât efecte pozitive, cât și efecte negative asupra economiei și a societății. Această tranziție ar avea nevoie de reglementări ~~reglementări~~ abordări care să urmeze ritmul transformării tehnologice și al anticipării schimbării prin implicarea, de exemplu, a partenerilor sociali. Comitetele europene de întreprindere și comitetele de întreprindere Societas Europaea (SE) pot servi ca exemplu pozitiv al implicării transfrontaliere obligatorii a lucrătorilor în echilibrarea intereselor și explorarea soluțiilor în spiritul unui parteneriat social. Aceasta implică garantarea organizării de cursuri de formare pentru lucrători și negocierea contractelor colective de

muncă și a altor acorduri sociale pentru a sprijini autonomia la locul de muncă și pentru a asigura un bun echilibru între viața profesională și cea privată. Digitalizarea și economia internetului au dus, de asemenea, la apariția de noi forme de muncă, precum lucrul pe platformele digitale, în cadrul cărora lucrătorii nu beneficiază de securitate socială și de siguranța locului de muncă, deseori muncind în condiții foarte precare și fără un statut clar. Condițiile de muncă și statutul acestora trebuie armonizate la nivel european pentru a încuraja o mobilitate echitabilă și integrarea pe piața internă⁽³⁾. În acest scop, CESE remarcă necesitatea de a se asigura securitatea juridică pentru lucrători, prin definirea unui statut juridic pentru munca din cadrul economiei platformelor digitale. Lipsa accesului la protecție socială sau accesul limitat la aceasta implică un cost, nu doar pentru lucrătorii înșiși, ci și pentru sistemele de securitate socială.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 88

Voturi împotriva: 149

Abțineri: 24

(j) Punctul 2.8 (amendamentul 19)

Se modifică după cum urmează:

2.8. Transformarea digitală implică și riscuri potențiale în domenii precum stabilitatea financiară, criminalitatea economică și protecția consumatorilor. Aceste riscuri pot crește și mai mult ca urmare a peisajului de reglementare fragmentat din UE și a evoluțiilor globale inegale ale reglementării sectorului. Prin urmare, CESE remarcă nevoia ca UE să stabilească un cadru de reglementare cuprinzător și stabil în acest domeniu. Comitetul recomandă, de asemenea, ca, în 2021, să se ajungă la o soluție globală în domeniul fiscal la nivelul OCDE ca UE să și reia inițiativa privind impozitarea marilor întreprinderi digitale⁽⁴⁾.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 89

Voturi împotriva: 149

Abțineri: 22

(k) Punctul 5.2 (amendamentul 21)

Se modifică după cum urmează:

5.2. Strânsa cooperare dintre principalele părți interesate de la nivel local/regional este esențială pentru identificarea celor mai durabile aplicații și pentru a maximiza dezvoltarea socioeconomică. Bunele practici ale partenerilor sociali de la toate nivelurile bazate pe contracte colective de muncă sau alte forme de dialog social ce creează condiții de concurență echitabile pentru competitorii economici dintr-un sector sau dintr-o regiune asigură un criteriu de referință necesar pentru promovarea unei strategii pentru o tranziție justă în ce privește decarbonizarea și alte obiective ale politicii climatice⁽⁵⁾.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 93

Voturi împotriva: 146

Abțineri: 19

⁽³⁾ Avizul CESE (SOC/645) pe tema „Munca decentă în economia platformelor”.

⁽⁴⁾ Avizul CESE pe tema „Combaterea evaziunii fiscale, a evitării obligațiilor fiscale și a spălării banilor”.

⁽⁵⁾ Framework Agreement for a Fair Transition of Coal Mining and Sustainable Development of the Mining Communities for the period 2019-2027 (Acord-cadru pentru o tranziție justă a exploatării miniere de cărbune și dezvoltarea durabilă a comunităților miniere pentru perioada 2019-2027) (Spania); Jobs for the Climate (Locuri de muncă favorabile climei) (Portugalia); Agreement of Social Partners on Just Transition and Climate Change (Acordul partenerilor sociale privind tranziția justă și schimbările climatice) (Grecia); Thyssenkrupp Steel Europe: Future Pact for Steel 20-30 (Thyssenkrupp Steel Europe: Viitorul pact pentru oțel 20-30) [Germania (martie 2020)].

(l) Punctul 6.2 (amendamentul 22)

Se modifică după cum urmează:

6.2. Unul dintre principalele mecanisme de guvernare pentru punerea în aplicare și monitorizarea progresului unor tranziții juste din punct de vedere social este semestrul european. Este deosebit de important să se asigure evaluarea constantă și ciclică a politicilor europene și naționale la nivel social, economic și de mediu. Semestrul european a dezvoltat treptat o dimensiune socială mai amplă, însă dimensiunea sa macroeconomică și cea bugetară sunt în continuare predominante. Prin urmare, CESE propune includerea în semestrul european a unor indicatori sociali, economici și de mediu noi, îmbunătățiți, măsurabili și complementari, pentru a monitoriza și a urmări toate aspectele și principiile Pilonului european al drepturilor sociale, precum și cele 17 ODD ⁽⁶⁾, crearea de sinergie cu tabloul de bord social prin introducerea conceptului de economie a bunăstării durabile pentru toți ⁽⁷⁾, cu recomandări de țară specifice domeniului social și al mediului ⁽⁸⁾. În prezent, semestrul a fost și el regândit, pentru a permite luarea mai multor măsuri de sprijinire a redresării. CESE își exprimă speranța că acest lucru va contribui și la reînnoirea întregului mecanism consolidarea mecanismului de guvernare al UE și că îl va determina să funcționeze ca forță motrice pentru supraviețuirea funcționarea democrației, precum și în sensul unei convergențe ascendente în cadrul UE.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 87

Voturi împotriva: 148

Abțineri: 21

(m) Punctul 6.4 (amendamentul 23)

Se modifică după cum urmează:

6.4. În plus, în ceea ce privește compensarea dezechilibrului instituțional de la nivelul guvernării economice și sociale, CESE recomandă să se țină seama de o „regulă de aur” ⁽⁹⁾ bine echilibrată, care să nu pună în pericol stabilitatea financiară pe termen mediu atunci când se aplică regulile bugetare ale UE ce scutesc investițiile publice justificate de la calcularea deficitului și să se ia în calcul sustenabilitatea nivelului existent și viitor al datoriilor, pentru a garanta o infrastructură modernă în materie de îngrijire medicală, ecologie, educație și tehnologie și pentru a evita o recesiune fără precedent ⁽¹⁰⁾.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 87

Voturi împotriva: 159

Abțineri: 16

(n) Punctul 9.3 (amendamentul 24)

Se modifică după cum urmează:

9.3. CESE solicită Consiliului și Parlamentului European să consolideze climatul de afaceri și să majoreze și să aloce suficiente fonduri pentru nevoile de investiții în CFM 2021-2027, pentru a garanta o tranziție verde și digitală efectivă și radicală. Pentru a se obține o finanțare suficientă, CESE pledează și pentru analizarea efectelor generate de lărgirea spectrului de resurse proprii, sub forma eventuală a unor venituri provenite din sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii, dintr-un mecanism de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon (CBAM) și dintr-o taxă digitală eventual pentru a include o taxă pe servicii digitale, baza fiscală consolidată comună a societăților și o taxă pe tranzacțiile financiare ⁽¹¹⁾.

⁽⁶⁾ Avizul CESE pe tema „Strategia anuală privind creșterea durabilă 2020” (JO C 120, 14.4.2020, p. 1).

⁽⁷⁾ Charveriat, C. și Bodin, E. (2020), *Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy* (Realizarea Pactului verde: rolul unui semestru european reformat în cadrul unei noi strategii economice durabile).

⁽⁸⁾ Avizul CESE pe tema „Pilonul european al drepturilor sociale – evaluarea punerii în aplicare inițiale și recomandări pentru viitor” (JO C 14, 15.1.2020, p. 1).

⁽⁹⁾ JO C 311, 18.9.2020, p. 1.

⁽¹⁰⁾ JO C 311, 18.9.2020, p. 1.

⁽¹¹⁾ JO C 440, 6.12.2018, p. 106.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 91

Voturi împotriva: 157

Abțineri: 13

(o) Punctul 9.4 (amendamentul 25)

Se modifică după cum urmează:

9.4. În actuala perioadă de programare, normele aplicabile întreprinderilor mari care au primit sprijin din partea fondurilor structurale și de investiții europene stipulează că respectiva contribuție se rambursează dacă, în termen de 10 ani de la efectuarea plății finale către beneficiar, activitatea de producție în cauză este delocalizată în afara Uniunii [articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1303/20132 al Parlamentului European și al Consiliului]. CESE consideră că această dispoziție trebuie consolidată pentru viitoarea perioadă de programare pentru a promova relocalizarea și a garanta coeziunea în spiritul autonomiei strategice, a menține structura/capacitatea de producție, a încuraja ocuparea forței de muncă și a promova o „dezvoltare teritorială” mai durabilă.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 89

Voturi împotriva: 149

Abțineri: 19

(p) Punctul 9.5 (amendamentul 26)

Se modifică după cum urmează:

9.5. CESE sprijină, de asemenea, îmbunătățirea guvernancei bugetare a UE, ținând seama de riscurile legate de durabilitate și învățând din examinarea celor mai bune practici în materie de instrumente bugetare ecologice și din planurile bugetare. În plus, ~~sunt pot~~ fi necesare stimulente fiscale pentru a convingemotiva întreprinderile și cetățenii să investească în inițiative ecologice cu impact social ⁽¹²⁾. Astfel de subvenții ar trebui evaluate cu atenție în cadrul unei analize cost-beneficiu.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 93

Voturi împotriva: 154

Abțineri: 16

(q) Punctul 9.6 (amendamentul 27)

Se modifică după cum urmează:

9.6. Provocările cu care se confruntă Europa în tranziția către o economie verde și digitală necesită investiții masive, pe care fondurile publice și finanțarea tradițională prin împrumuturi bancare nu le pot garanta de unele singure. Va fi nevoie de investiții enorme din partea sectorului privat. În fiecare an sunt investite sume uriașe, din toate tipurile de fonduri private, în activități economice dăunătoare, în întreaga gamă de sectoare industriale — sume ce riscă să se transforme în cele din urmă în „active irecuperabile”. Ar trebui instituit în mod coerent un mecanism de canalizare a resurselor financiare din sectorul privat către investiții care respectă criteriile MSG (de mediu, sociale și de guvernanță). Prin urmare, strategiile privind uniunea bancară, uniunea piețelor de capital, finanțarea durabilă, finanțele digitale și IMM-urile se consolidează reciproc și garantează direcționarea fondurilor către proiectele mai productive. CESE salută crearea platformei privind finanțarea durabilă și se așteaptă la accelerarea dezvoltării taxonomiei sociale.

⁽¹²⁾ JO C 311, 18.9.2020, p. 63.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 74

Voturi împotriva: 154

Abțineri: 31

(r) Punctul 10.1 (amendamentul 28)

Se modifică după cum urmează:

10.1. Întrucât tranziția industrială implică deseori o trecere de la industriile prelucrătoare vechi și tradiționale la activități orientate către viitor (chiar și în sectoarele tradiționale), aceasta poate duce la o rată a șomajului mai ridicată decât rata medie (cel puțin temporar), ca urmare a dezindustrializării concentrate la nivel local și a faptului că baza de competențe se regăsește în sectoare aflate în declin. ~~Anticiparea schimbărilor și implicarea reprezentanților lucrătorilor la nivel de sucursală și de întreprindere și înainte de luarea deciziilor sunt fundamentale.~~ Este crucial ca politicile care vizează abordarea tranziției industriale să ajute lucrătorii și comunitățile locale, în special lucrătorii cu dizabilități și alți lucrători care fac parte din grupurile vulnerabile, să gestioneze tranziția cu cât mai puține perturbări posibile, maximizând totodată beneficiile potențiale.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 88

Voturi împotriva: 149

Abțineri: 17

(s) Punctele 10.5, 10.5.1, 10.5.2, 10.5.3, 10.5.4, 10.5.5, 10.5.6, 10.5.7 (amendament 30)

Se elimină punctele:

~~10.5. Planul de acțiune pentru punerea în aplicare a PEDS~~

~~Tranzițiile juste necesită politici sociale adecvate pentru a sprijini condițiile bune de muncă, negocierile colective funcționale și sistemele de relații industriale, precum și asigurarea unei protecții sociale corespunzătoare pentru a-i ajuta pe lucrători în procesul de tranziție. CESE ar dori să prezinte o serie de propuneri pentru viitorul plan de acțiune al Comisiei pentru punerea în aplicare a PEDS.~~

~~10.5.1. CESE propune o reevaluare de către Comisie a caracterului adecvat al acquis-ului relevant al UE privind dreptul muncii, consolidându-l, pentru a susține mai bine o tranziție justă pentru lucrători.~~

~~10.5.2. Dreptul la siguranță și sănătate reprezintă un drept fundamental la locul de muncă pentru toți lucrătorii, indiferent de raportul lor de muncă sau de tipul de model de afaceri în cadrul cărui lucrează. CESE este foarte preocupat de faptul că unele dintre noile tipuri de locuri de muncă create de tranziția climatică și de cea digitală riscă să nu intre în domeniul de aplicare a dispozițiilor privind sănătatea și securitatea în muncă (SSM). În plus, a fost deja demonstrată existența unor riscuri semnificative la locurile de muncă digitalizate, precum intensificarea muncii, stresul și violența psihosocială⁽¹³⁾, iar în viitor ne putem aștepta să vedem accidente cauzate de inteligența artificială⁽¹⁴⁾, accidente pe care trebuie să le prevenim. Prin urmare, CESE solicită ca toți lucrătorii din UE să fie protejați de legislația în domeniul SSM⁽¹⁵⁾.~~

⁽¹³⁾ OIM (2019): The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work („Amenințările reprezentate de violența fizică și psihosocială și de hărțuire în mediul de lucru digital”).

⁽¹⁴⁾ JO C 47, 11.2.2020, p. 64.

⁽¹⁵⁾ JO C 14, 15.1.2020, p. 52.

10.5.3. CESE îndeamnă Comisia Europeană să revizuiască periodic Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD) și reglementările aferente, în lumina evoluțiilor tehnologice⁽¹⁶⁾.

10.5.4. Dialogul social, la nivel național și european, joacă un rol esențial în modelarea politicilor în domeniul economiei, al muncii și în domeniul social. CESE sprijină elaborarea, în cadrul dialogului social de la nivelul național, regional și european corespunzător, a unor măsuri adecvate privind „o tranziție justă” în scopul gestionării, modificării și garantării unei minime protecții în cazul restructurării locurilor de muncă sau al concedierilor colective care au loc ca urmare a tranziției (în domeniile tehnologiei, demografiei, globalizării, schimbărilor climatice și al economiei circulare), inclusiv a dreptului de a se angaja în negocieri colective pentru a anticipa schimbarea și pentru a oferi sprijin lucrătorilor afectați (adaptarea Directivei privind concedierile colective)⁽¹⁷⁾.

10.5.5. CESE reiterează nevoia consultării lucrătorilor și a reprezentanților lor și a informării lor atunci când se introduc schimbări, noi tehnologii și sisteme de IA care pot duce la schimbări în organizarea muncii, supravegherea și controlul muncii și în sistemele de evaluare și recrutare a lucrătorilor. Drepturile de informare și consultare, care asigură o punere în aplicare corespunzătoare a Directivei privind comitetele europene de întreprindere, trebuie să fie garantate în toate întreprinderile și ar trebui introdus un cadru armonizat la nivelul UE în ceea ce privește participarea în consiliile de administrație. Prin urmare, CESE solicită un cadru european solid și robust în materie de informare și consultare și de participare a lucrătorilor⁽¹⁸⁾, ca aspect important al dezvoltării unor metode juste și echitabile pentru reconstrucție și pentru tranziția verde și cea digitală. Comisia ar trebui să promoveze dialogul social în vederea implicării lucrătorilor în tranziția climatică și cea digitală în toate statele membre și ar trebui să monitorizeze rezultatele astfel obținute în cadrul semestrului european.

10.5.6. Este nevoie de un cadru pentru restructurarea responsabilă din punct de vedere social și anticiparea schimbărilor din întreprinderi care să completeze drepturile existente în materie de informare, consultare și participare ale lucrătorilor și să fie corlat cu principalele elemente ale modelului social european⁽¹⁹⁾. CESE consideră că este necesară revizuirea de către Comisia Europeană a Cadrului de calitate al UE pentru anticiparea schimbărilor și restructurare și propunerea unui temei juridic pentru condițiile-cadru specifice privind participarea lucrătorilor, în vederea creșterii gradului de implicare a lucrătorilor în gestionarea provocărilor Pactului verde și ale procesului de transformare digitală⁽²⁰⁾.

10.5.7. Planul de acțiune ar trebui să stabilească un set minim de drepturi la nivelul UE: CESE a solicitat măsuri privind protecția veniturilor minime⁽²¹⁾, pentru a elimina sărăcia și a promova o piață a forței de muncă incluzivă și, prin urmare, salută planurile Comisiei și ale Președinției germane a Consiliului de a stabili un cadru european pentru sistemele de garantare a venitului minim⁽²²⁾. CESE a recomandat examinarea posibilității de a stabili standarde comune minime în domeniul asigurărilor pentru șomaj în statele membre ale UE⁽²³⁾. Comitetul a solicitat, de asemenea, o inițiativă europeană privind salariul minim și negocierea colectivă⁽²⁴⁾ și, prin urmare, salută⁽²⁵⁾ inițiativa Comisiei privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană⁽²⁶⁾.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 93

Voturi împotriva: 149

Abțineri: 17

⁽¹⁶⁾ JO C 47, 11.2.2020, p. 64.

⁽¹⁷⁾ JO C 14, 15.1.2020, p. 1.

⁽¹⁸⁾ Avizul CESE SOC/644, pe tema „Dialogul social pentru durabilitate și reziliență economică” (adoptat la 29.10.2020, încă nepublicat).

⁽¹⁹⁾ JO C 161, 6.6.2013, p. 35.

⁽²⁰⁾ Rezoluția CESE privind contribuția Comitetului Economic și Social European la programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2021.

⁽²¹⁾ JO C 190, 5.6.2019, p. 1.

⁽²²⁾ Concluziile Consiliului privind consolidarea protecției venitului minim în scopul combaterii sărăciei și a excluziunii sociale în pandemia de COVID-19 și dincolo de aceasta.

⁽²³⁾ JO C 97, 24.3.2020, p. 32.

⁽²⁴⁾ Avizul CESE pe tema „Salarii minime decente în Europa”.

⁽²⁵⁾ Rezoluția CESE privind contribuția Comitetului Economic și Social European la programul de lucru al Comisiei Europene pentru 2021.

⁽²⁶⁾ COM(2020) 682 final.

(t) Punctul 10.6 (amendamentul 31)

Se elimină punctul.

10.6. Un nou contract social

~~Pentru a stabili noi metode de redresare care să investească în locuri de muncă și să protejeze drepturile și un venit de subzistență, pentru reconstrucția unor instituții puternice ale pieței forței de muncă, pentru toți lucrătorii, în conformitate cu angajamentele anterioare și pentru asigurarea protecției sociale, CESE solicită ca tranziția justă să fie plasată în centrul redresării, prin dialog social, cu implicarea activă a societății civile, astfel încât să se contribuie la conceperea unei tranziții industriale sociale, juste și favorabile incluziunii.~~

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 85

Voturi împotriva: 146

Abțineri: 19

(u) Punctul 1.1 (amendamentul 1)

Se modifică după cum urmează:

1.1. ~~Pentru ca tranziția industrială către o economie europeană verde și digitală să asigure un viitor durabil, echitabil și acceptabil din punct de vedere social în Europa, se impun o serie de condiții preliminare. Cu toate acestea, trebuie să se țină seama de o situație nouă. În contextul pandemiei~~ Pandemia de COVID-19, a afectat puternic economia europeană: multe întreprinderi se închid, pierdem locuri de muncă, gospodăriile nu mai au venituri, iar serviciile de sănătate își reduc eficiența. Ea a accentuat nevoia unei participări mai ample și mai puternice a partenerilor sociali și a societății civile la procesul decizional de la toate nivelurile, precum și nevoia unui cadru de reglementare și a unor standarde solidariste la nivel european, ținând seama de particularitățile statelor membre și de repartizarea competențelor între UE și statele membre, precum și de principiul subsidiarității, mai ales cu privire la agenda socială, au devenit și mai prezente. Planul de acțiune anunțat pentru punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale (PEDS) ar trebui să joace un rol important în acest efort.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 90

Voturi împotriva: 146

Abțineri: 18

(v) Punctul 1.5 NOU (amendamentul 4)

Se adaugă un nou punct:

1.5. Cel mai bun răspuns politic este de a corespunde așteptărilor NextGenerationEU, care reprezintă o oportunitate unică pentru o redresare rapidă și transformatoare. Ar trebui să se acorde prioritate absolută acestui plan și colaborării cu sectorul privat.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 97

Voturi împotriva: 136

Abțineri: 22

(w) Punctul 1.6 NOU (amendamentul 5)

Se adaugă un nou punct:

1.6. Provocările generate de Brexit ar trebui depășite printr-un efort puternic de consolidare a pieței unice, care să creeze un mediu mai solid și mai competitiv pentru întreprinderi.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 93

Voturi împotriva: 141

Abțineri: 20

(x) Punctul 1.4 (amendamentul 6)

Se modifică după cum urmează:

1.4. Pentru a fi rezilientă, durabilă, echitabilă și prosperă, Europa are nevoie de un cadru ~~coerent de reglementare~~ care să poată stimula un proces de tranziție justă și care să țină seama totodată de efectele sale de natură etică și de interese publice ~~precum protecția consumatorilor, sănătatea, securitatea și calitatea. CESE recomandă ca instituțiile europene și naționale să introducă noi structuri de guvernare care să poată asigura implicarea activă a economiei locale, a partenerilor sociali și a societății civile în proiectarea și punerea în aplicare a unor măsuri echitabile care să garanteze că tranzițiile sunt juste din punct de vedere social.~~ Unul dintre principalele mecanisme de guvernare pentru punerea în aplicare a tranzițiilor juste din punct de vedere social și pentru monitorizarea progresului acestora este semestrul european. ~~CESE recomandă includerea în semestrul european a unor indicatori sociali, economici și de mediu noi, îmbunătățiți, măsurabili și complementari, pentru a monitoriza și a urmări principiile Pilonului european al drepturilor sociale.~~

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 80

Voturi împotriva: 145

Abțineri: 16

(y) Punctul 1.8 (amendamentul 8)

Se modifică după cum urmează:

1.8. ~~CESE salută planul de acțiune anunțat pentru punerea în aplicare a PEDS. Acquis-ul relevant al~~ Politicile relevante ale UE privind dreptul muncii ar trebui consolidate, pentru o mai bună sprijinire a tranziției juste pentru lucrători., inclusiv dreptul la ~~dreptul la~~ sănătatea și siguranța pentru toți lucrătorii și toate noile tipuri de medii de lucru; dreptul la ~~dreptul la~~ informare, consultare, administrare comună și participare fără limitarea la ~~dreptul la~~ în situații legate de tranziție; dreptul la dezvoltarea competențelor; standarde minime pentru ajutorul de șomaj; salariul minim și negocierea colectivă sau alte tipuri de acorduri în conformitate cu competențele statelor membre.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 98

Voturi împotriva: 148

Abțineri: 17

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Principiile serviciilor publice pentru stabilitatea ordinii democratice”

(aviz exploratoriu elaborat la solicitarea Președinției germane)

(2021/C 56/03)

Raportor: **Christian MOOS (DE-III)**

Coraportor: **Philip VON BROCKDORFF (MT-II)**

Solicitarea Președinției germane a Scrisoarea din 18.2.2020
Consiliului

Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Decizia Biroului	17.3.2020
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie
Data adoptării în secțiune	11.11.2020
Data adoptării în sesiunea plenară	2.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	220/0/15

1. Rezumat

1.1. Președinția germană a Consiliului UE a solicitat CESE să emită un aviz referitor la principiile serviciilor publice din statele membre, care trebuie să se aplice cu scopul de a garanta valorile fundamentale esențiale ale democrației și statului de drept, și la condițiile în care, în perioade de criză, aceste principii joacă rolul de stabilizatori automați ai democrației și statului de drept.

1.2. Timp de peste un deceniu, UE s-a confruntat cu crize grave, inclusiv lupta împotriva terorismului, criza financiară globală și criza economică, criza sistemului european comun de azil, criza din domeniul mediului și al climei, și pandemia de COVID-19. Existența unor servicii publice eficiente este crucială în gestionarea crizelor, garantând siguranța publică și securitatea aprovizionării prin asigurarea accesului la aceste servicii, pe baza principiului accesului egal și a universalității garantate.

1.3. Din cauza stării de urgență, a fost necesar să se limiteze temporar drepturile fundamentale în unele din aceste situații excepționale de criză. Pentru a garanta că astfel de măsuri sunt justificate și proporționale, serviciile publice trebuie să abordeze provocarea de a găsi un echilibru între interferența în drepturile fundamentale și respectarea statului de drept, asigurând legalitatea tuturor acțiunilor administrative.

1.4. În ceea ce privește amenințările la adresa democrației și a statului de drept în întreaga lume și în UE, serviciile publice au o funcție de protecție, pentru că pot refuza să se supună instrucțiunilor nelegitime și să susțină valorile europene și statul de drept. Prin respectarea principiilor de bază – obiectivitate, integritate, transparență, respect pentru ceilalți și angajamentul față de Uniunea Europeană și cetățenii săi –, serviciile publice reprezintă piloni ai democrației și un bastion împotriva populismului.

1.5. Pentru a garanta că serviciile publice din Europa acționează în toate situațiile de criză ca stabilizatori automați, valorile europene consacrate în tratatele UE, Carta drepturilor fundamentale a UE, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului, garanțiile statelor membre privind drepturile fundamentale și drepturile omului înscrise în constituțiile naționale, precum și valorile comune ale Uniunii în ceea ce privește serviciile de interes economic general, în sensul articolului 14 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), astfel cum este prevăzut în Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), Protocolul nr. 26 privind serviciile de interes general, trebuie să inspire practicile administrative la nivel european și, în conformitate cu constituțiile lor respective, în toate statele membre ale UE.

1.6. În plus, CESE subliniază că serviciile publice funcționale de la toate nivelurile din UE necesită competențe și resurse umane, tehnice, materiale și financiare, condiții de lucru adecvate și un nivel suficient de remunerare și de dialog social, pentru ca funcționarii publici să-și îndeplinească sarcinile care le-au fost atribuite și să funcționeze ca un stabilizator automat.

1.7. Statele membre sunt singurele responsabile pentru serviciile lor publice, pe care le organizează în conformitate cu principiile lor tradiționale și cu dreptul lor constituțional. Fără a aduce atingere acestui principiu, CESE pledează pentru un cadru juridic european eficient (inclusiv sancțiuni) care să garanteze respectarea deplină de către toate statele membre a democrației și a statului de drept, în conformitate cu criteriile de la Copenhaga, care reprezintă o bază necesară pentru buna conduită a administrațiilor din UE și din statele sale membre.

2. Problematică, definiții și obiectivul avizului

2.1. În cadrul Uniunii Europene, nu există o definiție unică a noțiunii de serviciu public. În sensul prezentului aviz, CESE consideră drept servicii publice diferitele servicii publice administrative și suverane, inclusiv pe cele de natură industrială și comercială, puse în slujba interesului general la nivel național, regional și local.

2.2. Serviciile publice garantează valorile democratice fundamentale, inclusiv respectarea drepturilor fundamentale și a drepturilor omului, puterea constituantă a poporului, separarea puterilor în stat, independența justiției, responsabilitatea guvernului, pluripartitismul, dreptul la exprimare și cel de opoziție, libertatea presei, interzicerea discriminării, drepturile minorităților și legalitatea acțiunii administrative. Pentru UE, aceste valori fundamentale sunt consacrate ca valori europene, în special la articolul 2 din TUE și în Carta drepturilor fundamentale.

2.3. Noțiunea de „stabilizatori automați” este preluată din teoria economică. Prin analogie cu modul în care acestea sunt definite, principiile serviciului public sunt considerate stabilizatori automați care protejează valorile fundamentale ale democrației, în special în perioade de criză.

2.4. Obiectivul acestui aviz constă în a identifica criteriile și a formula recomandări la nivel european pentru ca serviciile publice supuse legislației naționale să poată funcționa ca elemente stabilizatoare ale democrației și statului de drept. Este vorba despre recunoașterea valorii esențiale a serviciilor publice funcționale în apărarea valorilor fundamentale ale democrației și statului de drept în Europa.

2.5. Serviciile publice funcționale, care să favorizeze în mare măsură o societate dinamică, o economie productivă și colaborarea bazată pe încredere între partenerii sociali sunt indispensabile atât pentru persoanele fizice, cât și pentru persoanele juridice. În acest proces, serviciile publice îi tratează pe toți cetățenii în mod egal, garantând accesul liber al tuturor la învățământ de calitate, servicii sociale, îngrijiri medicale, locuințe, alimentare cu apă și energie electrică și servicii poștale, printre altele, fără discriminare pe bază de sex, origine etnică, religie, convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

2.6. Serviciile publice au un rol esențial în menținerea ordinii democratice, pe care nu o pot garanta fără pluralism politic, libertate de exprimare, democrație, drepturi pentru societatea civilă și organisme intermediare, cum ar fi sindicatele. Ele sunt parte integrantă a democrațiilor. Împreună cu alți actori democrațici, ele garantează progresul social.

3. Perioadele de criză: o provocare pentru democrație și statul de drept

3.1. *Democrația și politica de criză*

3.1.1. Cu precădere în situații de criză este esențial să se acorde sprijin, de exemplu, persoanelor vulnerabile în urma crizei, indiferent dacă este vorba despre persoane fizice sau juridice, conform unor criterii clare care să urmărească egalitatea în fața justiției și, de asemenea, să li se permită persoanelor și grupurilor defavorizate să aibă, la rândul lor, acces la ajutor.

3.1.2. Orice eventuală restricționare a drepturilor fundamentale întemeiată pe o situație de urgență cauzată de o criză excepțională trebuie să fie justificată, temporară, proporțională și autorizată într-un cadru clar stabilit de un parlament ales în mod democratic. Cu siguranță, o justiție independentă oferă protecție față de actele administrative nejustificate, însă democrația nu poate funcționa pe termen lung fără ca cetățenii să beneficieze de toate drepturile lor. Autoritățile legislative, administrațiile și serviciile publice trebuie nu numai să acționeze în conformitate cu drepturile fundamentale, ci să fie și garanții acestora.

3.1.3. Obligația de imparțialitate a funcționarilor publici reprezintă una dintre condițiile prealabile ale tratamentului egal acordat tuturor utilizatorilor și ale prevenirii discriminării. Aceasta trebuie să fie garantată în toate statele membre, pentru a-i proteja pe funcționarii publici de populism.

3.2. *Terorism și măsuri guvernamentale de combatere a terorismului*

3.2.1. După 11 septembrie 2001, dacă nu chiar mai devreme, a fost dificil să se găsească un echilibru între garantarea libertăților, pe de o parte, și securitatea eficace, pe de altă parte. Este vorba despre o provocare deosebită și pentru serviciile publice, întrucât protejarea libertăților fundamentale și a statului de drept, pe de o parte, și noile competențe executive, pe de altă parte, pot intra în conflict.

3.2.2. Tocmai punerea în aplicare eficientă a monopolului statului asupra utilizării forței duce la concretizarea exercițiului de echilibru între atingerile aduse drepturilor fundamentale și prevenirea riscurilor pentru securitate, nu doar pe plan abstract, ci și în situații cotidiene. În acest sens, serviciile publice trebuie să dispună de personal cu formare adecvată și de resursele necesare pentru a-și desfășura activitatea, respectând dreptul la libertate. Trebuie instituite garanții pentru a preveni orice abuz al unei autorități publice și pentru a asigura dreptul de sesizare împotriva acțiunilor care depășesc domeniul de competență al misiunii de serviciu public, fie printr-un act legislativ, fie de către persoane fizice.

3.2.3. Serviciile publice garantează menținerea ordinii publice. În acest context, ele trebuie să găsească un echilibru între securitate și protejarea drepturilor fundamentale, în cadrul garantat de principiul exercitării adecvate a puterii de apreciere.

3.2.4. Alături de organizațiile societății civile și diferitele servicii sociale independente, serviciile publice reprezintă un pilon fundamental în prevenirea radicalizării extremiste, a violenței și a intoleranței, în promovarea democrației și coeziunii sociale și în apărarea valorilor europene. Acest lucru se aplică cu precădere în cazul învățământului public.

3.3. *Criza financiară mondială și criza datoriilor*

3.3.1. Măsurile de austeritate aplicate ani de-a rândul în urma crizei financiare mondiale și a crizei datoriilor au afectat serviciile publice și au avut repercusiuni negative asupra eficienței activităților lor.

3.3.2. Această perioadă ne-a învățat că reducerea datoriei pe termen scurt nu trebuie să implice neapărat privatizarea serviciilor de interes general.

3.3.3. Garantarea permanentă și fiabilă a accesului liber la servicii de interes general de calitate ar trebui asigurată la nivel european; în special în perioade de criză, aceste servicii își demonstrează, datorită acestei continuități, rolul de amortizoare sociale puternice.

3.3.4. Serviciile publice eficiente și funcționale contribuie în mod semnificativ la menținerea unui nivel adecvat al cheltuielilor publice. Eficiența nu înseamnă „reducerea rolului statului”, de vreme ce o funcționare inadecvată provoacă o creștere globală a costurilor sociale și economice.

3.3.5. Serviciile publice care dispun de personal instruit și de resursele materiale necesare contribuie la prevenirea crizelor viitoare, datorită unei aplicări eficiente a regulilor. Un exemplu în acest sens îl constituie situația în care o administrație luptă cu succes împotriva evaziunii și a fraudei fiscale și asigură veniturile publice sau în care se asigură supravegherea eficientă a sectorului financiar.

3.4. *Criza sistemului european comun de azil*

3.4.1. Din 2015, Europa a înregistrat o creștere accentuată a numărului de refugiați. Serviciile publice eficiente, în tandem cu angajamentul societății civile, sunt esențiale pentru soluționarea acestei provocări. CESE subliniază că dreptul de azil și dreptul internațional aferent trebuie garantate în toate statele membre ale UE și că trebuie definitivat sistemul european comun de azil.

3.4.2. Este necesar să se pună în aplicare o soluție paneuropeană în situația în care capacitățile serviciilor publice sau ale unuia ori ale mai multor state membre de a soluționa problemele sunt insuficiente, cu scopul de a li se garanta refugiaților protecția adecvată a drepturilor fundamentale ale omului, în special la punctele de intrare în UE. Trebuie să se asigure că serviciile publice din întreaga Uniune respectă valorile europene în îndeplinirea sarcinilor lor.

3.4.3. În cazul în care serviciile publice ale unui stat membru acționează în numele tuturor statelor membre, sarcina aferentă trebuie distribuită în mod echitabil. În paralel, este esențial ca, în această privință, să se garanteze o protecție maximă a drepturilor fundamentale și a drepturilor omului, precum și respectarea valorilor europene.

3.4.4. Interoperabilitatea digitală a sistemelor de control la frontieră trebuie să respecte regulile privind protecția datelor cu caracter personal. UE trebuie să garanteze respectarea protecției datelor cu caracter personal de către toate administrațiile din toate statele membre.

3.5. Criza de mediu și criza climatică

3.5.1. Serviciile publice sunt importante pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă și pentru implementarea Pactului verde european. Serviciile publice pot acționa drept catalizatori ai schimbării, prin inițiative și politici care țin seama de mediu, în domeniul achizițiilor publice și al practicilor de lucru.

3.5.2. Transformarea ecologică este și o chestiune de justiție socială. Pentru ca repartizarea sarcinilor să fie acceptabilă, sunt indispensabile o repartizare echitabilă și aplicarea nediscriminatorie a obligațiilor.

3.5.3. Serviciile publice pot aplica sisteme de stimulare și pot propune noi servicii, în special în domeniul mobilității, al aprovizionării și al securității energetice. Sustenabilitatea și neutralitatea emisiilor de dioxid de carbon sunt, de asemenea, principii fundamentale, de care UE trebuie să se asigure că sunt respectate de toate serviciile publice din Europa.

3.6. Pandemia de COVID-19

3.6.1. Conflictul între libertate și securitate, între drepturi și starea de urgență se face din nou simțit în timpul crizei de COVID-19. Fiecare persoană este vizată în mod egal de riscuri și de restricționarea drepturilor fundamentale.

3.6.2. Serviciile publice și membrii personalului acestora se află în prima linie în lupta împotriva virusului. În toate situațiile, trebuie garantată sănătatea publică, prevenirea riscurilor și securitatea aprovizionării.

3.6.3. Criza de COVID-19 demonstrează în ce măsură statele membre și cetățenii lor au nevoie de servicii publice reactive, performante, finanțate adecvat și moderne. O criză gravă poate impune luarea rapidă a unor decizii. Aceste decizii trebuie să fie justificate și nu pot eluda controlul democratic. În caz contrar, ar risca să afecteze negativ democrația. Tendința de a respecta normele descrește în cazul lipsei legitimității. Guvernele trebuie să beneficieze de încrederea societății, pentru a acționa rapid în perioade de criză și trebuie să se sprijine pe eficiența serviciilor publice. În calitate de componentă administrativă a puterii executive, serviciile publice au nevoie ele însele de încredere, pentru a putea aplica eficient deciziile.

3.6.4. Pandemia a demonstrat că este necesar ca serviciile publice să dispună de personal bine pregătit, de resurse și rezerve suficiente. Recunoașterea caracterului fundamental al misiunilor serviciilor publice justifică remunerarea corespunzătoare a funcționarilor publici, fiind necesar să li se aplice standarde sociale minime în întreaga Europă. Numeroase state membre se confruntă cu probleme demografice care trebuie luate în considerare, în măsura în care, în competiția pentru a-i atrage pe „cei mai buni”, serviciile publice trebuie să rămână sau să devină atrăgătoare din punct de vedere financiar.

3.6.5. Calitatea principiilor serviciului public și condițiile adecvate de muncă pentru funcționarii publici, inclusiv un dialog social corespunzător și un climat democratic, sporesc încrederea cetățenilor în administrațiile lor.

3.6.6. În ultimul timp, toate statele membre au restrâns, în funcție de capacitatea lor de a garanta dreptul la viață și la integritate fizică, alte drepturi fundamentale într-o măsură nemaîntâlnită în regimurile democratice. Aceste măsuri fără precedent trebuie să fie doar temporare și să fie reanalizate regulat de parlamentele alese.

3.6.7. Serviciile publice au nevoie de decizii guvernamentale explicite, de claritate și securitate juridică. Principiul transparenței și al bunei administrări pe care UE și-l aplică sieși ar trebui să fie un principiu a cărui respectare ar trebui să o garanteze și la nivelul tuturor serviciilor publice din Europa.

3.6.8. Numeroase servicii publice au sarcina de a lupta împotriva consecințelor economice și sociale ale crizei. Împreună, ele demonstrează concret valoarea esențială a unei gestionări eficiente în perioadă de criză.

4. Serviciile publice în calitate de stabilizatori automați

4.1. Pentru ca o administrație să poată juca rolul de stabilizator automat, ea trebuie să fie funcțională în toată UE, prezentă la nivel european, național, regional și local și trebuie să dispună de competențele și resursele umane, tehnice, materiale și financiare necesare pentru a îndeplini sarcinile încredințate.

4.2. Cu excepția nivelului european, nu este necesar ca repartizarea sarcinilor între diferitele niveluri să fie supusă unei reglementări armonizate în întreaga Uniune, ci, mai degrabă, să se țină cont de condițiile proprii fiecărui stat membru, cu scopul de a garanta practici administrative eficiente.

4.3. Statelor membre le revine sarcina de a decide cu privire la caracterul public sau privat al diferitelor lor servicii. În acest sens, trebuie să se garanteze că eventualele neajunsuri ale prestatorilor de servicii privați sau publici în perioade de criză nu reprezintă riscuri la adresa securității publice sau a securității aprovizionării.

4.4. Dacă toate serviciile publice respectă riguros principiile legalității acțiunii administrative, proporționalității și egalității de tratament și aplică dreptul la o bună administrare, acestea stimulează încrederea în statul de drept și în democrație și consolidează reticența față de promisiunile populiste.

4.5. Serviciile publice care dau dovadă de transparență contribuie într-un mod esențial la lupta împotriva corupției și, astfel, la fiabilitatea și rentabilitatea serviciilor. Încrederea este consolidată prin respectarea principiilor fundamentale ale serviciilor publice din Europa, prin disponibilitatea și competența acestora și, de asemenea, prin accesul facil la organele de control independente.

4.6. Dacă aplică principiile într-un mod adecvat, serviciile publice asigură o funcție de redistribuire și de protecție, în special în ceea ce privește respectarea drepturilor fundamentale și a drepturilor omului de către guvernele și autoritățile legislative de la toate nivelurile, în sensul că pot să refuze instrucțiunile ilegite și, astfel, să protejeze democrația și statul de drept.

4.7. Învățământul public trebuie să aducă o contribuție majoră prin transmiterea valorilor europene și prin întreținerea unei culturi civice democratice. Educația formală este un serviciu public în sine, în special în pregătirea cetățenilor de mâine.

4.8. Actuala pandemie demonstrează în ce mod supraîncărcarea unui sistem sanitar poate aduce atingere demnității umane și cât este de important să existe un personal și resurse medicale suficiente.

4.9. Autoritățile de protecție socială funcționale, care oferă acces liber și nediscriminatoriu la serviciile de securitate socială, consolidează încrederea în statul de drept. Serviciile publice constituie, în acest context, expresia solidarității sociale.

5. Principiile serviciilor publice în Uniunea Europeană

5.1. Statele membre sunt și vor fi singurele responsabile pentru serviciile lor publice respective, pe care le organizează în conformitate cu principiile lor tradiționale și în conformitate cu dreptul lor constituțional. Fără a aduce atingere acestui principiu, având în vedere amenințările la adresa democrației și a statului de drept în întreaga lume și, din păcate, și în Europa, sunt necesare principii și garanții europene comune pentru ca funcția publică și serviciile publice să rămână garanții ai democrației și ai statului de drept.

5.2. CESE pledează pentru un cadru juridic european eficient, care să garanteze conformitatea deplină cu criteriile de la Copenhaga (criteriile de aderare la UE începând cu 1993 pentru toate statele membre). Cadrul ar trebui să prevadă posibilitatea de aplicare a unor sancțiuni.

5.3. Pentru toate serviciile publice din cadrul Uniunii și al statelor membre, valorile europene consacrate în tratatele UE, Carta drepturilor fundamentale, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și garanțiile statelor membre în materie de drepturi fundamentale și drepturile omului înscrise în constituțiile naționale inspiră practicile administrative.

5.4. Valorile comune ale Uniunii în ceea ce privește serviciile de interes economic general, în sensul articolului 14 din TFUE, astfel cum se prevede în TUE, Protocolul nr. 26 privind serviciile de interes general, prezintă orientările pentru activarea principiilor serviciului public în toate statele membre.

5.5. Serviciile publice din statele membre ale UE, în toată diversitatea lor, trebuie să respecte trei principii: neutralitatea, aplicarea legii și ordinii, transparența. Deficiențele în independența sistemului judiciar și modificările constituționale care subminează principiile menționate mai sus ale serviciului public și, prin urmare, principiile tradiționale ale serviciilor publice trebuie să conducă la sancțiuni eficiente.

5.6. În conformitate cu principiul neutralității, trebuie garantat accesul la servicii publice pe baza principiului accesului egal și al universalității garantate. Accesul la aceste servicii trebuie să fie garantat integral și pentru categoriile sociale care întâmpină dificultăți în acces, precum persoanele cu handicap, minoritățile și cei care trăiesc în regiuni rurale.

5.7. Legalitatea tuturor practicilor administrative este esențială; legile și directivele nu pot fi contrare ordinii constituționale sau valorilor europene. Ele trebuie, printre altele, să respecte principiile proporționalității, tratamentului egal și exercitării adecvate a puterii de apreciere.

5.8. Serviciile publice pun în practică dreptul la o bună administrare și acționează într-un mod transparent, pentru a permite controlul public asupra puterii executive. Ele garantează un acces liber la informațiile administrative și răspund fără rezervă solicitărilor de informații. Excepțiile trebuie interpretate strict.

5.9. Serviciile publice sunt obligate prin Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției și adoptă toate măsurile necesare pentru lupta împotriva acesteia. Totodată, pun în aplicare recomandările din rapoartele anticorupție ale Uniunii.

5.10. Serviciile publice sunt ghidate exclusiv de un principiu civic democratic. Rolul unei societăți civile și al unei opoziții politice eficace și structurate este de o importanță capitală pentru respectarea acestui principiu.

5.11. Personalului din serviciile publice trebuie să i se garanteze protecția prevăzută de lege și securitatea, astfel încât să poată refuza să se supună instrucțiunilor de serviciu ilegite și să poată depune plângeri în mod corespunzător. Acest lucru contribuie la buna funcționare a serviciilor publice și constituie o garanție pentru democrație și pentru apărarea interesului general în situații de corupție, fraudă sau abuzuri.

5.12. Directiva europeană privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii se aplică personalului din serviciile publice. Astfel cum s-a susținut în Avizul SOC/593 al CESE „Consolidarea protecției avertizorilor la nivelul UE”⁽¹⁾, posibilitatea de a avertiza autoritățile competente (care nu sunt mass-media sau societatea civilă) la nivel intern sau extern rămâne la latitudinea avertizorului.

5.13. Trebuie, de asemenea, să se asigure menținerea pe viitor a posibilității contactului direct, în ciuda digitalizării serviciilor: aceasta vizează toate serviciile publice – locale, regionale și naționale –, astfel încât sprijinirea persoanelor vulnerabile (persoane vârstnice, persoane sărace, migranți etc.) să se realizeze prin contact individual, iar digitalizarea să nu reprezinte pentru aceste categorii de populație un factor suplimentar de excludere.

5.14. Serviciile publice trebuie să țină pasul cu stadiul actual de digitalizare, fără a aduce atingere în acest proces drepturilor fundamentale, inclusiv drepturilor lucrătorilor. În ce privește administrația digitalizată, este vizată în special protecția datelor și dreptul de control al propriilor date.

5.15. Serviciile publice trebuie să dispună de competențele și de resursele umane, tehnice, materiale și financiare necesare pentru îndeplinirea sarcinilor încredințate. Pentru ca buna lor funcționare să fie asigurată și în cazul unei situații de urgență legate de o criză, este indispensabil ca ele să dispună de rezerve suficiente în fiecare dintre aceste domenii.

5.16. Organizarea serviciilor publice naționale ține de responsabilitatea exclusivă a statelor membre, aceste servicii fiind esențiale pentru identitatea lor națională. Cu toate acestea, este necesar să fie interoperabile în cadrul sistemului european, la diverse niveluri.

5.17. Cooperarea europeană și aplicarea practică a principiilor serviciilor publice trebuie să facă parte din programul de instruire a tuturor membrilor personalului care exercită funcții publice.

5.18. Trebuie să crească numărul de schimburi de personal între UE și statele sale membre, precum și între statele membre, pentru a integra mai bine nivelurile administrative în sistemul UE pe mai multe niveluri. Ar trebuie să fie posibilă rotația posturilor în domeniul serviciilor publice între statele membre, fără a-i dezavantaja pe cei implicați.

⁽¹⁾ JO C 62, 15.2.2019, p. 155.

5.19. Instituțiile europene care oferă stagii, trebuie să pună la dispoziția membrilor personalului din domeniul serviciilor publice de la toate nivelurile, cursuri de formare privind punerea în aplicare a principiilor serviciilor publice și asigurarea rolului de stabilizatori automați.

5.20. Este esențial ca toate serviciile publice implicate în alocarea de fonduri europene să respecte și să pună în aplicare principiile serviciilor publice.

Bruxelles, 2 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

Avizul Comitetului Economic și Social European privind necesitatea de a le asigura persoanelor cu handicap drepturi reale de a vota la alegerile pentru Parlamentul European

(aviz din proprie inițiativă suplimentar)

(2021/C 56/04)

Raportor: **Krzysztof PATER**

Decizia Adunării Plenare	20.2.2020
Temei juridic	Articolul 32 alineatul (2) din Regulamentul de procedură Aviz din proprie inițiativă suplimentar
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie
Data adoptării în secțiune	11/11/2020
Data adoptării în sesiunea plenară	2.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	246/0/0

1. Introducere

1.1. Prezentul aviz este un rezumat al celei de-a doua faze a lucrărilor Comitetului Economic și Social European (CESE), care urmărește să garanteze că toți cetățenii Uniunii Europene (UE) cu handicap beneficiază efectiv de dreptul de a vota la alegerile pentru Parlamentul European (PE).

1.2. În prima etapă, care s-a încheiat în martie 2019, CESE a elaborat raportul de informare „*Drepturile efective ale persoanelor cu handicap de a vota la alegerile pentru Parlamentul European*”⁽¹⁾. Raportul descrie în mod cuprinzător obstacolele juridice și tehnice care împiedică exercitarea acestor drepturi în toate statele membre ale UE. Prezentul aviz citează doar câteva dintre constatările și concluziile raportului; pentru a înțelege pe deplin situația, trebuie citit întregul raport.

2. Concluzii și recomandări

2.1. În fiecare dintre cele 27 de țări ale UE există regulamente sau proceduri organizatorice care îi privează pe unii votanți cu handicap de posibilitatea de a participa la alegerile pentru PE.

2.2. Dacă nu se realizează modificări majore în legislație, se va înregistra, odată cu îmbătrânirea populației, și o creștere constantă a numărului de persoane care, din cauza unui handicap, nu beneficiază efectiv de drept de a vota; acest lucru se aplică atât în cazul persoanelor care locuiesc la domiciliu, cât și al celor din instituțiile de îngrijire pe termen lung. Lipsa posibilității de a vota afectează multe alte persoane, cum ar fi cele aflate în îngrijire pe termen scurt în spitale, persoanele în curs de tratament sau în convalescență la domiciliu și persoanele aflate în izolare sau carantină din cauza riscurilor epidemiologice.

2.3. CESE consideră că acest lucru este inacceptabil și contrar valorilor fundamentale ale UE și dispozițiilor Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE). Totodată, se încalcă acte juridice și politice internaționale, printre care Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap, Declarația universală a drepturilor omului a ONU, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.

2.4. CESE solicită PE, Consiliului European și statelor membre să modifice de urgență Actul electoral din 1976⁽²⁾ prin clarificarea principiilor caracterului universal, direct și secret al alegerilor, ceea ce ar face posibilă punerea în aplicare, în întreaga UE, a unor standarde care să garanteze aplicarea efectivă a drepturilor de vot ale persoanelor cu handicap, în conformitate cu articolul 29 din Convenția privind drepturile persoanelor cu handicap. Aceste standarde ar trebui să prevadă cel puțin următoarele:

⁽¹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/ro/node/68473>

⁽²⁾ JO L 278, 8.10.1976, JO C 340, 10.11.1997, JO L 283, 21.10.2002

- interzicerea privării persoanelor de dreptul de a vota la alegerile pentru PE pe motive de handicap sau de stare de sănătate;
- obligația de a furniza informații cu privire la regulile de votare într-o formă adaptată la nevoile rezultate din tipul de handicap;
- asigurarea posibilității persoanelor care nu pot ajunge la secția de votare din cauza handicapului de a vota în mod independent în afara secției de votare;
- punerea în aplicare a unor soluții care ar permite persoanelor cu handicap care necesită un sprijin semnificativ – de exemplu, persoanele cu surdocecitate, nevăzătoare sau cu deficiențe de vedere sau care au o dexteritate manuală limitată – să voteze în mod autonom, fără a fi dependente de asistență din partea altor persoane;
- prevederea posibilității de a schimba secția de votare desemnată, pentru a răspunde mai bine nevoilor alegătorilor cu handicap;
- prevederea dreptului ca orice persoană să-și poată alege în deplină libertate un asistent personal care să o sprijine în exercitarea dreptului lor de vot.

2.5. Punerea în aplicare a acestor dispoziții va oferi în continuare statelor membre o amplă putere discreționară, dar va garanta totuși că, începând din 2024, fiecare cetățean al UE va avea dreptul real de a-și alege reprezentantul în PE, indiferent de naționalitate sau de țara de reședință.

3. Situația actuală

3.1. Obstacole întâmpinate de persoanele cu handicap în exercitarea drepturilor de vot

3.1.1. Politicienii din întreaga Europă sunt conștienți de faptul că multe persoane cu handicap nu își pot exercita drepturile de vot; de mai mulți ani, reprezentanții organizațiilor care se ocupă de drepturile persoanelor cu handicap și drepturile omului, precum și persoanele cu handicap și familiile lor solicită garantarea dreptului real de vot, fără nicio limitare. Președintele Parlamentului European, domnul Antonio Tajani, a semnalat, de asemenea, această problemă în scrisoarea pe care a trimis-o în 2017 tuturor prim-miniștrilor statelor membre, solicitându-le să ia toate măsurile care se impun pentru a se asigura că persoanele cu handicap își pot exercita drepturile de vot la alegerile din 2019. Cu toate acestea, nu s-a ajuns la rezultatul așteptat.

3.1.2. La 20 martie 2019, CESE a trimis instituțiilor UE și statelor membre raportul de informare „Drepturile efective ale persoanelor cu handicap de a vota la alegerile pentru Parlamentul European”.

3.1.2.1. Raportul descrie pe larg obstacolele juridice și tehnice cu care se confruntă în toate statele membre ale UE persoanele cu handicap la exercitarea drepturilor de vot, prezentând, de asemenea, peste 200 de exemple de bune practici, respectiv soluții care să le faciliteze participarea la alegeri.

3.1.2.2. Raportul conține o analiză a drepturilor persoanelor cu handicap de a participa pe deplin la viața politică, inclusiv dreptul de vot, care decurge din cele mai importante acte juridice și politice internaționale.

3.1.2.3. Raportul oferă, de asemenea, o descriere detaliată a regulamentelor în vigoare în UE, care reglementează modul în care se desfășoară alegerile pentru PE și modalitățile prin care aceste regulamente pot fi modificate.

3.1.3. Limitările descrise în raport au fost confirmate de rapoartele primite de la mass-media europeană și de la organizațiile societății civile după ultimele alegeri pentru PE din 23-26 mai 2019.

3.1.4. Pe parcursul celor două luni care s-au scurs între publicarea raportului din martie și alegerile pentru PE din luna mai, au fost hotărâte modificări legislative în Germania⁽³⁾ și în Franța⁽⁴⁾, care le-au permis să voteze unor persoane care fuseseră private de acest drept. În ciuda acestui fapt, în temeiul legislațiilor naționale din 14 state membre, aproximativ 400 000 de cetățeni ai UE nu au posibilitatea să voteze în cadrul alegerilor pentru PE din cauza unor dizabilități intelectuale sau probleme de sănătate mintală, de obicei ca urmare a deciziei plasării lor sub tutelă pleneră (*plenary guardianship*) sau sub curatelă (*partial guardianship*).

(3) https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/2019/04/qs20190415_2bvq002219en.html

(4) <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000034290626&categorieLien=id>

3.1.5. Măsurile organizatorice (limitările de natură tehnică) care decurg din regulamentele sau practicile statelor membre fac ca milioane de cetățeni ai UE să nu poată vota la alegerile pentru PE. De exemplu:

- în opt state membre, persoanele care nu pot ajunge la o secție de votare din cauza unui handicap sau a unei boli, printre care persoanele din instituțiile de îngrijire permanentă, nu au la dispoziție nicio modalitate de a vota;
- în 18 țări, persoanele nevăzătoare nu au posibilitatea să voteze în mod autonom;
- în 12 țări, alegătorii cu handicap nu pot opta pentru o anumită secție de votare;
- în nouă țări, alegătorii trebuie să scrie pe buletinul de vot numărul de identificare al candidatului, numele acestuia sau numele partidului pe care îl susțin, ceea ce constituie un obstacol grav, nu doar pentru nevăzători;
- doar o singură țară din UE dispune de un regulament care prevede echipamente și modalități de funcționare a secțiilor de votare astfel încât acestea să fie adaptate la nevoile persoanelor cu diverse forme de handicap (regulament care se aplică în jumătate din secțiile de votare din țară).

3.1.6. În fiecare dintre cele 27 de țări ale UE există regulamente sau proceduri organizatorice care îi privează pe unii votanți cu handicap de posibilitatea de a participa la alegerile pentru PE. În schimb, dacă s-ar pune în aplicare cele mai bune practici din toate țările, ar exista un sistem ideal prin care fiecare cetățean al UE care are un handicap nu numai că ar avea posibilitatea efectivă de a vota, ci ar putea și să aleagă, din mai multe opțiuni, metoda de votare cea mai confortabilă.

3.1.7. Pandemia de COVID-19 a determinat țările care organizează alegeri în 2020 să pună în aplicare soluții noi, adesea inovatoare, care oferă posibilitatea de a vota fără necesitatea prezenței în secția de votare, extinzând astfel gama de soluții constructive aplicate în statele membre, care sunt utile nu numai pentru persoanele cu handicap.

3.1.8. La 26 noiembrie 2020, Parlamentul European a adoptat o rezoluție privind situația actuală a alegerilor pentru PE ⁽⁵⁾, în care a atras atenția asupra restricțiilor grave privind exercitarea dreptului de vot al persoanelor cu handicap, făcând trimitere la raportul CESE menționat mai sus.

3.2. Factori demografici și de sănătate

3.2.1. Conform previziunilor Eurostat ⁽⁶⁾, proporția persoanelor care depășesc vârsta de 65 de ani din populația totală a UE va crește de la 19,8 % în 2018 la 31,3 % în 2100.

3.2.2. Potrivit Eurostat, „se poate preconiza că o fată născută în 2015 va trăi, în medie, 63,3 ani într-o stare bună de sănătate, fără vreo formă de handicap, în timp ce pentru un băiat născut în același an pronosticul este de 62,6 ani fără vreun handicap” ⁽⁷⁾. Având în vedere că speranța medie de viață a fetei din exemplul de mai sus este de 83,3 ani iar a băiatului de 77,9 ani, femeile născute în 2015 vor trăi în medie 20 de ani cu un handicap, în timp ce bărbații născuți în același an, aproximativ 15 ani.

3.2.3. Conform estimărilor Eurostat ⁽⁸⁾, procentul persoanelor cu handicap în grupa de vârstă 15-64 de ani este de 11-14 %, în funcție de definiția adoptată. Dacă se adoptă ca referință definiția de la articolul 1 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap, ratificată de UE și de toate statele membre, rata depășește 15 %.

3.2.4. Prin urmare, se poate estima că aproape 20 % dintre cetățenii adulți ai UE, aproximativ 80 de milioane de persoane, trăiesc în prezent cu o anumită formă de handicap, ceea ce le îngreunează viața de zi cu zi, iar această rată va crește cu 1 %, în medie, o dată la șase ani.

⁽⁵⁾ P9_TA(2020)0327.

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Population_structure_and_ageing#The_share_of_elderly_people_continues_to_increase

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=People_in_the_EU_-_statistics_on_an_ageing_society&oldid=458862

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/34409.pdf>

3.2.5. Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap li se aplică persoanelor „care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată”. Cu toate acestea, CESE subliniază că și alte persoane, care nu sunt considerate în mod oficial ca având un handicap, deoarece deficiența lor este temporară, se confruntă cu aceleași limitări în ceea ce privește posibilitatea de a vota.

3.2.5.1. Printre acestea se numără, de exemplu, pacienții spitalizați pe termen scurt și în curs de tratament sau în convalescență la domiciliu care, din cauza constrângerilor temporare cauzate de starea lor de sănătate, nu pot vota la o secție de votare. Această stare de fapt ar putea fi caracteristică pentru sute de mii de pacienți din UE.

3.2.5.2. De asemenea, ea ar putea fi importantă în cazul persoanelor care, din cauza unui risc epidemiologic, sunt supuse unor restricții de deplasare, aflându-se, de exemplu, în izolare într-o instituție închisă sau neputând să iasă din casă. Experiența dobândită în urma pandemiei de COVID-19 arată că mai multe milioane de cetățeni ai UE pot fi afectați în același moment.

4. Cel mai important cadru juridic și politic internațional aplicabil drepturilor de vot ale persoanelor cu handicap

4.1. Articolul 21 din Declarația Universală a Drepturilor Omului a ONU, adoptată la 10 decembrie 1948, prevede că „orice persoană are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin reprezentanți liberi aleși”.

4.2. Conform articolului 25 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat de Adunarea Generală a ONU la 16 decembrie 1966, „orice cetățean are dreptul și posibilitatea, fără nici una dintre discriminările la care se referă articolul 2 și fără restricții nerezonabile: (...) de a alege [...]”.

4.3. Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap, care a intrat în vigoare la 3 mai 2008:

- impune statelor părți să asigure „posibilitatea persoanelor cu handicap de a participa în mod complet și efectiv la viața politică și publică, în condiții egale cu ceilalți, [...] precum și dreptul de a vota [...]” și stabilește o serie de măsuri pentru a face posibil acest lucru, cerând „asigurarea de proceduri, facilități și materiale de vot adecvate, accesibile și ușor de înțeles și utilizat” (articolul 29);
- subliniază că „persoanele cu handicap au dreptul să li se recunoască pretutindeni personalitatea juridică” și „se bucură de capacitate juridică în toate domeniile, în condiții egale cu celelalte persoane”. (articolul 12);
- solicită ca persoanele cu handicap să aibă acces la „clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte structuri interioare sau exterioare” utilizate de public (articolul 9).

4.4. În 2015, Comitetul ONU pentru drepturile persoanelor cu handicap a luat act de faptul că „în Uniunea Europeană, persoanele cu handicap, în special cele private de capacitatea lor juridică sau care sunt internate în instituții, nu își pot exercita dreptul de a vota în cadrul alegerilor și că participarea la alegeri nu este pe deplin accesibilă” și a recomandat „să se ia măsurile necesare [...] pentru a permite tuturor persoanelor cu handicap [...] să își exercite dreptul de vot”⁽⁹⁾.

4.5. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene prevede în mod clar, la articolul 20 alineatul (2) litera (b) că „Cetățenii Uniunii [...] se bucură, printre altele: [...] de dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European, precum și la alegerile locale în statul membru unde își au reședința, în aceleași condiții ca și resortisanții acestui stat.”

4.6. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene confirmă, la articolul 39, dreptul tuturor cetățenilor UE de a vota la alegerile pentru Parlamentul European. În plus, la articolul 21 alineatul (1), Carta confirmă că „se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum [...] un handicap”. Articolul 26 prevede că „Uniunea recunoaște și respectă dreptul persoanelor cu handicap de a beneficia de măsuri care să le asigure [...] participarea la viața comunității”.

⁽⁹⁾ Observații finale privind raportul inițial către Uniunea Europeană

4.7. Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei adoptată la 16 noiembrie 2011 ⁽¹⁰⁾ reafirmă că toate persoanele cu handicap au dreptul de a participa la viața politică și publică în condiții egale cu celelalte persoane și că „documentele accesibile și instalațiile de vot ar trebui să fie disponibile la momentul votului”.

5. Acțiuni de întreprins

5.1. CESE subliniază că, în conformitate cu articolul 10 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană (versiunea consolidată), „cetățenii sunt reprezentați direct, la nivelul Uniunii, în Parlamentul European”. Articolul 14 alineatul (3) din Tratat prevede: „Membrii Parlamentului European sunt aleși prin vot universal direct, liber și secret.” Aceste dispoziții nu oferă o bază pentru a face diferențierea în ceea ce privește dreptul de vot la alegerile pentru PE între persoanele cu handicap, în funcție de cetățenie sau țara de reședință.

5.2. În prezent, există multe exemple în UE de diferențieri nejustificate în ceea ce privește drepturile persoanelor cu handicap și, prin urmare, de discriminare a acestora. De exemplu:

- o persoană care deține cetățenia a două state membre ale UE ar putea, în funcție de documentul de identitate pe care l-a ales, fie să voteze complet autonom, fie să fie privată de dreptul de a vota din cauza handicapului intelectual;
- o persoană imobilizată la pat și care are nevoie de îngrijire permanentă nu poate vota din cauză că nu este în măsură să ajungă la secția de votare și nu există nicio altă cale de a vota în țara de reședință. Dacă aceeași persoană ar locui însă în altă țară din UE, ar putea vota liber prin poștă, prin intermediul unei urne mobile sau prin internet;
- o persoană nevăzătoare într-un stat membru poate vota pe deplin autonom, fără niciun fel de sprijin, dar, dacă ar locui într-o altă țară, acest lucru ar fi imposibil, putând vota doar la o secție de votare și asistată de o altă persoană;
- o persoană care suferă de boala Parkinson ar putea să voteze în mod autonom într-o țară în care votul se bazează pe un simplu semn grafic (de exemplu „X”) sau pe selectarea unui card dintr-un pachet pus la dispoziție, dar într-o țară în care este necesar să se scrie lizibil, pe buletinul de vot, un număr, numele sau numele de familie al candidatului, ar fi pusă în fața unui obstacol insurmontabil;
- o persoană cu probleme de mobilitate gravă (de exemplu, care necesită cărje sau un scaun cu rotile) are posibilitatea să aleagă o secție de votare adecvată în unele țări, în timp ce alte țări nu permit alegerea liberă a secțiilor de votare, ceea ce, adesea, împiedică astfel de persoane să participe la alegeri.

CESE consideră că astfel de situații sunt inacceptabile și contrare valorilor de bază ale UE și dispozițiilor TUE.

5.3. Statele membre sunt responsabile cu organizarea alegerilor pentru PE și stabilirea regulamentelor. Puterea lor discreționară este însă limitată de dreptul UE. Actul electoral din 1976, care constituie temeiul juridic pentru alegerile pentru PE, stabilește cerințe care sunt uneori diferite de regulamentele statelor membre privind alegerile locale sau naționale ⁽¹¹⁾. CESE consideră că modificarea acestei legi, astfel încât statele membre să fie obligate să pună în aplicare standarde care să le garanteze persoanelor cu handicap un drept real de a vota, este o modalitate adecvată și rapidă de eliminare a practicilor care îi discriminează pe acești cetățeni ai UE.

5.3.1. CESE consideră că principiul votului universal prevăzut la articolul 1 alineatul (3) din acest act trebuie clarificat, precizându-se că niciun cetățean al UE nu poate fi privat de dreptul de a vota la alegerile pentru PE din cauza unui handicap sau a unei stări de sănătate, în temeiul reglementărilor naționale.

5.3.2. CESE consideră că este esențial să se clarifice principiile caracterului direct și secret al alegerilor la care face referire articolul 1 alineatul (3) din acest act, precizându-se că, când prezintă principiile de vot detaliate, statele membre trebuie:

- să permită persoanelor care, din cauza handicapului, nu pot vota la o secție de votare să își exprime votul în mod direct și autonom;
- să furnizeze informații cu privire la regulile de votare într-o formă adaptată la nevoile rezultate din toate tipurile de handicap;

⁽¹⁰⁾ Recomandarea CM/Rec(2011)14

⁽¹¹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/ro/node/68473> – partea 4.

- să decidă cu privire la un tip de metodă de votare și să pună în aplicare măsurile tehnice necesare pentru persoanele cu handicap care au nevoie de un sprijin semnificativ – de exemplu, persoanele cu surdocecitate, nevăzătorii, persoanele cu deficiențe de vedere sau care au o dexteritate manuală limitată – pentru a putea vota în mod independent, fără a fi asistate;
- să le garanteze tuturor persoanelor cu handicap posibilitatea de a-și schimba secția de votare desemnată în cazul în care consideră că o altă secție este mai adecvată tipului respectiv de handicap;
- să garanteze că toți alegătorii cu handicap au dreptul să aleagă în mod liber persoana care le va asista la vot (asistent personal).

5.4. CESE consideră că este posibil să se valorifice experiența pozitivă a multor țări pentru a pune rapid în aplicare soluțiile propuse, ținând seama de caracteristicile specifice și de tradițiile electorale ale fiecărui stat membru.

5.4.1. 17 state membre ale UE dispun deja de un sistem de vot cu urnă mobilă pentru anumite grupuri de votanți. În opt țări, cetățenii pot vota prin poștă. Într-o singură țară, este posibil să se voteze online. Unele țări din UE amenajează spații închise în centrele de îngrijire permanentă. Aceste soluții le permit să voteze persoanelor care nu pot vota la secția de votare desemnată.

5.4.2. Nouă state membre au pus în aplicare soluții care le permit persoanelor nevăzătoare să voteze în mod autonom. Acestea se prezintă sub formă de coperte speciale pentru buletinele de vot pe care se plasează un simplu simbol grafic atunci când se votează, sau de plicuri pentru buletine de vot înscrise în Braille, astfel încât votantul să poată găsi cu ușurință cardul potrivit pe care îl va introduce în urna de vot. Copertele speciale sunt, de asemenea, foarte utile persoanelor cu deficiențe de vedere, precum și celor cu dexteritate manuală redusă. Țările care le solicită în prezent alegătorilor să înscrie numărul sau numele candidatului pe buletinul de vot pot recurge la această expertiză, dacă decid să schimbe sistemul cu unul mai convenabil.

5.4.3. 15 țări le oferă alegătorilor posibilitatea de a schimba secțiile de votare, cel puțin atunci când acest lucru este justificat de un handicap. În 10 țări este posibil, cel puțin pentru anumite grupuri de persoane, să voteze în avans, cel mai adesea în structuri bine adaptate la nevoile persoanelor cu diferite tipuri de handicap. Deoarece în nicio țară din UE nu sunt toate secțiile de votare adaptate pentru orice tip de handicap, singura soluție adecvată este de a le oferi alegătorilor dreptul de a alege în mod liber secția de votare adecvată.

5.4.4. În multe țări, orice persoană aleasă de persoanele cu handicap poate îndeplini funcția de asistent în timpul votării. Cu toate acestea, multe țări limitează dreptul de a alege liber un astfel de asistent. Acest lucru poate fi considerat justificat doar în situația în care ar trebui să fie o persoană care îndeplinește simultan alte sarcini (de exemplu, membru al comisiei electorale sau observator). În alte cazuri, restricțiile nu sunt justificabile, iar procedura de selectare a unui asistent utilizată în anumite țări aduce atingere demnității alegătorilor cu handicap.

5.5. Punerea în aplicare a acestor principii nu va limita în niciun caz puterea discreționară a statelor membre și ar garanta că orice cetățean al UE care suferă de un handicap are dreptul efectiv de a-și alege reprezentantul în PE, indiferent de naționalitate sau de țara de reședință. CESE consideră că este esențial să se adopte aceste principii, astfel încât următoarele alegeri pentru PE să poată fi considerate cu adevărat universale.

5.5.1. Articolul 223 alineatul (1) din TFUE prevede că „Parlamentul European elaborează un proiect pentru a stabili dispozițiile necesare care să permită alegerea membrilor săi prin vot universal direct în conformitate cu o procedură uniformă în toate statele membre sau în conformitate cu principii comune tuturor statelor membre. Consiliul, hotărând în unanimitate, în conformitate cu o procedură legislativă specială și după aprobarea Parlamentului European, care se pronunță cu majoritatea membrilor care îl compun, stabilește dispozițiile necesare. Respectivele dispoziții intră în vigoare după ce au fost aprobate de statele membre în conformitate cu normele lor constituționale.”

5.5.2. Având în vedere acest lucru și pentru a garanta tuturor cetățenilor UE care au un handicap dreptul de a vota la alegerile pentru PE din 2024, CESE solicită:

- Parlamentului European să elaboreze de urgență un proiect de modificare a Actului electoral din 1976;

- Consiliul European să stabilească norme revizuite în conformitate cu obiectivele stabilite în prezentul aviz;
- statelor membre să aprobe fără întârzieri nejustificate normele stabilite de Consiliu.

5.5.2.1. CESE este conștient de faptul că, în ultimii ani, au fost discutate multe propuneri, adesea controversate, de modificare a normelor care reglementează alegerile pentru PE. Cu toate acestea, consideră că propunerile privind drepturile de vot ale persoanelor cu handicap ar trebui excluse din această dezbateră generală și prezentate ca un proiect separat, deoarece numai această abordare oferă perspectiva unui consens larg și a punerii în aplicare rapide a modificărilor propuse. Introducerea unor standarde pentru exercitarea drepturilor de vot de către persoanele cu handicap ar putea oferi, de asemenea, o bază solidă pentru inițiative viitoare similare privind alte chestiuni ridicate de Parlamentul European în rezoluția sa din 26 noiembrie 2020 ⁽¹²⁾.

Bruxelles, 2 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

⁽¹²⁾ Punctul 23 din Rezoluția Parlamentului European din 26 noiembrie 2020 referitoare la bilanțul alegerilor europene [2020/2088(INI)]; P9_TA(2020)0327.

III

(Acte pregătitoare)

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 556-A SESIUNE PLENARĂ A COMITETULUI ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN - INTERACTIO,
2.12.2020-3.12.2020

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind plățile transfrontaliere în Uniune (text codificat)

[COM(2020) 323 final – 2020/0145 (COD)]

(2021/C 56/05)

Raportor: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Sesizare	Parlamentul European, 23.7.2020 Consiliul Uniunii Europene, 15.10.2020
Temeiul juridic	Articolul 114 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru piața unică, producție și consum
Data adoptării în secțiune	10.11.2020
Data adoptării în sesiunea plenară	3.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotrivă/abțineri)	242/2/5

1. Concluzii și recomandări

1.1. Comitetul Economic și Social European (CESE) salută propunerea Comisiei privind plățile transfrontaliere în Uniune, care vizează reducerea costurilor pentru plățile transfrontaliere în euro și mai multă transparență în ceea ce privește comisioanele de conversie monetară.

1.2. CESE este de acord cu faptul că Comisia ar trebui să analizeze alte posibilități – și fezabilitatea tehnică a acestor posibilități – de a extinde regula privind comisioanele legale la toate monedele Uniunii și de a îmbunătăți în continuare transparența și comparabilitatea comisioanelor de conversie monetară. Extinderea regulii privind comisioanele egale la toate monedele din Uniune ar contribui și mai mult la aprofundarea pieței interne și ar evita orice discriminare împotriva cetățenilor care trăiesc în afara zonei euro și care ar putea, de exemplu, să inițieze o tranzacție transfrontalieră într-o altă monedă decât euro.

1.3. În ceea ce privește prezentarea și perioada vizată de acest raport care urmărește evaluarea mai multor aspecte ale impactului propunerii de regulament, CESE este de acord cu faptul că acesta ar trebui prezentat cel târziu la 19 aprilie 2022 și să acopere cel puțin perioada de la 15 decembrie 2019 până la 19 octombrie 2021.

1.4. În spiritul codificării și având în vedere că Parlamentul European, Consiliul și Comisia au convenit, printr-un acord interinstituțional din 20 decembrie 1994, că o procedură accelerată poate fi utilizată pentru adoptarea rapidă a actelor codificate (deoarece nu se pot aduce modificări de fond actelor codificate), CESE susține pe deplin 20 aprilie 2021 ca dată a intrării în vigoare a prezentului regulament.

2. Propunerea Comisiei

2.1. În contextul unei Europe a cetățenilor, Comisia pune accentul pe simplificarea și clarificarea legislației Uniunii, astfel încât aceasta să devină mai clară și mai accesibilă cetățenilor. Dar acest obiectiv nu va putea fi atins atât timp cât va persista un număr mult prea mare de dispoziții care, fiind modificate de nenumărate ori și adeseori în mod substanțial, se găsesc dispersate, parte în actul original, parte în actele modificatoare ulterioare. Astfel, pentru a identifica dispozițiile în vigoare, este necesară o muncă de cercetare și de comparare a unui număr mare de acte. Prin urmare, claritatea și transparența legislației depind și de codificarea regulilor adeseori modificate⁽¹⁾.

2.2. Obiectul prezentei propuneri a Comisiei – COM(2020) 323 final – este codificarea Regulamentului (CE) nr. 924/2009 al Parlamentului European și al Consiliului⁽²⁾. Regulamentul (CE) nr. 924/2009 a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 260/2012 al Parlamentului European și al Consiliului⁽³⁾ și, ulterior, prin Regulamentul (UE) 2019/518 al Parlamentului European și al Consiliului⁽⁴⁾.

2.3. Noul regulament se substituie diverselor acte care îi sunt încorporate; prezenta propunere păstrează în totalitate conținutul actelor astfel codificate și se limitează la a le regrupa, aducând numai modificările de formă cerute de însăși operația de codificare⁽⁵⁾.

3. Observații generale

3.1. Plățile transfrontaliere sunt vitale pentru integrarea economiei UE și au un rol important în garantarea faptului că cetățenii și întreprinderile din toate statele membre ale UE beneficiază de aceleași drepturi oferite de piața unică⁽⁶⁾. De fapt, plățile reprezintă un element-cheie al pieței unice, care cuprinde libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalurilor. Astfel cum se menționează în documentul de lucru al serviciilor Comisiei „Evaluarea impactului care însoțește documentul Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 924/2009 în ceea ce privește anumite comisioane pentru plățile transfrontaliere în cadrul Uniunii și comisioanele de conversie monetară”⁽⁷⁾: „Costurile ridicate ale plăților transfrontaliere creează obstacole pentru piața unică – obstacole în calea activităților transfrontaliere ale gospodăriilor (achiziționarea de bunuri/servicii în altă zonă monetară) și ale întreprinderilor (furnizori cu sediu în străinătate, clienți într-o altă zonă monetară) [...]. Costurile ridicate ale plăților transfrontaliere creează două categorii de utilizatori ai serviciilor de plată: cei din zona euro, care, prin plățile lor, au acces la majoritatea cetățenilor și întreprinderilor din UE la costuri foarte reduse, și cei din țările din afara zonei euro, care au acces la un număr limitat de cetățeni și întreprinderi la costuri reduse. Pentru a răspunde acestor două preocupări, acțiunea legislativă la nivelul UE constituie răspunsul cel mai eficient și este conformă cu obiectivele tratatelor.”

3.2. De la introducerea monedei euro, UE a întreprins o serie de inițiative menite să reducă costul tranzacțiilor transfrontaliere⁽⁸⁾. În timp, legislația referitoare la plățile transfrontaliere a evoluat prin diferite măsuri menite să reducă costurile suportate de cetățeni și întreprinderi în zona euro. Cu toate acestea, astfel cum se menționează în documentul de lucru al serviciilor Comisiei menționat mai sus⁽⁹⁾: „plățile transfrontaliere în moneda euro provenite din țări din afara zonei euro, precum și plățile transfrontaliere care nu sunt efectuate în moneda euro, indiferent de țara de origine sau de destinație, nu au urmat aceeași tendință în ceea ce privește nivelul comisioanelor plătite de utilizatorii serviciilor de plată”.

(1) COM(2020) 323 final

(2) Regulamentul (CE) nr. 924/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind plățile transfrontaliere în Comunitate și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2560/2001 (JO L 266, 9.10.2009, p. 11).

(3) JO L 94, 30.3.2012, p. 22.

(4) JO L 91, 29.3.2019, p. 36.

(5) COM(2020) 323 final

(6) A se vedea nota de informare a PE „Cross-border euro transfers and currency conversions – A step forward in favour of the single market” („Transferurile transfrontaliere în moneda euro și conversiile monetare – un pas înainte în favoarea pieței unice”), [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI\(2018\)628291_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI(2018)628291_EN.pdf)

(7) A se vedea https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL%3AST_7844_2018_ADD_1&from=FR

(8) A se vedea, de exemplu, Regulamentul (UE) nr. 260/2012 SEPA, care a introdus un set de standarde pentru operațiunile în euro (transferuri de credit SEPA, operațiuni de debitare directă SEPA) sau directivele privind serviciile de plată care au sporit transparența comisioanelor și au permis intrarea pe piață a unor noi actori.

(9) A se vedea https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL%3AST_7844_2018_ADD_1&from=FR

3.3. Propunerea actuală a Comisiei reprezintă încă un pas în direcția reducerii costurilor operaționale. Aceasta modifică Regulamentul (CE) nr. 924/2009 cu scopul de:

- (a) a reduce costurile pentru plățile transfrontaliere în moneda euro: cu alte cuvinte, prețul tranzacțiilor de plată transfrontalieră în interiorul UE în moneda euro nu trebuie să fie diferit față de cel al tranzacțiilor interne efectuate în moneda națională a statelor membre. Statele membre a căror monedă națională nu este euro, pot decide să extindă domeniul de aplicare a regulamentului actual la moneda lor națională (opțiune de participare), cu condiția să informeze Comisia;
- (b) a asigura mai multă transparență în ce privește comisioanele de conversie monetară, în vederea protejării consumatorilor împotriva unor comisioane excesive pentru serviciile de conversie monetară și garantării informațiilor de care au nevoie pentru a alege cea mai bună opțiune de conversie monetară ⁽¹⁰⁾.

3.4. Ambele măsuri propuse de Comisie ar reprezenta un pas înainte în asigurarea egalității de șanse pentru IMM-urile din întreaga Europă, valorificând potențialul pieței unice ⁽¹¹⁾. IMM-urile din zona euro ar înregistra probabil o cerere mai mare din partea consumatorilor și a întreprinderilor din statele membre din afara zonei euro (în care comisioanele ridicate pentru plățile transfrontaliere constituie un obstacol important). La rândul lor, IMM-urile din statele membre din afara zonei euro ar avea acces la costuri mai reduse la 360 de milioane de cetățeni (potențiali clienți) și la 16 milioane de întreprinderi din zona euro (clienți și furnizori). Astfel, acestea ar putea concura mai bine pe piața UE ⁽¹²⁾. Un alt impact preconizat este promovarea unei mai mari egalități între cetățenii europeni în ceea ce privește accesul la plăți transfrontaliere la costuri reduse.

4. Observații specifice

4.1. Regulamentul (CE) nr. 924/2009 privind plățile transfrontaliere a uniformizat, în întreaga UE, comisioanele pentru plățile transfrontaliere în moneda euro din interiorul UE cu comisioanele pentru plățile interne în moneda euro (adică pentru tranzacțiile din interiorul aceluiași stat membru). Statele membre din afara zonei euro pot decide să extindă domeniul de aplicare a actualului regulament la moneda lor națională, cu condiția să informeze Comisia.

4.2. Chiar dacă propunerea de regulament reprezintă un pas important spre aprofundarea pieței interne, ar trebui reflectat asupra posibilității de a extinde regula privind comisioanele egale la toate monedele Uniunii, după cum se menționează la considerentul 12. În realitate, există situații în care unele bănci din statele membre din afara zonei euro percep o taxă de 15 EUR până la 30 EUR pentru o tranzacție transfrontalieră a unei sume echivalente cu 100 EUR.

4.3. Extinderea regulii privind comisioanele egale la toate monedele din Uniune ar fi benefică pentru consumatorii de servicii financiare care ar fi tratați în mod egal, independent de statul membru sau de moneda în care efectuează o tranzacție transfrontalieră. Extinderea regulii privind comisioanele egale la toate monedele din Uniune ar fi chiar un pas mai ambițios, deoarece ar implica faptul că prestatorii de servicii de plată își aliniază comisioanele pentru toate tranzacțiile transfrontaliere dintre țările UE, indiferent de moneda UE, la tranzacțiile interne, inclusiv tranzacțiile în monede altele decât cele ale țării expeditoare sau beneficiare. Utilizatorii serviciilor de plată ar beneficia cu siguranță de pe urma unei astfel de opțiuni, dar ar implica costuri semnificative pentru furnizorii de servicii de plată, printre altele, în ce privește infrastructura ⁽¹³⁾.

4.4. Comisia Europeană ar trebui să reflecteze în continuare la această posibilitate, analizând beneficiile și costurile pentru toate părțile interesate.

⁽¹⁰⁾ A se vedea [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI\(2018\)628291_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI(2018)628291_EN.pdf)

⁽¹¹⁾ A se vedea [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI\(2018\)628291_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628291/EPRS_BRI(2018)628291_EN.pdf)

⁽¹²⁾ A se vedea https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL%3AST_7844_2018_ADD_1&from=FR

⁽¹³⁾ A se vedea https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CONSIL%3AST_7844_2018_ADD_1&from=FR

4.5. CESE consideră că, la o viitoare revizuire a regulamentului, ar fi util să se clarifice situația taxelor pe veniturile din cont, să se reflecteze cu privire la informațiile care trebuie furnizate clienților înainte de inițierea unui ordin de plată și să se menționeze în mod explicit momentul în care trebuie trimisă o notificare electronică și cu ce frecvență.

Bruxelles, 3 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Agenda și Planul de acțiune ale UE în materie de droguri (2021-2025)

[COM(2020) 606 final]

(2021/C 56/06)

Raportor-general: **Ákos TOPOLÁNSZKY**

Sesizare	Comisia Europeană, 23.9.2020
Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie
Decizia Biroului	15.9.2020
Data adoptării în sesiunea plenară	3.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotrivă/abțineri)	246/1/3

1. Concluzii și recomandări

1.1. Strategia UE în materie de droguri, care expiră în curând, a evidențiat și a demonstrat rolul și importanța unei planificări, monitorizări și evaluări echilibrate și bazate pe date concrete a politicii în materie de droguri.

1.2. În același timp, în concluziile raportului elaborat în urma evaluării externe a Strategiei UE în materie de droguri, se arată că obiectivele strategiei în ceea ce privește reducerea cererii și ofertei au fost realizate doar parțial, însă s-au înregistrat progrese semnificative în domeniul cooperării internaționale și al monitorizării, evaluării și cercetării. Raportul a evidențiat dezechilibre în utilizarea resurselor financiare, în special în detrimentul intervențiilor de reducere a cererii.

1.3. Analiza Forumului societății civile în materie de droguri (CSFD) al Comisiei Europene a scos la iveală deficiențe semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare a intervențiilor de natură socială și în domeniul sănătății la nivel național și local. Multe intervenții de prevenire și de reducere a efectelor nocive bazate pe dovezi sunt complet absente sau au o acoperire scăzută în majoritatea statelor membre.

1.4. La 24 iulie 2020, Comisia Europeană a publicat Strategia privind o uniune a securității (2020-2025), din care face parte programul privind drogurile. CESE consideră că, în forma sa actuală, programul reprezintă un regres semnificativ și abandonează o abordare pozitivă, echilibrată și bazată pe dovezi a politicii în materie de droguri.

1.5. CESE salută decizia Grupului orizontal de lucru privind drogurile al Consiliului European din 28 septembrie, conform căreia Președinția germană a Consiliului va revizui documentul pregătit de Comisia Europeană până în luna decembrie. CESE este ferm convins că cea de a zecea strategie a UE în materie de droguri ar trebui să continue și să consolideze și mai mult abordarea tehnică și politică care a constituit baza consensuală a strategiei anterioare în materie de droguri.

1.6. UE trebuie să respecte și să susțină valorile fundamentale anunțate în strategia sa actuală și să se angajeze față de acestea în documentul său de strategie.

1.7. CESE recomandă ca noua strategie și noul plan de acțiune ale UE în materie de droguri să îmbunătățească în mod semnificativ echilibrul dintre intervențiile de reducere a cererii și a efectelor nocive, atât în ceea ce privește numărul de intervenții strategice, cât și alocarea resurselor.

1.8. Este nevoie de un program care să abordeze fenomenul drogurilor într-un mod cu adevărat echilibrat, integrat și multidisciplinar în cadrul drepturilor omului, al cooperării internaționale, ținând seama de aspectele legate de sănătatea publică și de descoperirile științifice, și în cadrul unei evaluări continue. Strategia UE în materie de droguri trebuie să recunoască drepturile fundamentale ale consumatorilor de droguri în ceea ce privește tratamentul și îngrijirea lor, așa cum se întâmplă în cazul tuturor celorlalte categorii de boli.

1.9. CESE consideră că este necesar ca, pe termen lung, practicile de punere în aplicare ale statelor membre să fie mai coerente și în acest domeniu, în conformitate cu cerințele de armonizare legislativă, având în vedere că, în prezent, există diferențe în practicile statelor membre într-o atât de mare măsură, încât acestea încalcă cu siguranță drepturile omului.

1.10. Pandemia de COVID-19 a arătat că grupurile vulnerabile de consumatori de droguri sunt deosebit de expuse la consecințele negative ale situației epidemiologice, ceea ce poate conduce la creșterea riscurilor legate de consumul de droguri.

1.11. Pe baza modelului utilizat deja pentru reducerea cererii, ar trebui stabiliți cât mai curând posibil indicatori și standarde de calitate pentru a evalua efectele intervențiilor de reducere a ofertei.

2. Context

2.1. Primul plan de acțiune comun al Uniunii Europene în materie de droguri a fost elaborat în 1990 de Comitetul european de luptă antidrog (CELAD), înființat la inițiativa președintelui francez Mitterrand. Începând din 1995, Comisia Europeană a preluat sarcina de a elabora strategii europene în materie de droguri. Cea mai recentă strategie a UE în materie de droguri a fost aprobată de Consiliul European la 7 decembrie 2012 pentru o perioadă de șapte ani (2013-2020), fondată pe o abordare „echilibrată, integrată și bazată pe date concrete”. În această perioadă, au fost identificate obiectivele și responsabilitățile pe termen scurt în cadrul a două planuri de acțiune (2013-2016, 2017-2020).

2.2. Deși Strategia UE în materie de droguri nu este obligatorie din punct de vedere juridic, aceasta exprimă angajamentul politic comun și ambiția UE și a statelor sale membre. Strategia definește activitățile instituțiilor și agențiilor europene, are un impact asupra abordărilor politice ale statelor membre, stabilește direcții și priorități comune și asigură faptul că pozițiile internaționale sunt luate împreună. UE a susținut cu tărie aceste aspecte, de exemplu cu ocazia reuniunii din 2016 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite sau a reuniunii din 2019 a Comisiei ONU privind stupefiantele ⁽¹⁾.

2.3. Strategia UE în materie de droguri, care expiră în curând, a evidențiat și a demonstrat rolul și importanța unei planificări, monitorizări și evaluări echilibrate și bazate pe date concrete a politicii în materie de droguri.

2.4. În același timp, în concluziile raportului elaborat în urma evaluării externe a Strategiei UE în materie de droguri ⁽²⁾, se arată că obiectivele strategiei în ceea ce privește reducerea cererii și ofertei au fost realizate doar parțial, însă s-au înregistrat progrese semnificative în domeniul cooperării internaționale și al monitorizării, evaluării și cercetării. Raportul a evidențiat dezechilibre în utilizarea resurselor financiare, în special în detrimentul intervențiilor de reducere a cererii. Conform propunerilor formulate în raport, este necesară ierarhizarea acțiunilor prioritare, pentru a utiliza mai eficient resursele limitate și pentru a reduce perioada de aplicare a strategiei, care în prezent este de opt ani.

2.5. Forumul societății civile în materie de droguri al Comisiei Europene a efectuat o analiză privind punerea în aplicare a obiectivelor planului de acțiune (2017-2020) la nivel național și local, implicând 169 de organizații ale societății civile din 32 de țări ⁽³⁾. Raportul a identificat deficiențe semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare a intervențiilor de natură socială și în domeniul sănătății la nivel național și local. Multe intervenții de prevenire și de reducere a efectelor nocive bazate pe dovezi sunt complet absente sau au o acoperire scăzută în majoritatea statelor membre. Cauzele principale sunt finanțarea insuficientă și lipsa asumării responsabilității politice.

2.6. Pentru prima dată, strategia a creat un cadru comun pentru interpretarea intervențiilor de reducere a cererii, conform căruia „scăderea cererii de droguri constă într-o gamă de măsuri de o importanță egală și care se consolidează reciproc, printre care prevenirea (de mediu, universală, selectivă și indicată), detectarea și intervenția precoce, reducerea riscurilor și a efectelor nocive, tratamentul, reabilitarea și reintegrarea socială, inclusiv recuperarea”.

⁽¹⁾ Declarația UE cu ocazia celei de a 62-a sesiuni a Comisiei privind stupefiantele, Viena, 14-22 martie 2019: „Uniunea Europeană și statele sale membre sprijină cu fermitate punerea în aplicare concretă a documentului final al Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite pentru o politică în materie de droguri cu adevărat echilibrată la nivel internațional, consolidând dimensiunea prevenirii, a sănătății publice și a drepturilor omului în vederea accelerării angajamentului nostru comun de a îmbunătăți în mod eficient situația drogurilor la nivel mondial. (...) abordarea reducerii cererii de droguri în întregul spectru al acesteia: prevenirea, reducerea riscurilor și a efectelor nocive, tratamentul, integrarea socială și reabilitarea”.

⁽²⁾ SWD(2020) 150.

⁽³⁾ https://drogriporter.hu/wp-content/uploads/2018/12/2018_CSF-report_final.pdf

2.7. Planul de acțiune al strategiei și evaluarea sa finală evidențiază necesitatea unei monitorizări științifice a intervențiilor de reducere a ofertei și a utilizării de sancțiuni alternative pentru consumatorii de droguri, precum și rolul societății civile în conceperea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea strategiilor la nivel european și național.

3. Comunicarea Comisiei Europene

3.1. La 24 iulie 2020, Comisia Europeană a publicat Strategia pentru o uniune a securității (2020-2025), care cuprinde trei elemente: strategia de combatere a abuzului asupra copiilor, programul privind drogurile (denumit în continuare „programul”) și strategia de combatere a traficului ilicit de arme. În introducere, programul insistă în mod explicit asupra necesității unei schimbări de paradigmă în politica europeană în materie de droguri, prin care intervențiile de reducere a ofertei trebuie să aibă mai multă importanță și să fie consolidate. Primul dintre cei trei piloni ai săi (creșterea nivelului de securitate/reducerea ofertei, prevenirea, reducerea efectelor nocive) este cel mai important.

3.2. Proiectul de plan de acțiune privind drogurile este inclus în anexa la program. Planul de acțiune prevede 26 de acțiuni în domeniul de aplicare al pilonului privind reducerea ofertei, 5 acțiuni legate de prevenire și 13 acțiuni de reducere a efectelor nocive. Printre acțiunile din cadrul pilonului de reducere a efectelor nocive sunt menționate patru acțiuni care prezintă motive de îngrijorare (40 și 41: conducere sub influența stupefiantelor, 42: alternative la măsurile coercitive, 43: schimbul de date privind expertiza în materie penală). În ansamblu, există dezechilibre grave în distribuția planului de acțiune în favoarea pilonului de reducere a ofertei.

3.3. CESE consideră că programul reprezintă un regres semnificativ și abandonează o abordare pozitivă, echilibrată și bazată pe dovezi a politicii în materie de droguri.

3.4. În cadrul reuniunii Grupului orizontal de lucru pentru substanțe stupefiante al Consiliului European, din 28 septembrie, programul a fost puternic criticat de majoritatea statelor membre, contestând contextul în care a fost conceput, orientarea și conținutul acestuia și, prin urmare, Grupul a decis ca Președinția germană a Consiliului să revizuiască documentul pregătit de Comisia Europeană până în luna decembrie.

3.5. Forumul societății civile în materie de droguri al Comisiei Europene a criticat programul cu privire la o serie de aspecte și l-a considerat inacceptabil.

(a) În cursul procesului de pregătire, rezultatele evaluării externe au fost făcute cunoscute societății civile și statelor membre doar după publicarea programului, astfel încât acestea nu au avut posibilitatea de a emite un aviz preliminar cu privire la proiectul de program.

(b) Programul nu a reflectat prioritățile propuse de societatea civilă și a redus și mai mult ponderea intervențiilor de natură socială și în domeniul sănătății în cadrul politicii în materie de droguri, acordând atenție în măsură disproporționată reducerii ofertei.

(c) Cadru de politică de securitate al programului și limbajul folosit consolidează o abordare învechită și stigmatizantă.

(d) Caracterul disproporțional al planului de acțiune și impactul preconizat al acestuia asupra alocării resurselor, precum și lipsa unor indicatori măsurabili în ceea ce privește responsabilitatea sunt îngrijorătoare.

3.6. Organizațiile societății civile, formatoare a opiniei publice, au criticat unison spiritul general și detaliile proiectului și au solicitat revizuirea sa fundamentală.

4. Considerații strategice

4.1. CESE este ferm convins că cea de a zecea strategie a UE în materie de droguri ar trebui să continue și să consolideze și mai mult abordarea tehnică și politică care a constituit baza consensuală a strategiei anterioare în materie de droguri. Prin urmare, CESE salută angajamentul Consiliului European de a institui o strategie europeană echilibrată, integrată și bazată pe date concrete în materie de droguri. Invită guvernul german care deține Președinția Consiliului UE, să ia în considerare următoarele aspecte în elaborarea noii strategii în materie de droguri.

4.2. CESE recomandă menținerea limbajului programului, folosirea terminologiei profesionale și științifice, precum și dezvoltarea în continuare a conținutului abordării politice, făcându-l adecvat pentru uzul administrativ, monitorizare continuă și evaluarea critică a punerii sale în aplicare.

4.3. UE trebuie să respecte și să susțină valorile fundamentale ⁽⁴⁾ anunțate în strategia sa actuală ⁽⁵⁾ și să se angajeze față de acestea în documentul său de strategie.

4.4. Propunem ca documentul care urmează să fie adoptat să se refere în mod explicit la convențiile internaționale și la recomandările de politică care stau la baza valabilității sale materiale și juridice, și să se bazeze pe acestea ⁽⁶⁾. CESE încurajează organele de decizie ale UE să își mențină poziția de lider și angajamentele exemplare în forurile internaționale de politici în materie de droguri.

4.5. În opinia CESE, noul program ar trebui să reia și elementele esențiale ale strategiei anterioare, și să dezvolte în continuare cadrul pentru prevenire, tratament, reducerea efectelor nocive, modalități terapeutice și procese de recuperare, ținând seama de descoperirile științifice.

4.6. Evaluarea strategiei și a planului de acțiune anterioare în materie de droguri a scos la iveală disparități semnificative în ceea ce privește distribuția priorităților și a resurselor în politicile în materie de droguri, în favoarea intervențiilor în domeniul justiției penale. Intervențiile de natură socială și în domeniul sănătății reprezintă doar o mică parte din cheltuielile pe care statele membre le alocă pentru reducerea ofertei. Acest lucru a dus la încetarea sau acoperirea extrem de scăzută a serviciilor de îngrijire într-o serie de țări, cu consecințe uneori grave în ceea ce privește creșterea mortalității și a morbidității. CESE recomandă ca noua strategie și noul plan de acțiune ale UE în materie de droguri să îmbunătățească în mod semnificativ, în cadrul politicii în materie de droguri, echilibrul intervențiilor de reducere a cererii, atât în ceea ce privește numărul de intervenții strategice, cât și alocarea resurselor. De asemenea, se așteaptă ca Comisia să depună toate eforturile necesare pentru ca statele membre să extindă acoperirea și să îmbunătățească calitatea acestora în mod semnificativ.

4.7. Mandatul și instrumentele Observatorului European pentru Droguri și Toxicomanie (EMCDDA) ar trebui, de asemenea, consolidate, iar descoperirile științifice ar trebui canalizate direct către procesul decizional.

4.8. Este nevoie de un program care să abordeze fenomenul drogurilor într-un mod cu adevărat echilibrat, integrat și multidisciplinar în cadrul drepturilor omului, al cooperării internaționale, ținând seama de aspectele legate de sănătatea publică și de descoperirile științifice, și în cadrul unei evaluări continue.

4.9. CESE atrage atenția asupra faptului că, având în vedere că consumul de droguri este un fenomen bio psiho social complex, posibilele măsuri eronate ale politicii în materie de droguri, cum ar fi incriminarea unilaterală a consumatorilor de droguri, pot avea consecințe grave de sănătate și sociale, fără să soluționeze, ci, mai degrabă, să exacerbeze problemele de securitate socială. De aceea, CESE recomandă

- (a) Consiliului European să-și mențină abordarea anterioară și să elimine programul privind drogurile din pachetul privind strategia pentru uniunea securității;
- (b) să trateze diferențiat fenomenele referitoare la diferite elemente ale spectrului;
- (c) să adopte o abordare multidisciplinară ca răspuns la aceste fenomene;
- (d) să aplice pedeapsa și represiunea numai în ultimă instanță, dacă se demonstrează că alte instrumente de intervenție nu pot fi utilizate în mod eficace.

4.10. În ultimele decenii, s-a înregistrat o îmbunătățire semnificativă a culturii monitorizării și evaluării intervențiilor de reducere a cererii și a efectelor nocive. În spiritul unei politici în materie de droguri bazate pe date concrete, CESE recomandă ca noua strategie și noul plan de acțiune în materie de droguri:

⁽⁴⁾ „...se întemeiază în primul rând pe principiile fundamentale de drept ale UE și confirmă, în toate privințele, valorile pe care se întemeiază Uniunea: respectarea demnității umane, a libertății, a democrației, a egalității, a solidarității, a statului de drept și a drepturilor omului. Scopul său este de a proteja și îmbunătăți bunăstarea societății și a individului, de a proteja sănătatea publică, de a oferi un nivel ridicat de securitate pentru publicul larg și de a adopta o abordare echilibrată, integrată și bazată pe dovezi a fenomenului drogurilor.”

⁽⁵⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/30727/drugs-strategy-2013_content.pdf

⁽⁶⁾ <https://www.unodc.org/documents/postungass2016//outcome/V1603301-E.pdf>
https://www.unodc.org/documents/ungass2016/Contributions/IO/EU_COMMON_POSITION_ON_UNGASS.pdf

- (a) să pună un accent deosebit pe îmbunătățirea semnificativă a acoperirii și calității serviciilor sociale și de sănătate destinate consumatorilor de droguri, prin revizuirea indicatorilor deja utilizați în planul de acțiune anterior;
- (b) să dezvolte, cu implicarea EMCDDA și a CSFD, un sistem coerent de monitorizare și evaluare continuă a schimbărilor în ceea ce privește acoperirea și calitatea intervențiilor prevăzute în planul de acțiune în materie de droguri al UE în fiecare stat membru;
- (c) pe baza modelului deja utilizat pentru reducerea cererii, ar trebui stabiliți cât mai curând posibil indicatori capabili să evalueze efectele intervențiilor de reducere a ofertei, precum și standarde de calitate, recunoscându-se faptul că aceste intervenții, deși au un impact direct și grav asupra vieții și libertăților persoanelor în cauză, au foarte puține evaluări bazate pe dovezi;
- (d) mandatul EMCDDA ar trebui extins pentru a include o evaluare a impactului politicii în materie de droguri asupra drepturilor omului, cum ar fi evaluarea efectelor negative ale incriminării și discriminării instituționale asupra comunităților consumatoare de droguri care aparțin grupurilor vulnerabile.

4.11. CESE consideră că este necesar ca, pe termen lung, practicile de punere în aplicare ale statelor membre să fie mai coerente și în acest domeniu, în conformitate cu cerințele de armonizare legislativă, având în vedere că, în prezent, există diferențe în practicile statelor membre într-o atât de mare măsură, încât acestea încalcă cu siguranță drepturile omului ⁽⁷⁾.

4.12. Din acest motiv, CESE este convins că Uniunea Europeană trebuie să găsească și să dezvolte modalități de a apropia în viitor abordările statelor membre privind politica în materie de droguri, nu numai prin intermediul recomandărilor politice.

4.13. CESE consideră, de asemenea, că intervențiile inovatoare bazate pe date științifice ar trebui recunoscute, garantate și sprijinite în programele politice ale UE și ale statelor sale membre.

4.14. Având în vedere că, la nivelul realităților sociale, dependențele legale (alcool, fumat, cele mai multe dependențe comportamentale etc.) și ilegale formează un sistem interpersonal în interiorul familiilor și comunităților, CESE recomandă ca aceste riscuri să nu fie evaluate și gestionate separat de Uniunea Europeană și de statele membre în viitor, ci ca elemente interconectate ale unui sistem, și să se propună politici comune de intervenție.

4.15. Pe baza principiului *nil nocere*, este nevoie de o evaluare și confruntare sincere și rezolute pentru a aborda consecințele negative ale politicilor și ale mediilor de reglementare, stigmatizarea socială și efectele de incriminare nejustificate, excluderea socială și obstacolele în calea accesului la prestații. CESE recomandă să se țină seama și de evaluarea politică a poziției comune ⁽⁸⁾ adoptate de cele 32 de agenții ale ONU în 2019.

4.16. Strategia UE în materie de droguri trebuie să recunoască drepturile fundamentale ale consumatorilor de droguri în ceea ce privește tratamentul și îngrijirea lor, așa cum se întâmplă în cazul tuturor celorlalte categorii de boli.

4.17. Trebuie evaluate eforturile bugetare ale statelor membre cu privire la disponibilitatea și capacitatea prestațiilor recunoscute și recomandate.

4.18. Consolidarea participării profesionale a societății civile este esențială pentru punerea în aplicare a principiilor fundamentale. Prin urmare, mandatul UE în cadrul Forumului european al societății civile în materie de droguri, precum și participarea civilă profesională în statele membre ar trebui consolidate. În acest scop, este necesar să se evalueze periodic deschiderea și disponibilitatea de cooperare a statelor membre și implicarea organizațiilor profesionale în procesul decizional.

⁽⁷⁾ Același comportament activează, în unele țări, urmărirea penală și aplicarea riguroasă a legii, iar în altele, furnizarea de servicii de asistență medicală și de asistență socială, tratament diferențiat numai pe baza cetățeniei sau a reședinței consumatorului de droguri. Unele servicii sunt furnizate, în unele țări, în baza drepturilor fundamentale, iar în alte țări, ele sunt refuzate.

⁽⁸⁾ CEB/2018/2, pp. 12-14.

4.19. Comitetul consideră că intervențiile de reducere a ofertei sunt importante, dar acestea trebuie neapărat coordonate cu intervențiile de reducere a cererii. Instrumentele de urmărire penală și judiciare eficiente sunt esențiale pentru lupta împotriva comerțului cu drogurile ilicite, însă există argumente convingătoare din ultimele decenii cu privire la efectele negative ale politicii de incriminare unilaterală asupra sănătății persoanelor și comunităților și asupra integrării sociale a consumatorilor de droguri.

4.20. Pandemia de COVID-19 a arătat că grupurile vulnerabile de consumatori de droguri sunt deosebit de expuse consecințelor negative ale situației epidemiologice, ceea ce poate conduce la creșterea riscurilor legate de consumul de droguri (acces redus la tratamente, aprovizionare mai riscantă, risc crescut al drogurilor achiziționate, efecte accentuate de incriminare și stigmatizare, consecințe negative asupra sănătății publice, reducerea în continuare a mijloacelor de subsistență etc.). Din cauza pandemiei, în multe țări, tocmai serviciile care reprezintă singurul punct de legătură între aceste grupuri și lanțul de tratament se pot înrăutăți, fiind obligate să-și reducă capacitatea.

Bruxelles, 3 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea modificată de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind punerea în aplicare a Cerului unic european (reformare)

[COM(2020) 579]

și

propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1139 în ceea ce privește capacitatea Agenției Uniunii Europene pentru Siguranță a Aviației de acțiune în calitate de organism de evaluare a performanței în cadrul Cerului unic european

[COM(2020) 577]

(2021/C 56/07)

Raportor general: **Dumitru FORNEA**

Sesizare	Consiliul Uniunii Europene, 26-27.10.2020 Parlamentul European, 22.10.2020
Temei juridic	Articolul 100 alineatul (2) și articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională
Decizia Biroului	28.10.2020
Data adoptării în sesiunea plenară	2.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	198/21/34

1. Concluzii și recomandări

1.1. Comitetul Economic și Social European apreciază eforturile Comisiei Europene, ale Parlamentului European și ale instituțiilor specializate ale UE de a găsi noi soluții juridice și administrative care să asigure dezvoltarea durabilă a sistemului de transport aerian în beneficiul tuturor cetățenilor, al utilizatorilor spațiului aerian și al mediului. Suntem cu toții de acord că este necesar să se garanteze siguranța traficului aerian, să se îmbunătățească performanța generală, scalabilitatea și reziliența managementului traficului aerian și a serviciilor de navigație aeriană (ATM/ANS) și, de asemenea, să sprijinim obiectivul Cerului unic european (SES) pentru o rețea paneuropeană coerentă și servicii ATM/ANS care, în mod progresiv, să fie integrate și modernizate din punct de vedere tehnologic.

1.2. Numeroase părți interesate au salutat, în general, propunerea de reformare modificată a Comisiei Europene privind Cerul unic european (SES); reformarea se consideră a fi necesară pentru atingerea obiectivelor stabilite de Comisie, și anume: reducerea emisiilor de CO₂, întâzieri mai mici pe teren (aeroporturi) și creșterea eficienței din punctul de vedere al costurilor în furnizarea de servicii ATM. Aceste obiective sunt sprijinite, de asemenea, de alte rapoarte, cum ar fi raportul din 2019 al Grupului de înțelepți privind viitorul cer unic european⁽¹⁾.

1.3. Propunerea prezentată de reformare modificată privind Cerul unic european este un cadru de reglementare actualizat care încearcă să realizeze obiectivele inițiale ale SES privind reducerea emisiilor de CO₂, reducând întâzierile și îmbunătățind eficiența furnizării de servicii ATM din punctul de vedere al costurilor. Cu toate acestea, chiar dacă propunerea Comisiei reprezintă o îmbunătățire față de regulamentul existent, nu este clar dacă proiectul este suficient pentru realizarea obiectivelor inițiale ale SES. Prin urmare, sugerăm inițierea unei discuții pentru a clarifica ambiția noului regulament privind SES.

⁽¹⁾ <https://www.sesarju.eu/node/3330>

1.4. Trebuie clarificată funcția de administrator de rețea. În special, sunt necesare clarificări privind domeniul de aplicare general și impactul său asupra planificării companiilor aeriene, a gestionării capacității, a configurării spațiului aerian, a mediului și a stabilirii de priorități în ceea ce privește cererile.

1.5. Toate părțile interesate din sectorul aviației ar trebui să fie implicate în luarea de decizii majore. Principiul consultării semnificative trebuie să facă parte din propunerea de cadru.

1.6. Există preocupări legate de faptul că această propunere este prea ambițioasă și, prin urmare, măsurile de mediu ar trebui să fie analizate în continuare și extinse în afara cadrului acestei propuneri. O astfel de politică suplimentară ar trebui să ia în considerare toate măsurile de durabilitate relevante din domeniul aviației, inclusiv introducerea și integrarea combustibililor de aviație derivați din surse regenerabile (*sustainable aviation fuels* – SAF). În cadrul acestor dezbateri, ar trebui evaluată eficacitatea modulării tarifelor în vederea stimulării unei conduite ecologice a companiilor aeriene.

1.7. Deși recunoaște că sectorul ATM poate contribui la reducerea globală a emisiilor de CO₂, utilizarea eficientă a tehnologiei într-un mod sustenabil poate reduce emisiile de CO₂ din sectorul aviației. Această abordare ar trebui luată în considerare ca mijloc de a reduce și mai mult amprenta de carbon a sectorului aviației. Este recunoscut faptul că tehnologiile precum combustibilii de aviație derivați din surse regenerabile (SAF) pot reduce semnificativ emisiile de CO₂ – considerabil mai mult decât ceea ce se poate obține prin această propunere.

1.8. Propunerea nu are în vedere impactul dramatic al pandemiei de COVID-19 asupra sectorului aviatic. În mod concret, faptul că propunerea încurajează schimbări structurale poate crește gradul de fragmentare și spori complexitatea într-o perioadă în care sectorul are nevoie de stabilitate pentru a se redresa. Prin urmare, sunt necesare analize și discuții suplimentare pentru a se ține seama în mod corespunzător de impactul social și economic al pandemiei de COVID-19, atât în ce îi privește pe lucrătorii din sector, cât și pe utilizatorii serviciilor. În plus, scopul propunerii de a îmbunătăți capacitatea sectorului ATM a devenit mai puțin relevant, deoarece traficul a scăzut dramatic din momentul în care s-a declanșat pandemia de COVID-19. Estimările actuale ale Eurocontrol arată că probabil în 2024 se va reveni la volume ale traficului comparabile cu cele din 2019^(?).

1.9. În ceea ce privește sistemul de performanță, o abordare descendentă a AESA cu privire la evaluarea performanței ar trebui să ia în considerare condițiile locale. Un proces de dialog social structurat în jurul performanței trebuie să ia în considerare condițiile și factorii locali.

1.10. Trebuie asigurată independența unei noi autorități de reglementare în domeniul economic și menținută o delimitare clară între reglementarea și aplicarea serviciilor. În consecință, sistemul de performanță ar trebui modificat după cum urmează:

- Domeniile-cheie de performanță în ce privește siguranța ar trebui elaborate la același nivel cu celelalte domenii-cheie de performanță, aplicându-se obiective și indicatori metrici.
- La nivel local, ar trebui introduse mecanisme obligatorii de consultare pentru a asigura participarea adecvată a reprezentanților personalului la adoptarea planurilor locale de performanță.
- Interdependența dintre diferitele domenii-cheie de performanță trebuie recunoscută și atenuată în mod corespunzător.

1.11. Prin separarea, din punct de vedere structural, a autorităților naționale de supraveghere (ANS) de autoritățile naționale competente (ANC) se evită conflictele de interese semnificative care ar putea avea un impact asupra eficienței și rentabilității sectorului, a vieții lucrătorilor și a siguranței în acest sector. ANS și ANC trebuie să acționeze independent de orice presiune industrială, economică, socială sau politică și, prin urmare, în conformitate cu normele din statele membre, ele ar trebui să rămână în domeniul de competență al sectorului public. Normele privind selectarea personalului ANS și al ANC nu ar trebui să contravină procedurilor de selecție obișnuite pentru funcționarii publici ai statelor membre.

1.12. Blocurile funcționale de spațiu aerian (*functional airspace blocks* – FAB), pe care această propunere urmărește să le elimine, au contribuit la crearea unei culturi comune în rândul tuturor partenerilor sociali și au facilitat o mai bună performanță.

(?) Eurocontrol, Market Update [10 noiembrie 2020]. Conform prezentării dlui Eamonn Brennan at <https://www.youtube.com/watch?v=-VSQe97wDmc>

1.13. În ceea ce privește furnizarea serviciilor de sprijin (CNS, AIS, MET), ne îngrijorează faptul că intenția propunerii este aliniată cu propunerile anterioare, SES1 și SES2, de a privatiza și de a fragmenta sectorul, ambele elemente fiind contestate între propunerea inițială a Comisiei și adoptarea diferitelor texte. Deși s-a ajuns la un compromis în procesul SES2, abordarea actuală nu este echilibrată, favorizând separarea serviciilor auxiliare de principiile care guvernează piața. Propunerea ar trebui să aibă în vedere o viziune echilibrată, care să țină seama de consecințele socioeconomice negative ale unei astfel de abordări, de obiectivul de a crea un serviciu eficient și eficace, precum și de lipsa voinței politice exprimate în propunerile anterioare privind SES.

1.14. Pe durata procedurii legislative, se recomandă să se acorde atenția cuvenită anumitor aspecte ale propunerii, în special cu privire la orice propunere de separare sau de liberalizare a serviciilor. Este recunoscut faptul că acești factori au potențialul de a avea un impact negativ asupra lucrătorilor și partenerilor sociali, care ar trebui, prin urmare, să fie implicați în acest proces.

2. Context și observații generale

2.1. Obiectivul urmărit de Comisia Europeană prin adoptarea acestui pachet legislativ

Comisia urmărește să îmbunătățească eficiența generală a modului în care este organizat și gestionat spațiul aerian european prin reformarea monopolului furnizorilor de servicii de trafic aerian. Pachetul este îndelung așteptat, iar legislația SES nu a fost actualizată de mai mult de 10 ani. S-au luat în considerare modificările survenite în evoluția managementului traficului aerian, iar rețeaua europeană de management al traficului aerian trebuie să fie reformată pentru a face față atât creșterii susținute a traficului aerian din ultimul deceniu, cât și unor variații neprevăzute semnificative de trafic, cum ar fi cele cauzate de actuala pandemie de COVID-19. Pentru aceasta sunt necesare schimbări care să permită desfășurarea operațiunilor în condiții de maximă siguranță, rentabilitate și eficiență a zborurilor, cu respectarea principiilor ecologice, precum și măsuri care contribuie la reducerea emisiilor generate de sectorul aviației, în conformitate cu obiectivele Pactului verde european. Aceasta presupune continuarea defragmentării spațiului aerian european, reducerea întârzierilor, creșterea standardelor de siguranță și sporirea eficienței zborurilor, pentru a reduce amprenta de mediu a sectorului aviației, precum și reglementarea taxelor legate de furnizarea cu caracter monopolist a serviciilor.

Eficiența rutelor aeriene poate fi sporită prin adoptarea unor soluții noi bazate pe tehnologiile digitale. Această măsură poate fi pusă în aplicare prin cooperare și prin consolidarea încrederii între națiunile Uniunii Europene și între părțile interesate din sector.

2.2. Licența socială de funcționare și relația cu societatea civilă organizată

2.2.1. Propunerea SES2+ este, în parte, o reformulare a unei propuneri anterioare SES2+, cu privire la care discuțiile au stagnat din cauza unui dezacord bilateral între două state membre. Având în vedere similitudinea conținutului cu propunerile anterioare referitoare la SES care nu au fost încununate de succes, este încă posibil să nu se ajungă la un consens politic. De regulă, preocupările statelor membre au inclus preocupări de ordin politic, preocupări legate de suveranitate, de factori socioeconomi, de liberalizarea spațiului aerian național și de privatizarea forțată. În cursul procedurii legislative, se recomandă să se acorde atenția cuvenită acestor preocupări.

2.2.2. Comisia Europeană susține că aspectele sociale au fost luate în considerare în evaluarea impactului din 2013 privind propunerea inițială SES2+. Există un studiu în curs de desfășurare privind condițiile de lucru ale ofițerilor de control al traficului aerian (CTA) și ale personalului responsabil cu siguranța dispozitivelor electronice pentru administrarea traficului aerian, care va fi luat în considerare în procesul de elaborare a legislației secundare odată ce propunerea SES va fi adoptată. Cu toate acestea, contextul social a evoluat considerabil de atunci. Studiul privind condițiile de lucru ale ofițerilor de control al traficului aerian și ale personalului responsabil cu siguranța dispozitivelor electronice pentru administrarea traficului aerian se concentrează în principal pe situația actuală, iar reacțiile partenerilor sociali cu privire la scenariile viitoare nu sunt pozitive.

2.2.3. Mai multe aspecte semnalate în observațiile formulate de părțile interesate în discuțiile anterioare nu au fost luate în considerare. Acestea includ o serie de mese rotunde, care au avut ca rezultat declarația la nivel înalt privind Cerul digital european, și instrumentele de consultare existente, cum ar fi dialogul social sectorial în domeniul ATM, Grupul de înțelepți și Grupul de experți pentru dimensiunea umană a SES. Având în vedere acest lucru, rămân multe preocupări socioeconomice nesoluționate, inclusiv punerea în aplicare a noilor tehnologii și o inițiativă a partenerilor sociali în domeniul ATM de a elabora o foaie de parcurs socială și umană pentru SES.

2.2.4. Principalele părți interesate din domeniul aviației sprijină cooperarea continuă dintre statele membre, furnizorii de servicii de navigație aeriană și administratorul rețelei. Activitatea inițiativei SES sprijină o astfel de implicare transfrontalieră și ar trebui să continue să dezvolte mijloace prin care siguranța operațională, eficiența și rentabilitatea pot fi îmbunătățite, inclusiv prin accesul la programele de formare a personalului de care depinde realizarea „Cerului unic european”.

2.2.5. Organizarea de ședințe de lucru mai frecvente ale administrațiilor traficului aerian militar din statele membre și un dialog permanent între administrațiile traficului aerian militar și cele ale traficului aerian civil pot avea ca rezultat rute aeriene mai eficiente, atât din punct de vedere economic, cât mai ales din perspectivă ecologică și din cea a beneficiilor pentru pasageri/consumatori.

2.2.6. Stabilirea performanței de mediu va trebui să fie determinată mai degrabă de parametri concreți decât de costul în sine. Este necesară o reformă pentru a consolida importanța ecologizării zborurilor și, prin urmare, a serviciului care urmează să fie oferit de furnizorul de servicii de navigație aeriană (ANSP) și de administratorul de rețea, precum și a utilizării optime a rețelei de către utilizatorii spațiului aerian.

2.3. *Includerea impactului pandemiei de COVID-19*

2.3.1. Trebuie remarcat că sectorul aviatic a avut cel mai mult de suferit de pe urma prăbușirii economiei ca urmare a crizei provocate de COVID-19. Estimările internaționale prevăd revenirea la volumele de trafic din 2019 cel mai devreme în anul 2024, cu condiția introducerii cu succes a unui vaccin anti-COVID-19 în prima jumătate a anului 2021. Având în vedere presiunea din ce în ce mai mare exercitată asupra sectorului de a reveni la o normalitate a operațiunilor, într-o formă sau alta, impactul acestei propuneri trebuie înțeles pe deplin, având în vedere modificările structurale semnificative pe care le propune pentru sectorul european al traficului aerian. Propunerea nu ar trebui să împiedice capacitatea ATM sau a altor sectoare ale aviației de a reincepte operațiunile normale.

2.3.2. Se constată că propunerea nu este adaptată în lumina crizei provocate de COVID-19, care evidențiază preocuparea exprimată că propunerea nu ține cont de factorii care afectează sectorul aviației în lumea post-COVID-19. Se pare că toate evaluările impactului în cazul propunerii au fost efectuate înainte de COVID-19 și, prin urmare, nu mai sunt relevante.

2.3.3. Criza provocată de COVID-19 a avut un efect dramatic asupra forței de muncă din sectorul aviației, în care în Europa și-au pierdut deja locul de muncă zeci de mii de lucrători. „Funcțiile auxiliare” ale sectorului ATM, cum ar fi CNS, AIS și MET, ar putea avea consecințe sociale negative suplimentare din cauza eforturilor de a separa serviciile din această propunere, un fapt ce trebuie recunoscut, iar propunerea ar trebui să țină seama de impactul socioeconomic al pandemiei asupra acestor lucrători și de volatilitatea sectorului în contextul actual.

2.3.4. Având în vedere că viitorul sectorului rămâne incert, este dificil să se elaboreze o legislație care să ofere o soluție eficientă la preocupările abordate de scopul propunerii. În plus, impactul social și cel economic al crizei nu sunt încă pe deplin clare și este prematur să se facă evaluări sau să se tragă concluzii pe baza proiecțiilor actuale, care evoluează rapid pe parcursul pandemiei.

2.4. *Aplicarea principiilor pieței*

2.4.1. Comisia solicită soliditate financiară, dar furnizorii de servicii de navigație aeriană (ANSP) ar putea percepe noua arhitectură instituțională propusă ca fiind destul de birocratică, cu noi costuri introduse care nu sunt neapărat legate de activitatea operativă. Un alt aspect care poate ridica semne de întrebare este organismul de apel, care, în formatul propus, ar putea să nu fie total independent de Organismul de evaluare a performanței (PRB), chiar dacă intenția Comisiei în acest sens este foarte clară, și anume crearea unui organism care să poată soluționa cauze prin intermediul unei proceduri extrajudiciare, nu numai la Curtea Europeană de Justiție.

2.4.2. Spre deosebire de alte sectoare ale industriei, sectorul ATM trebuie să rămână la un nivel ridicat de capacitate operațională, indiferent de cererea de trafic aerian comercial. Sectorul și forța de muncă din acest sector au continuat să funcționeze indiferent de pandemie și au furnizat serviciile necesare traficului esențial, cum ar fi transportul aerian de marfă, zborurile medicale și cele militare.

2.4.3. Din punct de vedere socioeconomic, există preocuparea că aplicarea principiilor de piață serviciilor de aerodrom pentru traficul aerian ar putea duce la instabilitate pe piața forței de muncă și la reducerea standardelor de muncă în acest sector, în detrimentul forței de muncă și al întregii comunități. Acest fapt ar împiedica atingerea obiectivului de sporire a eficienței operaționale și, prin urmare, este puțin probabil să diminueze costul serviciilor. De asemenea, ar putea reduce numărul de aerodromuri unde sunt furnizate ATS și ar avea un impact direct asupra siguranței la astfel de aerodromuri.

2.4.4. De regulă, în sectorul ATM există un nivel ridicat de nemulțumire din cauza încercărilor anterioare de liberalizare a sectorului. Într-adevăr, o mare parte din neliniști s-au concentrat în special asupra propunerilor anterioare privind SES. Este posibil ca această propunere, în forma sa actuală, să ducă la noi manifestări de nemulțumire socială și la conflicte de muncă, având în vedere obiectivul său de a obține o mai mare liberalizare a sectorului și de a deschide mai mult către privatizare și fragmentare sectorul ATM, în special în așa-numitele „funcții auxiliare”.

2.5. *Separarea autorității de supraveghere și furnizarea de servicii*

În conformitate cu Regulamentul SES1, există o separare obligatorie între rolul de supraveghere și cel de furnizare de servicii, cel puțin la nivel funcțional. Ar trebui să se ia în considerare această modificare în SES2+, deoarece experiența acumulată prin intermediul proceselor de separare funcțională a demonstrat că performanța poate fi menținută la același nivel și dacă sectorul serviciilor este separat din punct de vedere structural. De asemenea, în acest context, ar fi binevenită o mai mare claritate în ceea ce privește domeniul de aplicare general al propunerii.

Bruxelles, 2 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

ANEXĂ

Următoarele puncte ale proiectului de aviz au fost modificate în urma adoptării în sesiunea plenară a amendamentelor corespunzătoare, însă au întrunit mai mult de o pătrime din voturile exprimate [cf articolul 54 alineatul (4) din Regulamentul de procedură]:

(a) Punctul 1.14

1.14. ~~Ar trebui să se efectueze o evaluare a impactului social cu privire la anumite~~Pe durata procedurii legislative, se recomandă să se acorde atenția cuvenită anumitor aspecte ale propunerii, în special cu privire la orice propunere de separare sau de liberalizare a serviciilor. Este recunoscut faptul că acești factori au potențialul de a avea un impact negativ asupra lucrătorilor și partenerilor sociali, care ar trebui, prin urmare, să fie implicați în acest proces.

Rezultatul votului asupra amendamentului:

Voturi pentru: 119

Voturi împotriva: 104

Abțineri: 26

(b) Punctul 2.2.1

2.2.1. ~~Propunerea SES2+ este, în parte, o reformulare a unei propuneri anterioare SES2+, cu privire la care discuțiile au stagnat din cauza unui dezacord bilateral între două state membre. Având în vedere similitudinea conținutului cu propunerile anterioare referitoare la SES care nu au fost încununete de succes, este încă posibil să nu se ajungă la un consens politic. De regulă, preocupările statelor membre au inclus preocupări de ordin politic, preocupări legate de suveranitate, de factori socioeconomici, de liberalizarea spațiului aerian național și de privatizarea forțată. O serie de evaluări detaliate ale impactului ar contribui la identificarea și diminuarea acestor teme. În cursul procedurii legislative, se recomandă să se acorde atenția cuvenită acestor preocupări.~~

Rezultatul votului asupra amendamentului:

Voturi pentru: 113

Voturi împotriva: 113

Abțineri: 23

În conformitate cu articolul 61 din Regulamentul de procedură, întrucât votul este egal (număr egal de voturi pentru și împotriva), președintele a avut votul decisiv în favoarea amendamentului.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a măsurilor de gestionare, conservare și control aplicabile în zona Convenției Comisiei interamericane pentru tonul tropical și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 520/2007 al Consiliului

[COM(2020) 308 final – 2020/0139 (COD)]

(2021/C 56/08)

Raportor unic: **Javier GARAT PÉREZ**

Sesizare	Parlamentul European, 23.7.2020 Consiliu, 20.7.2020
Temei juridic	Articolul 43 alineatul (2) și articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă:	Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului
Data adoptării în secțiune	12.11.2020
Data adoptării în sesiunea plenară	2.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului	228/0/9
(voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	

1. Concluzii și recomandări

1.1. CESE consideră necesară transpunerea în legislația UE a măsurilor de control, conservare și gestionare adoptate de Comisia interamericană pentru tonul tropical (CITT), pentru a se ajunge la o punere în aplicare uniformă și eficientă a acestora în cadrul Uniunii. Această transpunere trebuie să fie conformă cu normele adoptate în cadrul CITT, fără a crea noi obligații pentru navele europene, motiv pentru care Comitetul sprijină propunerea de regulament.

1.2. Cu toate acestea, Comitetul recomandă să se țină seama de considerațiile exprimate în avizul său privind *măsurile de conservare și control care se aplică în zona de reglementare a Organizației de Pescuit în Atlanticul de Nord-Vest (NAFO)* ⁽¹⁾.

1.3. În acest sens, CESE consideră că propunerea prezentată nu stabilește un mecanism rapid de transpunere a normelor adoptate de CITT și nu ține seama de necesitatea de a le actualiza anual.

1.4. Comitetul se pronunță în favoarea unui mecanism mai rapid și mai simplu și, prin urmare, propune un regulament cu un singur articol, care să stabilească că Uniunea Europeană trebuie să aplice în mod imperativ flotei sale normele adoptate de CITT.

1.5. CESE subliniază riscul legat de introducerea sistemului de acte delegate, prin care Comisiei i se acordă competența de a legifera fără a trebui să se conformeze procedurilor ordinare.

2. Rezumatul propunerii Comisiei

2.1. Scopul propunerii supuse examinării ⁽²⁾ îl constituie transpunerea în legislația UE a măsurilor de control, conservare și gestionare adoptate de Comisia interamericană pentru tonul tropical (CITT), la care Uniunea Europeană (UE) este parte contractantă din 2006.

⁽¹⁾ Avizul CESE privind măsurile de conservare și executare – NAFO (JO C 429, 11.12.2020, p. 279).

⁽²⁾ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a măsurilor de gestionare, conservare și control aplicabile în zona Convenției Comisiei interamericane pentru tonul tropical și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 520/2007 al Consiliului (COM/2020/308 final): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0308&qid=1603701098515>

2.2. Convenția CITT prevede că rezoluțiile sale sunt obligatorii și că părțile contractante iau măsurile necesare pentru a asigura punerea în aplicare și respectarea convenției și a oricăror măsuri de conservare și gestionare adoptate în temeiul acesteia.

2.3. Prin urmare, este de competența Uniunii Europene să asigure respectarea tuturor măsurilor aprobate de CITT, cele stabilite în prezenta propunere referindu-se la măsurile adoptate de CITT începând cu anul 2008. Propunerea include, de asemenea, un mecanism de facilitare a punerii în aplicare a măsurilor CITT în viitor.

2.4. Propunerea supusă examinării prevede acordarea de competențe delegate Comisiei, în conformitate cu articolul 290 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, pentru a-i permite să pună în aplicare orice modificări ale acestor măsuri, aprobate în cadrul reuniunilor anuale ale organizației respective, și pentru a asigura condiții de concurență echitabile între navele de pescuit europene și cele ale altor părți contractante ale CITT.

2.5. Măsurile avute în vedere în propunere se referă la specificațiile tehnice pentru cârligele de rechin și, în general, la: protecția anumitor specii de rechini, perioadele de interzicere a activităților de pescuit, prevederile referitoare la proiectarea și instalarea dispozitivelor de concentrare a peștilor (*Fish Aggregating Device* – FAD), colectarea datelor, protecția păsărilor marine, prezența observatorilor științifici, informațiile privind registrul regional al navelor, programele statistice și de date și orientările pentru reducerea mortalității țestoaselor.

3. Observații generale

3.1. CESE consideră necesară transpunerea în legislația UE a măsurilor de control, conservare și gestionare adoptate de Comisia interamericană pentru tonul tropical (CITT), pentru a se ajunge la o punere în aplicare uniformă și eficientă a acestora în cadrul Uniunii. Această transpunere trebuie să fie conformă cu normele adoptate în cadrul CITT, fără a crea noi obligații pentru navele europene.

3.2. Cu toate acestea, ținând seama de faptul că CITT modifică măsurile de conservare și control în mod frecvent în cadrul reuniunilor sale anuale, Comitetul consideră că propunerea prezentată nu instituie un mecanism rapid nici pentru transpunerea măsurilor aprobate de CITT, nici pentru actualizările lor.

3.3. CESE consideră că modalitatea cea mai rapidă de a ține seama de aceste actualizări periodice ale normelor adoptate în cadrul CITT ar consta în adoptarea unui regulament simplu și alcătuit dintr-un singur articol, prin care s-ar stabili angajamentul Uniunii Europene de a aplica în mod imperativ navelor sale normele adoptate în fiecare an de către CITT, prezentând ca argument tocmai necesitatea de a actualiza periodic măsurile privind, cel puțin, competențele atribuite.

3.4. În caz contrar, CESE semnalează că există riscul unei neconcordanțe permanente între normele aprobate în cadrul CITT și legislația adoptată de UE, cu toată insecuritatea juridică care ar putea rezulta.

Bruxelles, 2 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Consiliului de modificare a Directivei 2006/112/CE a Consiliului în ceea ce privește măsurile temporare privind taxa pe valoarea adăugată aplicabilă vaccinurilor împotriva COVID-19 și dispozitivelor medicale pentru diagnostic *in vitro* aferente, ca răspuns la pandemia de COVID-19

[COM(2020) 688 final – 2020/0311 (CNS)]

(2021/C 56/09)

Sesizare	Consiliul Uniunii Europene, 6.11.2020.
Temei juridic	Articolul 113 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială
Data adoptării în sesiunea plenară	2.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	195/0/3

Întrucât CESE și-a anunțat susținerea pentru normele de impozitare din cauza izbucnirii crizei COVID 19, în cadrul avizului privind *propunerea de directivă a Consiliului de modificare a Directivei 2011/16/UE în vederea soluționării nevoii urgente de amânare a anumitor termene pentru depunerea și schimbul de informații în domeniul fiscal ca urmare a pandemiei de COVID-19* [COM(2020) 197 final – 2020/0081 (CNS)]; *propunere de decizie a Consiliului de modificare a Directivelor (UE) 2017/2455 și (UE) 2019/1995 în ceea ce privește datele de transpunere și aplicare, din cauza izbucnirii crizei COVID-19* [COM(2020) 198 final – 2020/0082 (CNS)] și *propunere de regulament al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2017/2454 în ceea ce privește datele de aplicare, din cauza izbucnirii crizei COVID-19* [COM(2020) 201 final – 2020/0084 (CNS)]⁽¹⁾, adoptat la 10 iunie 2020, iar această modificare a Directivei 2006/112/CE nu conține niciun alt conținut pe marginea căruia CESE să își prezinte observațiile, în cea de-a 556-a sesiune plenară din 2 și 3 decembrie 2020 (ședința din 2 decembrie 2020), Comitetul a hotărât, cu 195 voturi pentru, 0 voturi împotriva și 3 abțineri, să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus și să facă trimitere la poziția pe care a susținut-o în documentul menționat anterior.

Bruxelles, 2 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

⁽¹⁾ JO C 311, 18.9.2020, p. 76.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de autorizare a Comisiei să voteze în favoarea majorării de capital a Fondului European de Investiții

[COM(2020) 774 final – 2020/0343 (COD)]

(2021/C 56/10)

Sesizări	Parlamentul European, 26.11.2020 Consiliul Uniunii Europene, 30.11.2020
Temei juridic	Articolul 173 alineatul (3) și 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială
Data adoptării în sesiunea plenară	2.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotrivă/abțineri)	207/1/8

Întrucât, în opinia sa, conținutul propunerii este satisfăcător, iar acesta a făcut deja obiectul avizelor sale anterioare privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea programului InvestEU⁽¹⁾, adoptat la 17 octombrie 2018, și privind revizuirea acestuia⁽²⁾, adoptat la 15 iulie 2020, în cea de a 556-a sesiune plenară din 2 și 3 decembrie 2020 (ședința din 2 decembrie 2020), Comitetul a hotărât, cu 207 voturi pentru, 1 vot împotrivă și 8 abțineri, să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus și să facă trimitere la poziția pe care a susținut-o în documentele menționate anterior.

Bruxelles, 2 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

⁽¹⁾ JO C 62, 15.2.2019, p. 131.

⁽²⁾ JO C 364, 28.10.2020, p. 139.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2004/37/CE privind protecția lucrătorilor împotriva riscurilor legate de expunerea la agenți cancerigeni sau mutageni la locul de muncă

[COM(2020) 0571 final – 2020/0262 (COD)]

(2021/C 56/11)

Sesizare	Consiliul Uniunii Europene, 21.10.2020 Parlamentul European, 5.10.2020
Temei juridic	Articolul 153 alineatul (2) și articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie
Data adoptării în sesiunea plenară	2.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotriva/abțineri)	224/0/6

Întrucât, în opinia sa, conținutul propunerii este pe deplin satisfăcător, iar acesta a făcut deja obiectul avizelor sale anterioare, și anume SOC/545 („Protecția împotriva substanțelor chimice cancerigene”, adoptat la 21 septembrie 2016), SOC/559 („Protecția lucrătorilor împotriva agenților cancerigeni sau mutageni la locul de muncă”, adoptat la 31 mai 2017), SOC/591 („Protecția lucrătorilor împotriva agenților cancerigeni sau mutageni la locul de muncă”, adoptat la 19 septembrie 2018) și CCMI/130 („Eliminarea azbestului din UE”, adoptat la 18 februarie 2015)⁽¹⁾, în cea de a 556-a sesiune plenară din 2 și 3 decembrie 2020, Comitetul a hotărât, cu 224 voturi pentru și 6 abțineri, să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus și să facă trimitere la poziția pe care a susținut-o în documentele menționate anterior.

Bruxelles, 2 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

⁽¹⁾ JO C 487, 28.12.2016, p. 113; JO C 288, 31.8.2017, p. 56; JO C 440, 6.12.2018, p. 145; JO C 251, 31.7.2015, p. 13.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind anumite aspecte ale siguranței și conectivității feroviare în ceea ce privește infrastructura transfrontalieră care leagă Uniunea de Regatul Unit prin legătura fixă pe sub Canalul Mânecii

[COM(2020) 782 final – 2020/0347 (COD)]

(2021/C 56/12)

Sesizare	Consiliul Uniunii Europene, 2.12.2020 Parlamentul European, 14.12.2020
Temei juridic	Articolul 91 alineatul (1) și articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională
Data adoptării în sesiunea plenară	2.12.2020
Sesiunea plenară nr.	556
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotrivă/abțineri)	210/1/4

Întrucât, în opinia sa, conținutul propunerii este satisfăcător și nu face obiectul niciunei observații din partea sa, în cea de a 556-a sesiune plenară din 2 și 3 decembrie 2020 (ședința din 2 decembrie 2020), Comitetul a hotărât să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus, cu 210 voturi pentru, 1 vot împotrivă și 4 abțineri.

Bruxelles, 2 decembrie 2020.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

ISSN 1977-1029 (ediție electronică)
ISSN 1830-3668 (ediție tipărită)

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene
L-2985 Luxemburg
LUXEMBURG

RO